

Invloed van opleidingsniveau ouders, sociaaleconomische status en doorstroomintentie naar het hoger onderwijs op de intentie van scholieren en mbo-4 studenten om leraar te worden

VERDIEPEND VERVOLGONDERZOEK OP HET MOTIEVEN- EN VIGNETTENONDERZOEK UIT JUNI 2017

Onderzoek in opdracht van het ministerie van OCW:

Mirjam Bahlmann

Boris Eustatia

Dorothy Pillen-Warmerdam

November 2017

Qompas
Surrounded by Talent

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

©2017 Qompas BV Leiden in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Alle rechten voorbehouden. Het is niet toegestaan gegevens uit dit rapport te gebruiken in publicaties zonder bronvermelding. E-mail voor vragen of opmerkingen: research@qompas.nl t.a.v. Dorothy Pillen-Warmerdam.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
1 Inleiding	6
2 Methode	9
2.1 Responsberekening	9
2.2 Initiële overwegingsintentie	11
2.3 Opleidingsniveau ouders	13
3 Invloed opleidingsniveau ouders, sociaaleconomische status en doorstroomintentie naar het hbo op intentie om leraar te worden	14
3.1 Relatie tussen opleidingsniveau van ouders en overwegingsintentie	14
3.2 Relatie tussen sociaaleconomische status en overwegingsintentie	18
3.3 Relatie doorstroomintentie mbo-4 studenten en lerarenberoep	23
3.4 Conclusie	26
4 Effecten van opleidingsniveau ouders, sociaaleconomische status en doorstroomintentie naar het hbo op de optimale inrichting van een financiële tegemoetkoming	27
4.1 Invloed opleidingsniveau ouders	27
4.2 Invloed sociaaleconomische status	35
4.3 Invloed doorstroomintentie van mbo-4 studenten	43
4.4 Conclusie	47
5 Carrièrekansen en verbeteringen in het beeld van het lerarenberoep	48
5.1 Carrièrekansen	48
5.2 Imagoverbetering	50
5.3 Conclusie	51
6 Invloed opleidingsniveau ouders en sociaaleconomische status op de intentie om door te stromen naar het hbo	52
6.1 Relatie tussen opleidingsniveau ouders en doorstroomintentie (hbo)	52
6.2 Relatie tussen sociaaleconomische status en doorstroomintentie	54
6.3 Conclusie	55
7 Bronvermelding	56
8 Bijlage.....	56
8.1 Tabellen en figuren	56
8.2 Relatie tussen sociaaleconomische status en doorstroomintentie (lineair)	59
8.3 Schematische opbouw vignetten	59
8.4 Uitgewerkte vignetten	60
8.5 Vragenlijst	61
8.6 Overwegingsintenties op basis van opleidingsniveau ouders	64
8.7 Overwegingsintenties op basis van sociaaleconomische status	66
8.8 Overwegingsintentie op basis van doorstroomintentie	68

Managementsamenvatting

Als aanvulling op het onderzoek 'Effecten op de overwegingsintentie van scholieren en mbo-4 studenten om leraar te worden' uitgevoerd door Qompas in het voorjaar van 2017, zijn extra vragen geformuleerd door het Ministerie van OCW die met de eerder verzamelde gegevens beantwoord kunnen worden. De extra vragen hebben betrekking op de invloed van de omgeving op de intentie om voor een lerarenopleiding in het primair onderwijs of voortgezet onderwijs/mbo te kiezen en we bekijken in hoeverre de omgeving invloed heeft op de intentie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo. De factoren die we meenemen in het onderzoek zijn het opleidingsniveau van de ouders en de sociaaleconomische status. Voor de vragen over het lerarenberoep wordt ook de doorstroomintentie van mbo-4 studenten meegenomen in de modellen.

Het rapport bevat vier delen waarin we eerst ingaan op het verband tussen de omgeving en de intentie om een lerarenopleiding te gaan doen. In deel twee wordt onderzocht of deze omgevingsfactoren invloed hebben op de gevoeligheid voor en de optimale samenstelling van een financiële tegemoetkoming en gaan we na of bepaalde subgroepen andere voorkeuren hebben voor de inhoud en optimale samenstelling van de vignetten. In het derde deel gaan we na welke carrièrekansen en imagoverbeteringen scholieren en mbo-4 studenten belangrijk vinden. Als laatste staat de invloed van de omgeving op de intentie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo centraal.

- o Deel 1: Invloed opleidingsniveau ouders, sociaaleconomische status en doorstroomintentie naar het hbo op intentie om leraar te worden
- o Deel 2: Effecten van opleidingsniveau ouders, sociaaleconomische status en doorstroomintentie naar het hbo op de optimale inrichting van een financiële tegemoetkoming
- o Deel 3: Carrièrekansen en verbeteringen in het beeld van het lerarenberoep
- o Deel 4: Invloed opleidingsniveau ouders en sociaaleconomische status op de intentie om door te stromen naar het hbo

Conclusies

Deel 1: Invloed opleidingsniveau ouders, sociaaleconomische status en doorstroomintentie naar het hbo op intentie om leraar te worden

(1) Heeft het opleidingsniveau van de ouders invloed op de intentie om leraar in het PO of VO/mbo te worden?

Het opleidingsniveau van de ouders is verdeeld in laag, midden en hoog. Scholieren en mbo-4 studenten met ouders in de categorie laag, midden of hoog hebben geen afwijkende interesse in het lerarenberoep. Het opleidingsniveau van de ouders heeft dus geen invloed op de overwegingsintentie van scholieren en mbo-4 studenten. Ook voor het VO/mbo zien we dat de intentie om voor het lerarenberoep VO/mbo te kiezen niet beïnvloed wordt door het opleidingsniveau van de ouders. Dit geldt voor havo/vwo-scholieren en mbo-4 studenten.

(2) Heeft de sociaaleconomische status invloed op de intentie om leraar te worden in het PO of VO/mbo?

Voor het primair onderwijs zien we dat de statusscore geen invloed heeft op de overwegingsintentie van scholieren. Bij mbo-4 studenten heeft de statusscore wel een effect. Mbo-4 studenten met een statusscore vallend in het eerste kwartiel hebben een significant hogere intentie om een lerarenopleiding PO te gaan doen. De statusscore van scholieren heeft geen invloed op hun keuze om voor het lerarenberoep VO/mbo te kiezen. Mbo-4 studenten met een statusscore in het eerste kwartiel hebben een significant hogere intentie om een lerarenopleiding VO/mbo te gaan doen. De intentie van mbo-4 studenten met een statusscore in het derde en vierde kwartiel is nagenoeg gelijk.

Hieruit kunnen we concluderen dat de sociaaleconomische status van mbo-4 studenten invloed heeft op de intentie om voor het lerarenberoep PO of VO/mbo te kiezen. Bij scholieren zien we geen significante verschillen tussen de kwartielen. Er lijkt echter wel een trend zijn: Scholieren met een statusscore in het eerste kwartiel hebben een hogere intentie om voor het lerarenberoep PO of VO/mbo te kiezen dan scholieren met een statusscore in een van de overige kwartielen.

(3) Heeft de doorstroomintentie naar het hbo van mbo-4 studenten invloed op de intentie om leraar te worden in het PO of VO/mbo?

62.6% van de mbo-4 studenten heeft de intentie om door te stromen naar het hbo. Naarmate mbo-4 studenten verder in hun opleidingstraject komen, neemt de intentie om een hbo-opleiding te gaan doen af. Van de studenten met de intentie om door te stromen naar het hbo, overweegt 8.3% om een lerarenopleiding PO te gaan doen. Van de mbo-4 studenten met een negatieve doorstroomintentie is 2.1% van plan om een lerarenopleiding PO te gaan doen. Studenten met een positieve doorstroomintentie overwegen ruim vier keer zo vaak een lerarenopleiding PO te gaan doen.

8.3% van de mbo-4 studenten met de intentie om een hbo-opleiding te gaan doen, overweegt om voor het leraarschap VO/mbo te kiezen. Bij studenten met een negatieve doorstroomintentie ligt het percentage dat een lerarenopleiding VO/mbo wil doen op 2.7%. Studenten met een positieve doorstroomintentie overwegen ruim drie keer zo vaak om een lerarenopleiding VO/mbo te gaan doen.

Deel 2: Effecten van opleidingsniveau ouders, sociaaleconomische status en doorstroomintentie naar het hbo op de optimale inrichting van een financiële tegemoetkoming

De intentie van scholieren om voor het PO of VO/mbo te kiezen wordt groter wanneer er een vergoeding is van het collegegeld, er geen ter betalingsvoorwaarden zijn, het startsalaris €2.500 bedraagt en het startsalaris in tien jaar toeneemt met een factor 2. Het aanbieden van een maandelijkse toelage van €250 euro heeft geen significante invloed op de overwegingsintentie. Wanneer deze voorwaarden gecombineerd worden, zien we dat het vergoeden van het collegegeld, een maandelijkse toelage, geen terugbetalingsvoorwaarden, startsalaris van €250 euro en een groeifactor 2, leiden tot de hoogste overwegingsintentie. Voor het PO stijgt de overwegingsintentie van 4.5% naar 21%, voor het VO/mbo van 4.3% naar 21% (Bahlmann, Van Egmond, Eustatia & Pillen-Warmerdam, 2017).

Mbo-4 studenten reageren positief op het vergoeden van het collegegeld, een maandelijkse toelage van €250, een startsalaris van €2.500 en een salarisgroeifactor van 2. Het verbinden van terugbetalingsvoorwaarden aan de te ontvangen bedragen, schaadt de intentie om leraar in het PO of VO/mbo te worden. De optimale samenstelling van de tegemoetkoming levert een stijging op in de intentie om voor het PO te kiezen van 6.0% naar 27%. Voor het VO/mbo stijgt de intentie 6.2% naar 28% (Bahlmann, Van Egmond, Eustatia & Pillen-Warmerdam, 2017).

Met onderstaande vragen wordt onderzocht het opleidingsniveau van de ouders, de sociaaleconomische status of de doorstroomintentie van mbo-4 studenten invloed heeft op de optimale samenstelling van een financiële tegemoetkoming.

(4) Heeft het opleidingsniveau van de ouders invloed op de gevoeligheid voor en samenstelling van financiële tegemoetkomingen?

Het opleidingsniveau zorgt voor verschillen in de overwegingsintentie van mbo-4 studenten. Bij scholieren zien we geen significante verschillen tussen de opleidingsniveaus van de ouders en de intentie van scholieren om leraar in het PO of VO/mbo te worden. Over het geheel gezien hebben mbo-4 studenten scholieren met laagopgeleide ouders een hogere initiële intentie om leraar in het PO of VO/mbo te worden, gevolgd door scholieren en mbo-4 studenten met ouders met een gemiddeld opleidingsniveau. Respondenten met hoogopgeleide ouders overwegen het minst vaak om voor een lerarenopleiding PO of VO/mbo te kiezen. Wat opvalt, is dat in alle groepen de intentie om leraar te worden stijgt onder invloed van de vignetten. Dit betekent dat er gevoeligheid is voor financiële maatregelen en dat de intentie om leraar te worden in alle groepen stijgt. Scholieren en mbo-4 studenten met laagopgeleide ouders laten de hoogste gevoeligheid voor financiële voorwaarden zien. De optimale samenstelling van een financiële tegemoetkoming is voor alle groepen gelijk.

(5) Heeft de sociaaleconomische status van de ouders invloed op de gevoeligheid voor en samenstelling van financiële tegemoetkomingen?

Sociaaleconomische status heeft in de regressiemodellen een significant effect. Scholieren en studenten met een statusscore vallend in het eerste kwartiel, hebben vaker een positieve initiële overwegingsintentie dan scholieren en studenten met een statusscore in het tweede, derde of vierde kwartiel. Respondenten in het eerste kwartiel reageren ook positiever op de vignetten en laten een grotere stijging zien dan respondenten in de overige kwartielen. Voor alle groepen levert de combinatie van het vergoeden van het collegegeld, een maandelijkse toelage, geen terugbetalingsvoorwaarden, een startsalaris van €2.500 en een groeifactor 2.0 de hoogste intentie op om leraar in het PO of VO/mbo te worden. Er zijn geen verschillen in de optimale samenstelling van een tegemoetkoming tussen de groepen.

6. Heeft de doorstroomintentie van mbo-4 studenten invloed op de gevoeligheid voor financiële condities om voor een lerarenopleiding te kiezen?

De intentie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo heeft invloed op de intentie om leraar te worden in het PO en VO/mbo. Studenten die van plan zijn om een hbo-opleiding te gaan doen, overwegen ook vaker om een lerarenopleiding te gaan doen. Daarnaast zijn studenten die een hbo-opleiding willen gaan doen, ook gevoeliger voor (een combinatie van) financiële voorwaarden. Onder invloed van het meest gunstige vignet, stijgt de intentie om leraar in het PO of VO/mbo van mbo-4 studenten die door willen stromen naar het hbo naar boven de 30%. In beide groepen bedraagt de stijging meer dan 20 procentpunt in vergelijking tot de initiële overwegingsintentie. De optimale samenstelling van een financiële tegemoetkoming is voor studenten die van plan zijn om door te stromen naar het hbo en voor studenten die van plan zijn om te gaan werken hetzelfde. De gevoeligheid voor een financiële tegemoetkoming is voor doorstromers hoger dan voor niet-doorstromers.

Deel 3: Carrièrekansen en verbeteringen in het beeld van het lerarenberoep

7. Hebben havisten, vwo'ers en mbo-4 studenten andere voorkeuren voor carrièremogelijkheden?

In alle groepen scoort de mogelijkheid om je naast het beroep van leraar te ontwikkelen als coach, schoolleider of bestuurder hoog. Vwo'ers geven ook vaak aan dat zij zich zouden willen verbreden door extra vakken te geven of door les te geven op een ander niveau (VO, MBO, HO).

8. Zien respondenten met en zonder ambitie om leraar te worden andere mogelijkheden om het imago van het leraarschap te verbeteren?

Respondenten met en zonder ambitie om leraar te worden, geven aan dat het verkleinen van de klassen kan bijdragen aan een beter beeld van het lerarenberoep. Dit geldt voor het PO en het VO/mbo. Vwo'ers denken dat meer carrièreperspectief bijdraagt aan een beter imago. Vwo'ers met de intentie om leraar te worden in het PO vinden het vooral belangrijk dat er meer doorgroeimogelijkheden zijn in het salaris.

Deel 4: Invloed opleidingsniveau ouders en sociaaleconomische status op de intentie om door te stromen naar het hbo

9. In hoeverre speelt het opleidingsniveau van de ouders een rol in de ambitie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo?

Het opleidingsniveau van de ouders speelt een rol in de ambitie van mbo-4 studenten om door te stromen in het hbo. Hoe hoger het opleidingsniveau van de ouders, des te groter is de doorstroomintentie. Vooral de doorstroomintentie van mbo-4 studenten met hoogopgeleide ouders wijkt af van studenten met gemiddeld of laagopgeleide ouders. Studenten met hoogopgeleide ouders geven 1.7 keer zo vaak dat zij van plan zijn om door te stromen in het hbo in vergelijking tot studenten met laagopgeleide ouders.

10. In hoeverre speelt de sociaaleconomische status een rol in de ambitie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo?

De sociaaleconomische status speelt – in tegenstelling tot het opleidingsniveau van de ouders – geen rol. Dit is opvallend omdat de sociaaleconomische status in zekere zin samenhangt met het opleidingsniveau. Meer dan 60% van de studenten geeft aan – ongeacht de statusgroep – te overwegen om door te stromen naar het hbo. Wanneer studenten in het laatste jaar zitten, neemt de intentie om door te stromen naar het hbo iets af.

1 Inleiding

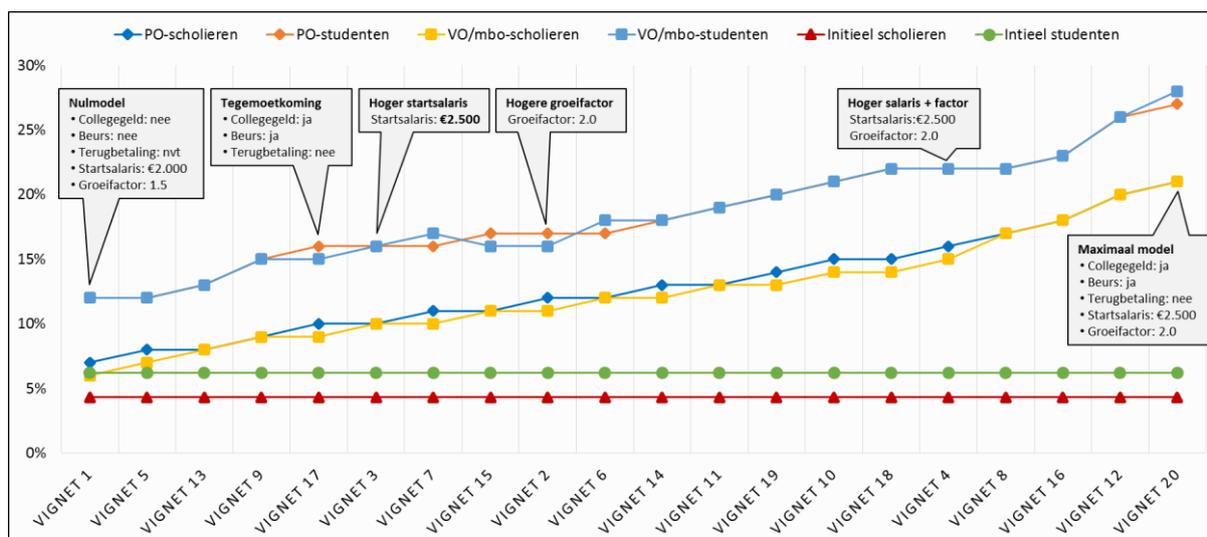
In het voorjaar van 2017 is door Qompas in samenwerking met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een vignetten- en imago-onderzoek uitgevoerd. Door middel van een vignettenonderzoek hebben we onderzoek gedaan naar de optimale inrichting van een financiële tegemoetkoming om scholieren (havo en vwo) en mbo-4 studenten te interesseren om voor het beroep van leraar te kiezen. Ook is er een imago-onderzoek uitgevoerd waarin het huidige beeld dat scholieren en studenten hebben van het lerarenberoep onderzocht is. Als onderdeel van het imago-onderzoek is ook bekeken hoe het beeld van leraren verbeterd kan worden en welke carrièrekansen studiekeziers belangrijk vinden.

Uit dit onderzoek bleek dat havo- en vwo-scholieren eerder overwegen om leraar in het PO of VO/mbo te worden wanneer het collegegeld vergoed wordt, het startsalaris €2.500 bedraagt en het salaris in tien jaar toeneemt met een factor 2.0. Het verbinden van terugbetalingsvoorwaarden heeft een negatief effect op de intentie om leraar in het PO of VO/mbo te worden, Tabel 1. Een maandelijkse toelage draagt niet significant bij aan een positieve overwegingsintentie. De optimale samenstelling van een financiële tegemoetkoming (collegegeldvergoeding, maandelijkse toelage, geen terugbetalingvoorwaarden, startsalaris van €2.500 en groeifactor 2.0) levert een stijging op van 4.5% (initiële overweging PO) naar 21%. Onder invloed van de meest gunstige combinatie stijgt de intentie voor het VO/mbo van 4.3% naar 21%, Figuur 1.

Mbo-4 studenten zijn gevoelig voor alle categorieën. Dit houdt in de intentie om voor het PO of VO/mbo te kiezen stijgt wanneer het collegegeld vergoed wordt, er een maandelijkse toelage wordt aangeboden, er geen terugbetalingsvoorwaarden zijn, het startsalaris €2.500 bedraagt en het salaris in tien jaar toeneemt met een factor 2.0. De optimale samenstelling van een financiële tegemoetkoming levert voor het PO een stijging op van 6.0% naar 27%. Onder invloed van de optimale samenstelling stijgt de intentie voor het VO/mbo van 6.2% naar 28%.

Categorie	Attributen	Level 1	Level 2	Havo/vwo	Mbo-4
Tegemoetkoming studiekosten	Vergoeding collegegeld (€2.000)	Nee	Ja	+	+
	Maandelijkse toelage (€250)	Nee	Ja	0	+
	Terugbetalingsvoorwaarden bij niet afronden opleiding	Nee	Ja	-	-
Salaris	Startsalaris	2.000	2.500	+	+
	Salarisgroei (factor)	1.5	2.0	+	+

Tabel 1 Overzicht van de effecten van de verschillende maatregelen. In de kolommen havo/vwo en mbo-4 geven de plussen aan dat er een positief effect gevonden is op de overwegingsintentie van de maatregel level 2 ten opzichte van level 1 op de overwegingsintentie. Een nul geeft aan dat er geen verschil gevonden is en een min geeft aan dat de maatregel een negatief effect heeft op de overwegingsintentie PO en VO/mbo. Bron: Bahlmann, Van Egmond, Eustatia & Pillen-Warmerdam, 2017.

Figuur 1 Kansen per vignette laten zien dat er een positieve kans op de overwegingsintentie ten opzichte van de initiële overwegingsintentie (zeker wel leraar PO of VO/mbo en waarschijnlijk wel) is op basis van vignette 1. Dit is het minst gunstige vignette. Initiële overwegingsintenties zijn: havo/vwo-scholieren PO: 4.5%, VO/mbo: 6.0% en mbo-4 studenten PO: 4.3%, VO/mbo: 6.2%. De kansen lopen op naar mate de voorwaarden gunstiger worden. De elementen van alle twintig vignettes zijn te vinden in bijlage 8.3. Bron: Bahlmann, Van Egmond, Eustatia & Pillen-Warmerdam, 2017.

Uit het imago-deel van het onderzoek blijkt dat respondenten van alle niveaus de mogelijkheid om je naast het leraarschap te kunnen ontwikkelen als coach, schoolleider of bestuurder het meest aansprekend vinden. Ook zouden ze zich graag specialiseren tot lesontwikkelaar, onderzoeker of rekenspecialist. Vwo'ers zouden zichzelf graag verbreden in het leraarsvak door meer vakken te geven. Ook zouden ze graag in een andere onderwijssector les willen geven (Bahlmann et al., 2017).

Wat betreft de imago-verbetering vinden havisten en mbo-4 studenten het vooral belangrijk dat er kleinere klassen komen. Vwo'ers hechten meer waarde aan carrièreperspectief en intellectuele uitdaging. Een derde van alle respondenten geeft aan dat het startsalaris omhoog zou moeten en dat er meer doorgroei mogelijkheden zouden moeten zijn in het salaris. Havisten en mbo-4 studenten geven vaker aan dat een hoger startsalaris zou bijdragen aan een beter beeld van het leraarschap dan vwo'ers (Bahlmann et al., 2017).

Naar aanleiding van dit rapport zijn er extra vragen geformuleerd door het Ministerie van OCW die meer inzicht moeten geven in het gedrag van subgroepen. Daarnaast zijn er vragen geformuleerd die de invloed van het opleidingsniveau van de ouders en de sociaaleconomische status in kaart brengen. Deze vragen hebben betrekking op de initiële intentie om leraar in het PO of VO/mbo te worden en op de gevoeligheid voor een financiële tegemoetkoming en de inrichting van deze tegemoetkoming. Daarnaast is bekeken in hoeverre de intentie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo invloed heeft op de intentie om leraar te worden en is gekeken of de doorstroomintentie van mbo-4 studenten verband houdt met het opleidingsniveau van de ouders en de sociaaleconomische status. Het rapport is opgedeeld in vier onderdelen met ieder een aantal onderzoeksvragen waarop per hoofdstuk antwoorden geformuleerd worden.

Deel 1: Invloed opleidingsniveau ouders, sociaaleconomische status en doorstroomintentie naar het hbo op intentie om leraar te worden

- (1) Heeft het opleidingsniveau van de ouders invloed op de intentie om leraar in het PO of VO/mbo te worden?
- (2) Heeft de sociaaleconomische status invloed op de intentie om leraar te worden in het PO of VO/mbo?
- (3) Heeft de doorstroomintentie naar het hbo van mbo-4 studenten invloed op de intentie om leraar te worden in het PO of VO/mbo?

Deel 2: Effecten van opleidingsniveau ouders, sociaaleconomische status en doorstroomintentie naar het hbo op de optimale inrichting van een financiële tegemoetkoming

- (4) Heeft het opleidingsniveau van de ouders invloed op de gevoeligheid voor en optimale samenstelling van financiële tegemoetkomingen?
- (5) Heeft de sociaaleconomische status van de ouders invloed op de gevoeligheid voor en optimale samenstelling van financiële tegemoetkomingen?
- (6) Heeft de doorstroomintentie van mbo-4 studenten invloed op de gevoeligheid voor financiële tegemoetkomingen om voor een lerarenopleiding te kiezen?

Deel 3: Carrièrekansen en verbeteringen in het beeld van het lerarenberoep

- (7) Hebben havisten, vwo'ers en mbo-4 studenten andere voorkeuren voor carrièremogelijkheden?
- (8) Zien respondenten met en zonder ambitie om leraar te worden andere mogelijkheden om het imago van het leraarschap te verbeteren?

Deel 4: Invloed opleidingsniveau ouders en sociaaleconomische status op de intentie om door te stromen naar het hbo

- (9) In hoeverre speelt het opleidingsniveau van de ouders een rol in de ambitie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo?
- (10) In hoeverre speelt de sociaaleconomische status een rol in de ambitie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo?

2 Methode

Resultaten zijn verzameld door middel van een online enquête. Van deze resultaten is in een eerder rapport verslag gedaan (Bahlmann, Van Egmond, Eustatia & Pillen-Warmerdam, 2017). In het voorliggende rapport zijn extra regressieanalyses opgenomen om verschillen tussen groepen inzichtelijk te maken en om extra achtergrondkenmerken op te nemen in de modellen. De schematische opbouw van de vignetten is te vinden in bijlage 8.3. De vragenlijst die in de enquête gebruikt is, is te vinden in bijlage 8.5. Vragen zijn gebaseerd op eerder onderzoek van Auguste et al. (2010) en Brink et al. (2015).

2.1 Responsberekening

Initieel waren er 35.468 respondenten. Dit leverde 22.421 volledig ingevulde enquêtes op. Hiervan vielen er 2.368 buiten de doelgroep doordat zij vmbo doen ($N = 260$) in havo 3 zitten ($N = 33$), in vwo 3 ($N = 17$), een mbo-opleiding doen op niveau 1, 2 of 3 ($N = 833$), een wo-opleiding ($N = 59$), een hbo-opleiding ($N = 319$) of niet studeren of naar school gaan ($N = 212$). Van een aantal mensen is het niveau niet bekend ($N = 635$). Het gemiddelde geboortejaar van havisten is 2000 [CI = 95%, SD = 1.89], het gemiddelde geboortejaar van vwo'ers is 2000 [CI = 95%, SD = 1.73] en het gemiddelde geboortejaar van mbo-4 studenten is 1997 [CI = 95%, SD = 3.07].

	N (Aantal)	%
Uitgestuurd havo	22.998	11,9%
Uitgestuurd vwo	19.992	10,4%
Uitgestuurd mbo	150.000	77,7%
Aantal gestarte enquêtes	35.468	
Onvolledig verwijderd	13.047	36,8%
Volledig ingevuld	22.421	63,2%
Waarvan		
Buiten doelgroep	2.368	10,5%
Netto respons	20.053	89,5%
Waarvan		
Volledig ingevuld havo	1.132	5,6%
Volledig ingevuld vwo	1.454	7,3%
Volledig ingevuld mbo-4	17.467	87,1%

Tabel 2 Responsberekening

Wat opvalt, is dat het percentage 'onvolledig verwijderd' hoog is. Dit is te wijten aan de hoeveelheid mbo-4 studenten die tegelijkertijd de enquête probeerde in te vullen. Hierdoor ontstond een overbelasting van de website en konden veel mbo'ers de enquête niet afmaken. Deze mbo'ers hebben alsnog de mogelijkheid gekregen om op een later moment de enquête in te vullen. Een tweede reden voor deze hoge waarde is het aantal mensen dat de enquête twee of meerdere keren heeft ingevuld ($N = 242$). In deze gevallen is alleen de eerste complete enquête meegenomen in dit onderzoek.

	N (aantal)	%
Havo	1.132	5.6%
Vwo	1.454	7.3%
Mbo-4	17.467	87.1%
Totaal	20.053	100%
Man	7.467	37.2%
Vrouw	12.544	62.6%
Niet bekend	42	0.2%
Totaal	20.053	100%
Profiel (havo en vwo):		
C&M	250	9.7%
E&M	836	32.4%
N&G	798	30.9%
N&T	700	27.1%
Totaal	2.584	100%
Domein (mbo-4):		
Afbouw, hout en onderhoud	117	0.7%
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek	446	2.6%
Bouw en infra	397	2.3%
Economie en administratie	2.601	14.9%
Handel en ondernemerschap	997	5.7%
Horeca en bakkerij	610	3.5%
Informatie en communicatietechnologie	924	5.3%
Media en vormgeving	1.907	10.9%
Mobiliteit en voertuigen	104	0.6%
Techniek en procesindustrie	1.257	7.2%
Toerisme en recreatie	869	5.0%
Transport, scheepvaart en logistiek	387	2.2%
Uiterlijke verzorging	255	1.5%
Veiligheid en sport	542	3.1%
Voedsel, natuur en leefomgeving	569	3.3%
Zorg en welzijn	5.484	31.4%
Totaal	17.465	100%
Havo klas 4	674	59.5%
Havo klas 5	458	40.5%
Totaal havo	1.132	100%
Vwo klas 4	552	38.0%
Vwo klas 5	560	38.5%
Vwo klas 6	342	23.5%
Totaal vwo	1.454	100%
Mbo-4 jaar 1	5.048	28.9%
Mbo-4 jaar 2	4.767	27.3%
Mbo-4 jaar 3	4.665	26.7%
Mbo-4 jaar 4	2.987	17.1%
Totaal mbo-4	17.467	100%
Waarvan		
Mbo-4 laatste jaar	5.805	28.9%

Tabel 3 Responsberekening naar achtergrondkenmerken

2.2 Initiële overwegingsintentie

	Waarschijnlijk leraar PO worden (%)	Zeker leraar PO worden (%)	Totaal (Waarschijnlijk en zeker PO) (%)	N (aantal)
Havo	2.6%	5.0%	7.6%	85
Vwo	1.0%	1.2%	2.2%	31
Mbo-4	3.2%	2.8%	6.0%	1.039
Totaal	3.0%	2.8%	5.8%	1.555
Man	2.1%	1.5%	3.6%	269
Vrouw	3.5%	3.6%	7.1%	882
Profiel (havo en vwo):				
C&M	4.4%	7.2%	11.6%	29
E&M	1.8%	4.1%	5.9%	49
N&G	1.5%	1.9%	3.4%	27
N&T	0.7%	0.9%	1.6%	11
Domein:				
Afbouw, hout en onderhoud	0.9%	0.0%	0.9%	1
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek	0.7%	0.2%	0.9%	4
Bouw en infra	0.8%	0.5%	1.3%	5
Economie en administratie	2.4%	0.9%	3.3%	86
Handel en ondernemerschap	1.5%	1.1%	2.6%	26
Horeca en bakkerij	1.6%	0.5%	2.1%	13
Informatie en communicatietechnologie	1.4%	0.3%	1.7%	16
Media en vormgeving	1.3%	0.7%	2.0%	38
Mobiliteit en voertuigen	0.0%	0.0%	0.0%	0
Techniek en procesindustrie	1.3%	0.2%	1.5%	18
Toerisme en recreatie	2.0%	2.2%	4.2%	36
Transport, scheepvaart en logistiek	2.6%	0.5%	3.1%	12
Uiterlijke verzorging	1.6%	1.6%	3.2%	8
Veiligheid en sport	7.4%	4.2%	11.6%	63
Voedsel, natuur en leefomgeving	1.6%	0.7%	2.3%	13
Zorg en welzijn	5.9%	6.9%	12.8%	699
Laatstejaars mbo-4	2.2%	3.0%	5.2%	299
Niet-laatstejaars mbo-4	3.6%	2.7%	6.3%	740
Laatstejaars havo/vwo	0.9%	4.6%	5.5%	44
Niet laatstejaars havo/vwo	2.0%	2.0%	4.0%	72

Tabel 4 Percentage respondenten dat initieel aangaf leraar in het basisonderwijs te willen worden. Verdeeld in achtergrondkenmerken. De categorieën 'zeker wel' en 'waarschijnlijk wel' zijn samengevoegd en afgezet tegen wel/niet leraar willen worden.

	Waarschijnlijk leraar VO/mbo worden (%)	Zeker leraar VO/mbo worden (%)	Totaal (Waarschijnlijk en zeker VO) (%)	N (aantal)
Havo	3.8%	2.4%	6.2%	70
Vwo	2.1%	0.8%	2.9%	41
Mbo-4	4.0%	2.2%	6.2%	1.074
Totaal	3.8%	2.1%	5.9%	1.185
Man	4.0%	2.0%	6.0%	453
Vrouw	3.7%	2.1%	5.8%	731
Profiel (havo en vwo):				
C&M	4.4%	4.0%	8.4%	21
E&M	3.2%	1.3%	4.3%	38
N&G	2.6%	0.8%	3.4%	27
N&T	2.0%	1.6%	3.6%	25
Domein (mbo-4):				
Afbouw, hout en onderhoud	6.0%	0.9%	6.9%	8
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek	3.4%	0.9%	4.3%	19
Bouw en infra	2.5%	2.3%	2.8%	19
Economie en administratie	3.7%	1.7%	5.4%	138
Handel en ondernemerschap	4.2%	1.8%	6.0%	60
Horeca en bakkerij	3.0%	0.8%	3.8%	23
Informatie en communicatietechnologie	3.4%	1.7%	5.1%	47
Media en vormgeving	3.6%	1.4%	5.0%	95
Mobiliteit en voertuigen	1.0%	0.0%	1.0%	1
Techniek en procesindustrie	2.5%	1.2%	3.7%	47
Toerisme en recreatie	3.7%	1.3%	5.0%	43
Transport, scheepvaart en logistiek	3.9%	1.3%	5.2%	20
Uiterlijke verzorging	3.5%	2.4%	5.9%	15
Veiligheid en sport	9.0%	3.9%	12.9%	70
Voedsel, natuur en leefomgeving	3.9%	2.1%	6.0%	34
Zorg en welzijn	4.6%	3.4%	8.0%	334
Laatstejaars mbo-4	3.3%	2.6%	5.9%	346
Niet-laatstejaars mbo-4	4.3%	1.9%	6.2%	728
Laatstejaars havo/vwo	2.0%	2.4%	4.4%	35
Niet laatstejaars havo/vwo	3.2%	1.1%	4.3%	76

Tabel 5 Percentage respondenten dat initieel aangaf leraar in het voortgezet onderwijs of mbo te willen worden. Verdeeld in achtergrondkenmerken. De categorieën 'zeker wel' en 'waarschijnlijk wel' zijn samengevoegd en afgezet tegen wel/niet leraar willen worden.

2.3 Opleidingsniveau ouders

Aan respondenten is gevraagd aan te geven het hoogste opleidingsniveau van een van de ouders in te vullen. Tabel 6 laat zien dat meer 40% van de mbo-4 studenten ouders met een mbo-3,-4 opleiding heeft. 27.8% van de ouders heeft een hbo-opleiding en 8.4% heeft een universitaire opleiding. Bij vwo'ers ligt het percentage ouders met een universitaire opleiding vele malen hoger: 43.7%. 11.6% heeft een mbo-3,-4 opleiding als hoogste opleidingsniveau. Bij havisten zien we dat de meeste ouders een hbo-opleiding hebben: 39.8%. Om een regressieanalyse te kunnen doen, moeten de groepen groot genoeg zijn. Daarom zijn de opleidingsniveaus van ouders verdeeld in drie nieuwe antwoordcategorieën: laag, midden en hoog. Ouders met als hoogste opleidingsniveau basisonderwijs en vmbo worden beschouwd als laagopgeleid. Ouders met mbo-1,-2 of mbo-3,-4 worden beschouwd als de middengroep en ouders met een hbo- of wo-opleiding worden beschouwd als hoogopgeleid, Tabel 7. Een onbekend opleidingsniveau is niet ingedeeld in een groep. Bijna 70% van de havisten heeft tenminste een ouder die hoogopgeleid is, voor vwo'ers ligt dit percentage op 82.2%. Meer dan de helft van de mbo-4 studenten heeft tenminste een ouder met een mbo-opleiding als hoogste opleidingsniveau. 40.6% van de mbo-4 studenten heeft ten minste een ouder die hoogopgeleid is.

	N (aantal)	Havo %	N (aantal)	Vwo %	N (aantal)	Mbo-4 %
Basisonderwijs	9	0.8%	7	0.5%	256	1.5%
Vmbo	33	2.9%	30	2.1%	764	4.4%
Mbo-1,-2	40	3.5%	37	2.6%	745	4.3%
Mbo-3,-4	227	20.1%	168	11.6%	7.460	42.8%
Hbo	450	39.8%	484	33.4%	4.850	27.8%
Wo	265	23.5%	633	43.7%	1.462	8.4%
Weet ik niet	106	9.4%	91	6.3%	1.893	10.9%
Totaal	1.130	100%	1.450	100%	17.430	100%

Tabel 6 Achtergrondkenmerken: Het hoogste opleidingsniveau van ouder(s) verdeeld per niveau.

	N (aantal)	Havo %	N (aantal)	Vwo %	N (aantal)	Mbo-4 %
Laag	42	4.1%	37	2.7%	1.020	6.6%
Midden	267	26.1%	205	15.1%	8.205	52.8%
Hoog	715	69.8%	1.117	82.2%	6.312	40.6%
Totaal	1.024	100%	1.359	100%	15.537	100%

Tabel 7 Achtergrondkenmerken: Het hoogste opleidingsniveau van ouder(s) verdeeld per niveau.

3 Invloed opleidingsniveau ouders, sociaaleconomische status en doorstroomintentie naar het hbo op intentie om leraar te worden

3.1 Relatie tussen opleidingsniveau van ouders en overwegingsintentie

In deze sectie gaan we na in hoeverre er een relatie is tussen het opleidingsniveau van de ouders en de overweging van scholieren en mbo-4 studenten om leraar te worden in het basisonderwijs. Het opleidingsniveau van ouders is ingedeeld in drie categorieën: laag, midden en hoog (Tabel 7). Reden hiervoor is dat de groepen anders te klein zouden worden. Resultaten worden eerst weergegeven voor de intentie om leraar te worden in het primair onderwijs. Daarna worden de resultaten getoond voor het voortgezet onderwijs en mbo.

3.1.1 PO

3.1.1.1 Scholieren

Tabel 8 laat geen verband zien tussen het opleidingsniveau van de ouders en de overweging van scholieren om voor een lerarenopleiding PO te kiezen. Uit een regressieanalyse blijkt dat er geen verband is tussen het opleidingsniveau van de ouders en de overwegingsintentie, Tabel 9. Meisjes overwegen drie keer vaker dan jongens om een lerarenopleiding PO te doen (OR = 3.126) en ook havisten hebben een drie keer hogere overwegingsintentie dan vwo'ers (OR = .325). Scholieren met een N&G- of een N&T-profiel overwegen significant minder vaak om voor een lerarenopleiding PO te kiezen.

	Havo				Vwo			
	Geen ambitie PO		Wel ambitie PO		Geen ambitie PO		Wel ambitie PO	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Laag	40	95.2%	2	4.8%	36	97.3%	1	2.7%
Midden	242	91.0%	24	9.0%	200	97.6%	5	2.4%
Hoog	661	92.6%	53	7.4%	1090	97.8%	25	2.2%

Tabel 8 Relatie tussen het opleidingsniveau van de ouders en de overweging van respondenten om leraar te worden in het PO weergegeven per opleidingsniveau voor havo en vwo.

	Model 1	Model 2
Opleidingsniveau (Ref. = Laag)		
Midden	1.662	1.598
Hoog	1.130	1.339
Geslacht (Ref. = Man)		3.126*
Niveau (Ref. = Havo)		.325*
Profiel (Ref. = C&M)		
E&M		.606
N&G		.387*
N&T		.294*
Intercept	-3.232*	-3.057*
-2*Loglikelihood	887.967	807.269
Aantal respondenten	2.379	2.377

Tabel 9 Keuze voor een lerarenopleiding basisonderwijs naar opleidingsniveau van ouders en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met havo- en vwo-scholieren. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

3.1.1.2 Mbo-4 studenten

In Tabel 10 valt af te lezen dat het opleidingsniveau van de ouders geen effect heeft op de overweging om leraar te worden in het primair onderwijs. Een regressieanalyse wijst ook uit dat het opleidingsniveau van de ouders geen effect heeft op de overweging van mbo-4 studenten om voor een lerarenopleiding PO te kiezen, Tabel 11. Laatstejaars overwegen minder vaak een lerarenopleiding PO te gaan doen (OR = .756).

	Mbo-4			
	Geen ambitie PO		Wel ambitie PO	
	N	%	N	%
Laag	953	93.4%	67	6.6%
Midden	7.700	93.9%	501	6.1%
Hoog	5.956	94.5%	348	5.5%

Tabel 10 Relatie tussen het opleidingsniveau van de ouders en de overweging van respondenten om leraar te worden in het PO weergegeven per opleidingsniveau voor mbo-4 studenten.

	Model 1	Model 2
Opleidingsniveau (Ref. = Laag)		
Midden	.939	1.034
Hoog	.844	.970
Geslacht (Ref. = Man)		.893
Laatstejaars (Ref. = Nee)		.756*
Domein (Ref. = Afbouw, hout en onderhoud)		
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		1.134
Bouw en infra		1.509
Economie en administratie		3.797
Handel en ondernemerschap		2.843
Horeca en bakkerij		2.445
Informatie en communicatietechnologie		1.795
Media en vormgeving		2.469
Mobiliteit en voertuigen		.000
Techniek en procesindustrie		1.385
Toerisme en recreatie		4.764
Transport, scheepvaart en logistiek		3.419
Uiterlijke verzorging		4.302
Veiligheid en sport		15.407*
Voedsel, natuur en leefomgeving		2.510
Zorg en welzijn		16.516*
Intercept	-2.670	-4.570
-2*Loglikelihood	6953.092	6295.384
Aantal respondenten	15.525	15.523

Tabel 11 Keuze voor een lerarenopleiding basisonderwijs naar opleidingsniveau van ouders en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

3.1.2 VO/mbo

3.1.2.1 Scholieren

Wat betreft de relatie tussen het opleidingsniveau van de ouders en de overweging van scholieren om voor het VO/mbo te kiezen, zien we geen verschillen, Tabel 12. Havisten overwegen bijna twee keer vaker een lerarenopleiding VO/mbo overwegen dan vwo'ers (OR = .483). Scholieren met een E&M-, N&G- of N&T-profiel hebben een negatievere overwegingsintentie dan scholieren met een C&M-profiel. Het toevoegen van achtergrondkenmerken heeft nauwelijks effect op de waarde van de odds ratio's van het opleidingsniveau van de ouders in model 1.

	Havo				Vwo			
	Geen ambitie VO/mbo		Wel ambitie VO/mbo		Geen ambitie VO/mbo		Wel ambitie VO/mbo	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Laag	39	92.9%	3	7.1%	36	97.3%	1	2.7%
Midden	250	94.0%	16	6.0%	196	95.6%	9	4.4%
Hoog	669	93.7%	45	6.3%	1085	97.4%	29	2.6%

Tabel 12 Relatie tussen het opleidingsniveau van de ouders en de overweging van respondenten om leraar te worden in het VO/mbo weergegeven per opleidingsniveau van ouders voor havo en vwo.

	Model 1	Model 2
Opleidingsniveau (Ref. = Laag)		
Midden	1.051	1.032
Hoog	.792	.892
Geslacht (Ref. = Man)		.778
Niveau (Ref. = Havo)		.483*
Profiel (Ref. = C&M)		
E&M		.513*
N&G		.422*
N&T		.457*
Intercept	-2.931	-1.850
-2*Loglikelihood	846.528	823.860
Aantal respondenten	2.378	2.376

Tabel 13 Keuze voor een lerarenopleiding VO/mbo naar opleidingsniveau van ouders en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met havo- en vwo-scholieren. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

3.1.2.2 Mbo-4 studenten

Het opleidingsniveau van de ouders heeft geen invloed op de overwegingsintentie voor het VO/mbo van mbo-4 studenten, Tabel 14. Uit een regressieanalyse blijkt dat het opleidingsniveau van ouders geen significant effect oplevert. Jongens overwegen vaker een lerarenopleiding VO/mbo te doen dan meisjes (OR = .767).

	Mbo-4			
	Geen ambitie VO/mbo		Wel ambitie VO/mbo	
	N	%	N	%
Laag	967	94.8%	53	5.2%
Midden	7.685	93.7%	516	6.3%
Hoog	5.919	93.9%	385	6.1%

Tabel 14 Relatie tussen het opleidingsniveau van de ouders en de overweging van respondenten om leraar te worden in het VO/mbo weergegeven per opleidingsniveau van ouders voor mbo-4 studenten.

	Model 1	Model 2
Opleidingsniveau (Ref. = Laag)		
Midden	1.249	1.275
Hoog	1.210	1.225
Geslacht (Ref. = Man)		.767*
Laatstejaars (Ref. = Nee)		.933
Domein (Ref. = Afbouw, hout en onderhoud)		
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		.568
Bouw en infra		.602
Economie en administratie		.764
Handel en ondernemerschap		.803
Horeca en bakkerij		.542
Informatie en communicatietechnologie		.615
Media en vormgeving		.780
Mobiliteit en voertuigen		.137
Techniek en procesindustrie		.487
Toerisme en recreatie		.748
Transport, scheepvaart en logistiek		.685
Uiterlijke verzorging		1.032
Veiligheid en sport		1.880
Voedsel, natuur en leefomgeving		.802
Zorg en welzijn		1.178
Intercept	-2.923	-2.622
-2*Loglikelihood	7162.532	7071.232
Aantal respondenten	15.525	15.523

Tabel 15 Keuze voor een lerarenopleiding VO/mbo naar opleidingsniveau van ouders en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

3.2 Relatie tussen sociaaleconomische status en overwegingsintentie

De statusscore geeft de sociaaleconomische status aan van een postcodegebied (SCP Statusscores, 2016). In deze analyse kijken we of er invloed is van de omgeving op de overweging om leraar te worden in het PO of VO/mbo. De statuscores zijn opgedeeld in kwartielen. Voor scholieren en mbo-4 studenten zijn de kwartielen apart berekend, omdat anders de verhouding havisten en vwo'ers in de hogere kwartielen onevenredig groot is. Tabel 16 laat per kwartiel de gemiddelde statusscore zien met de minimum- en maximumwaarden van het kwartiel. Hieruit blijkt dat de gemiddelde statuscores van mbo-4 studenten per kwartiel lager ligt dan de gemiddelde statusscore van havo- en vwo-scholieren. Statusscore hangt samen met het opleidingsniveau van mensen en uit de resultaten van de voorgaande paragraaf blijkt ook dat het gemiddelde opleidingsniveau van ouders van mbo-4 studenten lager ligt dan het opleidingsniveau van ouders van havo- en vwo-scholieren. Het is dus niet verwonderlijk dat de gemiddelde statusscore per kwartiel bij mbo-4 studenten lager ligt dan bij havo- en vwo-scholieren.

	Scholieren (havo/vwo)			Mbo-4 studenten		
	<i>M</i>	Minimum	Maximum	<i>M</i>	Minimum	Maximum
Kwartiel 1	-1.21	-6.35	-.34	-1.89	-8.07	-.85
Kwartiel 2	0.02	-.33	.28	-.39	-.84	-.02
Kwartiel 3	.57	.29	.88	.27	-.01	.58
Kwartiel 4	1.37	.89	2.48	1.11	.59	2.80

Tabel 16 Gemiddelde, minimum- en maximumwaarden van statuscores verdeeld per kwartiel.

3.2.1 PO

3.2.1.1 Scholieren

Wanneer we kijken naar de overwegingsintentie van scholieren om leraar te worden in het primair onderwijs zien we dat een groter percentage havisten met een statusscore in het tweede kwartiel zou kiezen voor een lerarenopleiding PO, Tabel 17. Voor havisten met een statusscore in het vierde kwartiel ligt het percentage havisten dat een lerarenopleiding PO overweegt het laagst. Vwo'ers met een statusscore in het derde kwartiel overwegen het minst vaak om een lerarenopleiding PO te doen. Uit de regressieanalyse (Tabel 18) blijkt dat schoren met een statusscore in het vierde kwartiel het minst vaak overwegen een lerarenopleiding PO te doen (OR = .611). De statuscores zijn echter niet significant. Wat opvalt, is dat meisjes ruim 2.8 keer zo vaak een lerarenopleiding PO overwegen te doen (OR = 2.834) en havisten drie keer vaker een lerarenopleiding PO overwegen te gaan doen dan vwo'ers (OR = .330). Scholieren met een E&M-, N&G- of N&T-profiel overwegen minder vaak voor een lerarenopleiding PO te kiezen dan scholieren met een C&M-profiel. C&M'ers kiezen bijna vier keer zo vaak voor een lerarenopleiding PO dan scholieren met een N&G-profiel (OR = .265).

	Havo				Vwo			
	Geen ambitie PO		Wel ambitie PO		Geen ambitie PO		Wel ambitie PO	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Kwartiel 1	266	93.0%	20	7.0%	340	96.9%	11	3.1%
Kwartiel 2	284	90.4%	30	9.6%	308	98.1%	6	1.9%
Kwartiel 3	260	92.2%	22	7.8%	347	98.3%	6	1.7%
Kwartiel 4	217	95.2%	11	4.8%	391	98.0%	8	2.0%

Tabel 17 Relatie tussen statusscore en de overweging van respondenten om leraar te worden in het PO weergegeven per statusscore voor havo en vwo.

	Model 1	Model 2
Statusscore (Ref. = Kwartiel 1)		
Kwartiel 2	1.187	1.093
Kwartiel 3	.900	.926
Kwartiel 4	.611	.702
Geslacht (Ref. = Man)		2.834*
Niveau (Ref. = Havo)		.330*
Profiel (Ref. = C&M)		
E&M		.579*
N&G		.353*
N&T		.265*
Intercept	-2.971	-2.566
-2*Loglikelihood	923.295	839.697
Aantal respondenten	2.527	2.525

Tabel 18 Keuze voor een lerarenopleiding PO naar statusscore en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met havo- en vwo-scholieren. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

3.2.1.2 Mbo-4 studenten

Bij mbo-4 studenten zien we dat de interesse in een lerarenopleiding PO afneemt, naar mate de statusscore toeneemt, Tabel 19. Uit een regressieanalyse blijkt ook dat hoe hoger de statusscore is, des te lager de overweging om leraar te worden in het PO, Tabel 20. De verschillen tussen studenten met een statusscore in het tweede of derde kwartiel zijn minimaal. Mbo-4 studenten in het laatste jaar overwegen minder vaak een lerarenopleiding PO te doen (OR = .773). In het domein Veiligheid en sport en in het domein Zorg en welzijn is het aantal mbo-4 studenten dat een lerarenopleiding PO overweegt, vele malen groter.

	Mbo-4			
	Geen ambitie PO		Wel ambitie PO	
	N	%	N	%
Kwartiel 1	3.965	92.9%	304	7.1%
Kwartiel 2	4.023	94.3%	242	5.7%
Kwartiel 3	4.015	94.1%	252	5.9%
Kwartiel 4	3.998	95.0%	211	5.0%

Tabel 19 Relatie tussen statusscore en de overweging van respondenten om leraar te worden in het PO weergegeven per statusscore voor mbo-4 studenten.

	Model 1	Model 2
Statusscore (Ref. = Kwartiel 1)		
Kwartiel 2	.781*	.795*
Kwartiel 3	.819*	.834*
Kwartiel 4	.689*	.763*
Geslacht (Ref. = Man)		.888
Laatstejaars (Ref. = Nee)		.773*
Domein (Ref. = Afbouw, hout en onderhoud)		
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		1.038
Bouw en infra		1.423
Economie en administratie		4.026
Handel en ondernemerschap		3.024
Horeca en bakkerij		2.614
Informatie en communicatietechnologie		1.951
Media en vormgeving		2.334
Mobiliteit en voertuigen		.000
Techniek en procesindustrie		1.591
Toerisme en recreatie		5.158
Transport, scheepvaart en logistiek		3.581
Uiterlijke verzorging		3.583
Veiligheid en sport		15.166*
Voedsel, natuur en leefomgeving		2.812
Zorg en welzijn		17.205*
Intercept	-2.568	-4.430
-2*Loglikelihood	7634.188	6913.520
Aantal respondenten	17.010	17.008

Tabel 20 Keuze voor een lerarenopleiding PO naar statusscore en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

3.2.2 VO/mbo

3.2.2.1 Scholieren

Uit Tabel 21 blijkt dat er geen verschil is tussen overwegingsintentie van scholieren om leraar in het VO/mbo te worden en de statusscore. De overwegingsintentie van scholieren met een statusscore in het eerste kwartiel is iets hoger dan de intentie van scholieren met een score in een van de andere kwartielen. Uit de regressieanalyse blijkt echter dat er geen significante verschillen zijn op basis van statusscore, Tabel 22. Er zijn geen verschillen tussen jongens en meisjes. Havisten overwegen ruim twee keer zo vaak om een lerarenopleiding VO/mbo te doen (OR = .461). Scholieren met een C&M-profiel overwegen ruim twee keer zo vaak een lerarenopleiding VO/mbo te doen in vergelijking tot scholieren met een E&M- of N&T-profiel en bijna drie keer zo vaak als scholieren met een N&G-profiel.

	Havo				Vwo			
	Geen ambitie VO/mbo		Wel ambitie VO/mbo		Geen ambitie VO/mbo		Wel ambitie VO/mbo	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Kwartiel 1	267	93.4%	19	6.6%	338	96.3%	13	3.7%
Kwartiel 2	297	94.6%	17	5.4%	306	97.5%	8	2.5%
Kwartiel 3	263	93.3%	19	6.7%	343	97.4%	9	2.6%
Kwartiel 4	213	93.4%	15	6.6%	389	97.5%	10	2.5%

Tabel 21 Relatie tussen statusscore en de overweging van respondenten om leraar te worden in het VO/mbo weergegeven per statusscore voor havo en vwo.

	Model 1	Model 2
Statusscore (Ref. = Kwartiel 1)		
Kwartiel 2	.783	.733
Kwartiel 3	.872	.893
Kwartiel 4	.785	.851
Geslacht (Ref. = Man)		.750
Niveau (Ref. = Havo)		.461*
Profiel (Ref. = C&M)		
E&M		.480*
N&G		.383*
N&T		.431*
Intercept	-2.938	-1.686
-2*Loglikelihood	903.330	874.954
Aantal respondenten	2.526	2.524

Tabel 22 Keuze voor een lerarenopleiding VO/mbo naar statusscore en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met havo- en vwo-scholieren. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

3.2.2.2 Mbo-4 studenten

Mbo-4 studenten met een lagere statusscore overwegen vaker een lerarenopleiding VO/mbo te doen dan studenten met een hogere statusscore. Er is geen verschil in overwegingsintentie tussen studenten met een statusscore in het derde of vierde kwartiel. Uit een regressieanalyse blijkt ook dat studenten met een hogere statusscore minder vaak een lerarenopleiding VO/mbo overwegen te gaan doen. Vrouwen overwegen minder vaak een lerarenopleiding VO/mbo te doen dan mannen (OR = .737). Studenten uit de domeinen Mobiliteit en voertuigen en Techniek en procesindustrie overwegen significant minder vaak een lerarenopleiding te doen.

	Mbo-4			
	Geen ambitie VO/mbo		Wel ambitie VO/mbo	
	N	%	N	%
Kwartiel 1	3.931	92.1%	338	7.9%
Kwartiel 2	4.007	94.0%	258	6.0%
Kwartiel 3	4.041	94.7%	226	5.3%
Kwartiel 4	3.982	94.6%	227	5.4%

Tabel 23 Relatie tussen statusscore en de overweging van respondenten om leraar te worden in het VO/mbo weergegeven per statusscore voor mbo-4 studenten.

	Model 1	Model 2
Statusscore (Ref. = Kwartiel 1)		
Kwartiel 2	.746*	.749*
Kwartiel 3	.650*	.650*
Kwartiel 4	.663*	.677*
Geslacht (Ref. = Man)		.737*
Laatstejaars (Ref. = Nee)		.938
Domein (Ref. = Afbouw, hout en onderhoud)		
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		.579
Bouw en infra		.617
Economie en administratie		.761
Handel en ondernemerschap		.840
Horeca en bakkerij		.533
Informatie en communicatietechnologie		.633
Media en vormgeving		.718
Mobiliteit en voertuigen		.112*
Techniek en procesindustrie		.443*
Toerisme en recreatie		.730
Transport, scheepvaart en logistiek		.638
Uiterlijke verzorging		.912
Veiligheid en sport		2.002
Voedsel, natuur en leefomgeving		.868
Zorg en welzijn		1.256
Intercept	-2.454	-2.136
-2*Loglikelihood	7839.819	7714.997
Aantal respondenten	17.010	17.008

Tabel 24 Keuze voor een lerarenopleiding VO/mbo naar statusscore en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

3.3 Relatie doorstroomintentie mbo-4 studenten en lerarenberoep

Om een lesbevoegdheid te halen is het noodzakelijk dat studenten minimaal een hbo-opleiding doen. Voor mbo-4 studenten betekent het dat zij moeten doorstromen naar het hbo om daar vervolgens een lerarenopleiding PO of VO/mbo te volgen. In deze sectie gaan we na of mbo-4 studenten met en zonder intentie om door te stromen naar het hbo een andere overwegingsintentie hebben voor het PO of VO/mbo.

Voor deze analyse zijn de antwoordcategorieën op de vraag 'Wat ga je doen na het mbo?' anders ingedeeld. De antwoordcategorieën 'zeker werken' en 'waarschijnlijk werken' samengevoegd tot 'nee' en de antwoordcategorieën 'zeker doorstuderen in het hbo' en 'waarschijnlijk doorstuderen in het hbo' samengevoegd tot 'ja'. De antwoordcategorie 'weet ik niet' is buiten beschouwing gelaten.

Tabel 25 laat zien dat 62.6% van de mbo-4 studenten van plan is om (zeker/waarschijnlijk) door te studeren in het hbo. Wanneer mbo-4 studenten aan de mbo-4 opleiding beginnen, heeft 64% de intentie om door te stromen naar het hbo. In het vierde jaar is dit percentage afgenomen naar 56.8%, Tabel 26.

	<i>N</i>	%
Doorstroomintentie naar hbo:		
Nee	6.481	37.4%
Ja	10.861	62.6%

Tabel 25 Aantal mbo-4 studenten dat van plan is om (zeker/waarschijnlijk) door te stromen naar het hbo.

	Niet doorstromen in het hbo		Wel doorstromen in het hbo	
	<i>N</i>	%	<i>N</i>	%
Mbo-4 jaar 1	1.805	36.0%	3.210	64.0%
Mbo-4 jaar 2	1.671	35.3%	3.058	64.7%
Mbo-4 jaar 3	1.723	37.2%	2.909	62.8%
Mbo-4 jaar 4	1.282	43.2%	1.683	56.8%

Tabel 26 Doorstroomintentie naar het hbo uitgesplitst per jaar.

3.3.1 PO

2.1% van de mbo-4 studenten die geen intentie hebben om door te stromen naar het hbo, heeft een positieve overwegingsintentie voor het lerarenberoep PO. Voor mbo-4 studenten die wel van plan zijn om door te stromen naar het mbo-4, ligt het percentage bijna vier keer zo hoog. 8.3% van de mbo-4 studenten met een positieve doorstroomintentie, heeft ook een positieve overwegingsintentie voor het lerarenberoep PO, Tabel 27.

Uit een regressieanalyse blijkt dat mbo-4 studenten met de intentie om door te stromen ruim vier keer vaker een lerarenopleiding overwegen te gaan doen dan mbo-4 studenten die (zeker/waarschijnlijk) van plan zijn om te gaan werken. Wat opvalt, is dat mbo-4 studenten die in het laatste jaar van hun opleiding zitten, minder vaak voor een lerarenopleiding PO zouden kiezen (OR = .792), Tabel 28.

	Geen ambitie PO		Wel ambitie PO	
	N	%	N	%
Doorstroomintentie naar hbo:				
Nee	6.338	97.9%	135	2.1%
Ja	9.956	91.7%	898	8.3%

Tabel 27 Relatie tussen de doorstroomintentie van mbo-4 studenten en de overweging om leraar te worden in het PO.

	Model 1	Model 2
Doorstuderen in het hbo (Ref. = Nee)	4.254*	4.374*
Geslacht (Ref. = Man)		.936
Laatstejaars (Ref. = Nee)		.792*
Domein (Ref. = Afbouw, hout en onderhoud)		
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		.910
Bouw en infra		1.034
Economie en administratie		2.857
Handel en ondernemerschap		2.325
Horeca en bakkerij		2.064
Informatie en communicatietechnologie		1.575
Media en vormgeving		1.915
Mobiliteit en voertuigen		.000
Techniek en procesindustrie		1.407
Toerisme en recreatie		4.449
Transport, scheepvaart en logistiek		3.204
Uiterlijke verzorging		3.811
Veiligheid en sport		11.530*
Voedsel, natuur en leefomgeving		2.429
Zorg en welzijn		14.151*
Intercept	-3.855	-5.540
-2*Loglikelihood	7480.547	6736.899
Aantal respondenten	17.327	17.290

Tabel 28 Relatie tussen doorstroomintentie en keuze voor het PO van mbo-4 studenten. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

3.3.2 VO/mbo

Wanneer mbo-4 studenten van plan zijn om (zeker/waarschijnlijk) door te stromen naar het hbo, is de overwegingsintentie om voor een lerarenopleiding VO/mbo te kiezen drie keer groter dan wanneer mbo-4 studenten niet van plan zijn om een hbo-opleiding te doen, Tabel 29.

Een regressieanalyse laat zien dat mbo-4 studenten die van plan zijn om een hbo-opleiding te doen, ruim drie keer vaker overwegen leraar in het VO/mbo te worden (OR = 3.298). Jongens overwegen significant vaker om leraar in het VO/mbo te worden dan meisjes (OR = .759). Laatstejaars overwegen niet minder vaak voor een lerarenopleiding VO/mbo te kiezen dan niet-laatstejaars. Dit in tegenstelling tot leraar worden in het PO, Tabel 30.

	Geen ambitie VO/mbo		Wel ambitie VO/mbo	
	N	%	N	%
Doorstroomintentie naar hbo:				
Nee	6.300	97.3%	173	2.7%
Ja	9.957	91.7%	897	8.3%

Tabel 29 Relatie tussen de doorstroomintentie van mbo-4 studenten en de overweging om leraar te worden in het VO/mbo.

	Model 1	Model 2
Doorstuderen (Ref. = Nee)	3.298*	3.290*
Geslacht (Ref. = Man)		.759*
Laatstejaars (Ref. = Nee)		.981
Domein (Ref. = Afbouw, hout en onderhoud)		
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		.554
Bouw en infra		.469
Economie en administratie		.570
Handel en ondernemerschap		.661
Horeca en bakkerij		.453
Informatie en communicatietechnologie		.528
Media en vormgeving		.610
Mobiliteit en voertuigen		.113*
Techniek en procesindustrie		.405*
Toerisme en recreatie		.673
Transport, scheepvaart en logistiek		.578
Uiterlijke verzorging		.935
Veiligheid en sport		1.539
Voedsel, natuur en leefomgeving		.783
Zorg en welzijn		1.053
Intercept	-3.599	-3.162
-2*Loglikelihood	7768.210	7652.206
Aantal respondenten	17.327	17.290

Tabel 30 Relatie tussen doorstroomintentie en keuze voor het VO/mbo van mbo-4 studenten. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

3.4 Conclusie

(1) Heeft het opleidingsniveau van de ouders invloed op de intentie om leraar in het PO of VO/mbo te worden?

Het opleidingsniveau van de ouders is verdeeld in laag, midden en hoog. Scholieren en mbo-4 studenten met ouders in de categorie laag, midden of hoog hebben geen afwijkende interesse in het lerarenberoep. Het opleidingsniveau van de ouders heeft dus geen invloed op de overwegingsintentie van scholieren en mbo-4 studenten. Ook voor het VO/mbo zien we dat de intentie om voor het lerarenberoep VO/mbo te kiezen niet beïnvloed wordt door het opleidingsniveau van de ouders. Dit geldt voor havo/vwo-scholieren en mbo-4 studenten.

(2) Heeft de sociaaleconomische status invloed op de intentie om leraar te worden in het PO of VO/mbo?

Op basis van de postcode is voor iedere respondent de sociaaleconomische status berekend. Vervolgens zijn de groepen ingedeeld in vier kwartielen, waarin het eerste kwartiel de laagste statusscores bevat en het vierde kwartiel de hoogste. Voor het primair onderwijs zien we dat de statusscore geen invloed heeft op de overwegingsintentie van scholieren. Bij mbo-4 studenten heeft de statusscore wel een effect. Mbo-4 studenten met een statusscore die valt in het eerste kwartiel hebben een significant hogere intentie om een lerarenopleiding PO te gaan doen.

De statusscore van scholieren heeft geen invloed op hun keuze om voor het lerarenberoep VO/mbo te kiezen. Het lijkt zo te zijn dat scholieren met een statusscore in het eerste kwartiel, een hogere intentie hebben om voor het lerarenberoep VO/mbo te kiezen, het verschil is echter niet significant. Mogelijk wordt dit veroorzaakt door de relatief kleine aantallen scholieren die in iedere groep aanwezig zijn. Hetzelfde patroon zien we ook bij de intentie van scholieren om voor het PO te kiezen. Mbo-4 studenten met een statusscore in het eerste kwartiel hebben een significant hogere intentie om een lerarenopleiding VO/mbo te gaan doen. De intentie van mbo-4 studenten met een statusscore in het derde en vierde kwartiel is nagenoeg gelijk.

Hieruit kunnen we concluderen dat de sociaaleconomische status van mbo-4 studenten invloed heeft op de intentie om voor het lerarenberoep PO of VO/mbo te kiezen. Bij scholieren zien we geen significante verschillen tussen de kwartielen. Er lijkt echter wel een trend zijn: Scholieren met een statusscore in het eerste kwartiel hebben een hogere intentie om voor het lerarenberoep PO of VO/mbo te kiezen dan scholieren met een statusscore in een van de overige kwartielen.

(3) Heeft de doorstroomintentie naar het hbo van mbo-4 studenten invloed op de intentie om leraar te worden in het PO of VO/mbo?

62.6% van de mbo-4 studenten heeft de intentie om door te stromen naar het hbo. Naarmate mbo-4 studenten verder in hun opleidingstraject komen, neemt de intentie om een hbo-opleiding te gaan doen af naar 56.8%. Van de studenten met de intentie om door te stromen naar het hbo, overweegt 8.3% om een lerarenopleiding PO te gaan doen. Van de mbo-4 studenten met een negatieve doorstroomintentie is 2.1% van plan om een lerarenopleiding PO te gaan doen. Studenten met een positieve doorstroomintentie overwegen ruim vier keer zo vaak een lerarenopleiding PO te gaan doen.

8.3% van de mbo-4 studenten met de intentie om een hbo-opleiding te gaan doen, overweegt om voor het leraarschap VO/mbo te kiezen. Bij studenten met een negatieve doorstroomintentie ligt het percentage dat een lerarenopleiding VO/mbo wil doen op 2.7%. Studenten met een positieve doorstroomintentie overwegen ruim drie keer zo vaak om een lerarenopleiding VO/mbo te gaan doen.

4 Effecten van opleidingsniveau ouders, sociaaleconomische status en doorstroomintentie naar het hbo op de optimale inrichting van een financiële tegemoetkoming

Als aanvulling op het voorgaand rapport (zie inleiding voor bevindingen), worden in deze sectie resultaten getoond voor subgroepen. Zo gaan we na of het opleidingsniveau van de ouders en de sociaaleconomische status effect hebben op de overwegingsintentie. Voor mbo-4 studenten is ook de doorstroomintentie naar het hbo meegenomen in het model. Voor het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs of mbo worden de resultaten apart getoond voor scholieren en mbo-4 studenten.

4.1 Invloed opleidingsniveau ouders

In de modellen wordt het opleidingsniveau van de ouders meegenomen als extra achtergrondkenmerk, omdat het vermoeden bestaat dat het opleidingsniveau mogelijk effect heeft op de overwegingsintentie van scholieren en mbo-4 studenten en dat er mogelijk verschillen zijn in de gevoeligheid van deze subgroepen voor afzonderlijke vignetkenmerken.

4.1.1 PO

4.1.1.1 Scholieren

Tabel 31 laat zien dat de het vergoeden van het collegegeld, een hoger startsalaris en een hogere salarisgroefactor een positieve invloed hebben op de intentie van havo- en vwo-scholieren om voor het primair onderwijs te kiezen. Het verbinden van terugbetalingsvoorwaarden aan de te ontvangen bedragen, schaadt de overwegingsintentie. Het aanbieden van een maandelijkse toelage heeft geen effect op de overwegingsintentie. Meisjes en vwo'ers zijn positiever, laatstejaars significant negatiever. Het opleidingsniveau van de ouders heeft geen significant effect.

	Model 1	Model 2
Collegegeld vergoed (Ref. = Nee)	1.291*	1.291*
Toelage (Ref. = Nee)	1.071	1.091
Terugbetalen (Ref. = Nooit)	.825*	.816*
Salaris (Ref. = 2.000 euro)	1.457*	1.468*
Stijging (Ref. = 1.5 keer)	1.682*	1.706*
Opleidingsniveau ouders (Ref. = Laag)		
Midden		.845
Hoog		.796
Geslacht (Ref. = Man)		1.193*
Niveau (Ref. = Havo)		.450*
Laatstejaars (Ref. = Nee)		.839*
Profiel (Ref. = C&M)		
E&M		.586*
N&G		.623*
N&T		.362*
Intercept	-2.524*	-1.453*
-2*Loglikelihood	9134.759	8740.797
Aantal observaties	12.900	11.877
Aantal respondenten	2.580	2.376

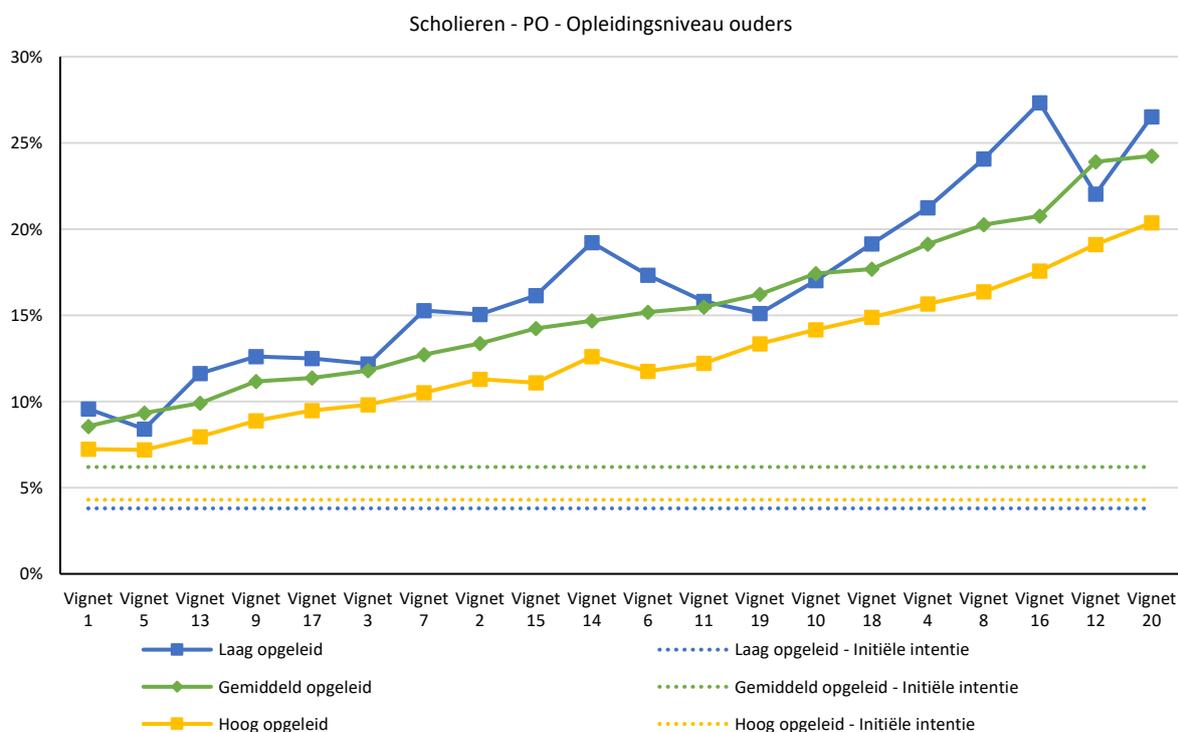
Tabel 31 Keuze voor een lerarenopleiding basisonderwijs naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met scholieren (havo/vwo). Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

Initieel overweegt 3.8% van de scholieren met laagopgeleide ouders voor een lerarenopleiding PO te kiezen, Figuur 2. Voor deze groep scholieren is vignet 5 het minst aantrekkelijke vignet (vergoeding collegegeld, geen maandelijkse toelage, terugbetalen bij niet afronden opleiding, startsalaris €2.000 en salarisgroefactor 1.5). Onder invloed van dit vignet stijgt de overwegingsintentie naar 8.4%. Vignet 16 (vergoeding collegegeld, maandelijkse toelage, terugbetalen bij niet afronden opleiding, startsalaris €2.500 en salarisgroefactor 2.0) is voor deze groep scholieren het meest aantrekkelijke vignet. Onder invloed van deze combinatie van voorwaarden stijgt de overwegingsintentie met 18.9 procentpunt naar 27.3%.

6.2% van de scholieren met gemiddeld opgeleide ouders overweegt initieel een lerarenopleiding PO te gaan doen. Zij hebben van de drie groepen (laag-, gemiddeld, hoogopgeleide) de hoogste initiële overwegingsintentie. Onder invloed van het minst aantrekkelijke vignet (vignet 1) stijgt dit percentage naar 8.2%. Onder invloed van het meest aantrekkelijke vignet (vignet 20) stijgt de intentie om voor een lerarenopleiding PO te kiezen naar 24.2% (+15.6 procentpunt).

Van de scholieren met hoogopgeleide ouders geeft 4.3% initieel aan een lerarenopleiding PO te overwegen. Onder invloed van het minst gunstige vignet, stijgt de intentie naar 7.2%. Het meest gunstige vignet leidt tot een stijging van 13.2 procentpunt naar 20.4%.

Over het geheel gezien zijn scholieren met laagopgeleide ouders gevoeliger voor (een combinatie van) financiële voorwaarden dan scholieren met gemiddeld opgeleide ouders. Scholieren met hoogopgeleide ouders tonen de minste gevoeligheid voor de vignetten. Ook valt op dat scholieren met laagopgeleide ouders een ander patroon laten zien en blijkbaar anders reageren om sommige vignetvoorwaarden waardoor zij vignet 14 en 16 aantrekkelijker vinden dan scholieren met gemiddeld en hoogopgeleide ouders.

Figuur 2 Kansen om leraar te worden in het PO per vignet voor havo/vwo-scholieren afhankelijk van het opleidingsniveau van de ouders. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 56.

4.1.1.2 Mbo-4 studenten

Tabel 32 laat zien dat alle afzonderlijke condities binnen de vignetten significant bijdragen aan de intentie van mbo-4 studenten om voor het basisonderwijs te kiezen. Het vergoeden van collegegeld leidt tot een stijging in de overwegingsintentie (OR = 1.266). Ook een maandelijkse toelage draagt positief bij aan de intentie om voor een lerarenopleiding te kiezen (OR = 1.063). Het verbinden van terugbetalingsvoorwaarden aan het collegegeld en de eventuele maandelijkse toelage heeft een negatief effect (OR = .799). Een startsalaris van €2.500 en een salarisstijging van 2.0 dragen ook positief bij aan de intentie om leraar te worden in het PO.

Het opleidingsniveau van de ouders heeft een significant effect op de overwegingsintentie. Mbo-4 studenten met gemiddeld en hoogopgeleide ouders hebben staan negatiever tegenover het beroep van leraar in het PO dan studenten met laagopgeleide ouders. Wanneer mbo-4 studenten van plan zijn om door te studeren in het hbo, zijn zij bijna 1.5 keer positiever over het lerarenberoep (OR = 1.491).

	Model 1	Model 2
Collegegeld vergoed (Ref. = Nee)	1.262*	1.266*
Toelage (Ref. = Nee)	1.064*	1.063*
Terugbetalen (Ref. = Nooit)	.798*	.799*
Salaris (Ref. = 2.000 euro)	1.381*	1.396*
Stijging (Ref. = 1.5 keer)	1.509*	1.530*
Opleidingsniveau ouders (Ref. = Laag)		
Midden		.890*
Hoog		.775*
Geslacht (Ref. = Man)		.992
Laatstejaars (Ref. = Nee)		1.041*
Doorstuderen in het hbo (Ref. = Nee)		1.491*
Domein (Ref. = Afbouw, hout en onderhoud)		
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		1.030
Bouw en infra		1.070
Economie en administratie		2.068*
Handel en ondernemerschap		1.876*
Horeca en bakkerij		1.560*
Informatie en communicatietechnologie		1.473*
Media en vormgeving		1.277
Mobiliteit en voertuigen		1.044
Techniek en procesindustrie		1.058
Toerisme en recreatie		2.133*
Transport, scheepvaart en logistiek		1.539*
Uiterlijke verzorging		2.057*
Veiligheid en sport		3.391*
Voedsel, natuur en leefomgeving		1.371
Zorg en welzijn		3.107*
Intercept	-2.002*	-2.866*
-2*Loglikelihood	71946.904	69766.494
Aantal observaties	87.592	76.263
Aantal respondenten	17.519	15.253

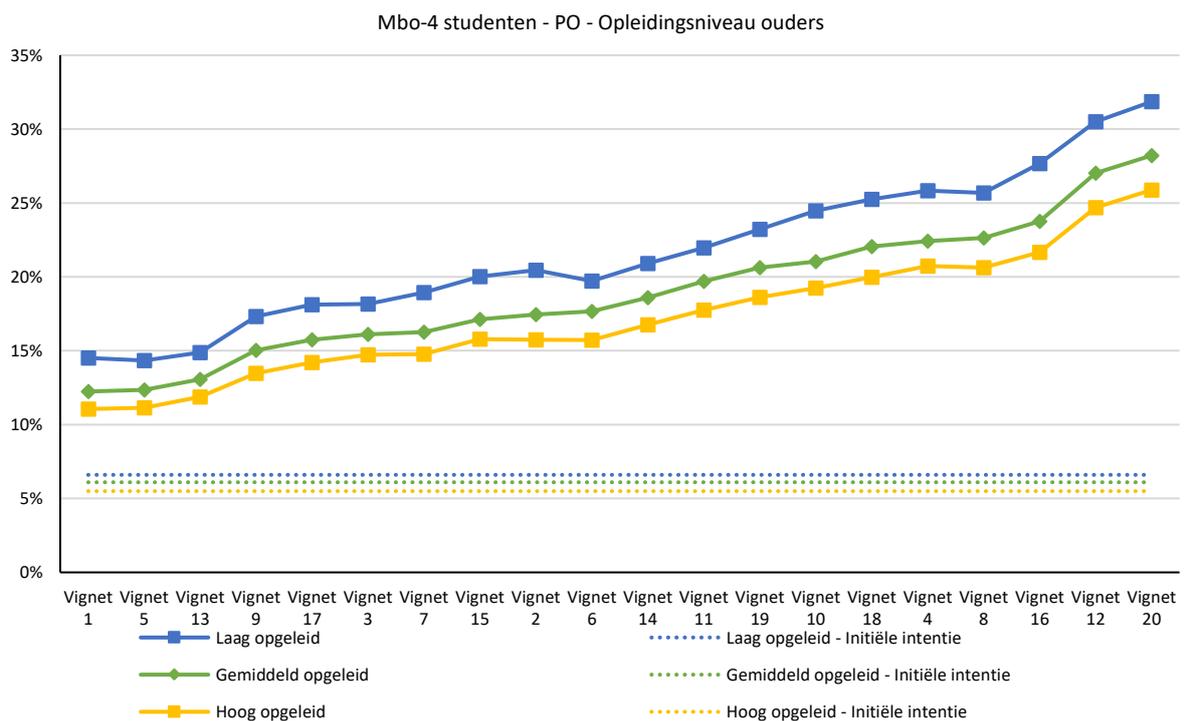
Tabel 32 Keuze voor een lerarenopleiding basisonderwijs naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

Initieel overweegt 6.6% van de mbo-4 studenten om leraar te worden in het basisonderwijs. Onder invloed van vignet 5 stijgt de overwegingsintentie naar 14.3%. Het aanbieden van vignet 20 leidt tot een stijging van 17.6 procentpunt naar 31.9%. Over het geheel zijn mbo-4 studenten met laagopgeleide ouders het meest positief over het leraarschap PO, Figuur 3.

6.1% van de mbo-4 studenten met ouders met een gemiddeld opleidingsniveau overweegt initieel een lerarenopleiding PO te gaan doen. Onder invloed van het minst aantrekkelijke combinatie van voorwaarden (vignet 1) stijgt intentie naar 12.2%. Vignet 20 leidt tot een intentie van 28.2% (+16 procentpunt).

Van de mbo-4 studenten met hoogopgeleide ouders overweegt 5.5% initieel een lerarenopleiding PO te gaan doen. Onder invloed van het minst aantrekkelijke vignet stijgt deze intentie naar 11.1%. Vignet 20 is het meest aantrekkelijke vignet en zorgt ervoor dat de intentie stijgt naar 25.9% (+14.8 procentpunt).

Het aanbieden van vignet 1 (geen collegegeld, geen tegemoetkoming, startsalarij €2.000 en groeifactor 1.5) of vignet 5 (collegegeldvergoeding, geen tegemoetkoming, terugbetalen bij niet afronden opleiding, startsalarij €2.000 en groeifactor 1.5) leiden in alle groepen tot een verdubbeling van de initiële intentie. Onder invloed van aantrekkelijker voorwaarden, stijgt deze intentie tot boven de 25.9%.

Figuur 3 Kansen om leraar te worden in het PO per vignet voor mbo-4 studenten afhankelijk van het opleidingsniveau van de ouders. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 57.

4.1.2 VO/mbo

4.1.2.1 Scholieren

Tabel 33 laat zien dat de overwegingsintentie van scholieren stijgt wanneer het collegegeld vergoed wordt, er geen terugbetalingsvoorwaarden zijn, het startsalaris €2.500 bedraagt en het salaris in tien jaar toeneemt met een factor 2.0. Het aanbieden van een maandelijkse toelage van €250 heeft geen significant effect. Het opleidingsniveau van de ouders heeft geen significant effect in dit model. Meisjes, vwo'ers en laatstejaars overwegen minder vaak een lerarenopleiding te doen dan jongens, havisten en niet-laatstejaars. Scholieren met een E&M-, N&G-, of N&T-profiel wijken significant af van scholieren met een C&M-profiel en overwegen minder vaak een lerarenopleiding VO/mbo te gaan doen.

	Model 1	Model 2
Collegegeld vergoed (Ref. = Nee)	1.315*	1.315*
Toelage (Ref. = Nee)	1.108	1.115
Terugbetalen (Ref. = Nooit)	.856*	.853*
Salaris (Ref. = 2.000 euro)	1.537*	1.544*
Stijging (Ref. = 1.5 keer)	1.678*	1.683*
Opleidingsniveau ouders (Ref. = Laag)		
Midden		.779
Hoog		.776
Geslacht (Ref. = Man)		.749*
Niveau (Ref. = Havo)		.619*
Laatstejaars (Ref. = Nee)		.829*
Profiel (Ref. = C&M)		
E&M		.601*
N&G		.625*
N&T		.543*
Intercept	-2.643*	-1.541*
-2*Loglikelihood	8890.335	8749.055
Aantal observaties	12.905	11.882
Aantal respondenten	2.581	2.377

Tabel 33 Keuze voor een lerarenopleiding voortgezet onderwijs of mbo naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met scholieren (havo/vwo). Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

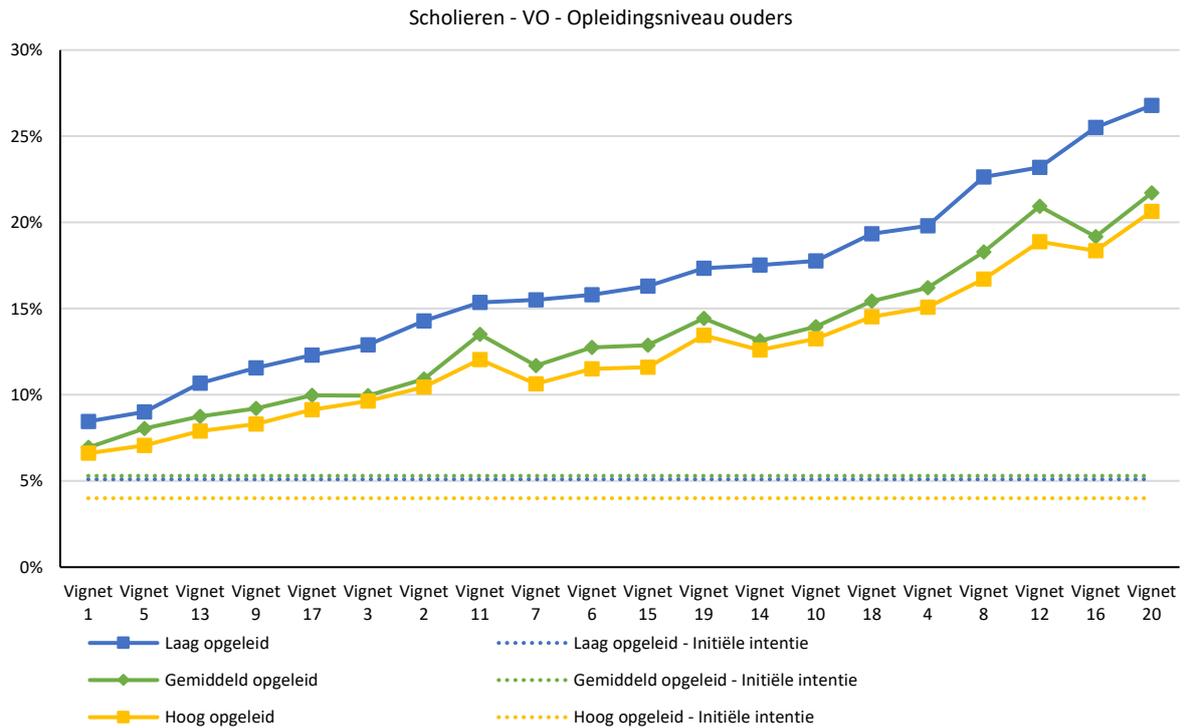
Figuur 4 laat de overwegingsintentie zien per vignet voor scholieren van wie de ouders laag, gemiddeld of hoogopgeleid zijn. 5.1% van de scholieren met laagopgeleide ouders overweegt initieel om leraar in het VO/mbo te worden. Onder invloed van het minst aantrekkelijke vignet (vignet 1) stijgt de intentie naar 8.5%. Het meest aantrekkelijk vignet levert een overwegingsintentie op van 26.8% (+18.3 procentpunt).

5.3% van de scholieren van wie de ouders een gemiddelde overwegingsintentie hebben, overweegt een lerarenopleiding VO/mbo te gaan doen. Onder invloed van vignet 1 stijgt dit percentage naar 6.9%. Onder invloed van het meest aantrekkelijke vignet stijgt de intentie naar 21.7% (+14.8 procentpunt).

4.0% van de scholieren met hoogopgeleide ouders overweegt een lerarenopleiding VO/mbo te gaan doen. Onder invloed van vignet 1 stijgt dit percentage naar 6.6%. Het meest aantrekkelijke vignet (vignet 20) zorgt ervoor dat de intentie stijgt tot 20.6% (+14.0 procentpunt).

Over het geheel zien we dat scholieren met laagopgeleide ouders een hogere overwegingsintentie hebben dan scholieren met gemiddeld of hoogopgeleide ouders. Verschillen tussen de groepen zijn echter niet significant.

Figuur 4 Kansen om leraar te worden in het VO/mbo per vignet voor havo/vwo-scholieren afhankelijk van het opleidingsniveau van de ouders. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 58.

4.1.2.2 Mbo-4 studenten

Mbo-4 studenten zijn gevoelig voor alle onafhankelijke condities binnen de vignetten, Tabel 34. Het aanbieden van collegegeldvergoeding, een hoger startsalaris en een hogere salarisgroefactor heeft een positief effect op de overwegingsintentie. Het aanbieden van een maandelijkse toelage heeft – in tegenstelling tot bij scholieren – een positief effect op de intentie om leraar te worden. De intentie daalt wanneer er terugbetalingsvoorwaarden aan de te ontvangen bedragen verbonden worden. Het opleidingsniveau van de ouders heeft een significant effect. Mbo-4 studenten van wie de ouders gemiddeld of hoogopgeleid zijn overwegen minder vaak een lerarenopleiding VO/mbo te doen dan mbo-4 studenten met laagopgeleide ouders. Mbo-4 studenten die van plan zijn om door te studeren in het hbo, overwegen ook vaker een lerarenopleiding te doen (OR = 1.464) dan mbo-4 studenten die van plan zijn om te gaan werken.

	Model 1	Model 2
Collegegeld vergoed (Ref. = Nee)	1.271*	1.273*
Toelage (Ref. = Nee)	1.053*	1.051*
Terugbetalen (Ref. = Nooit)	.811*	.811*
Salaris (Ref. = 2.000 euro)	1.364*	1.370*
Stijging (Ref. = 1.5 keer)	1.529*	1.535*
Opleidingsniveau ouders (Ref. = Laag)		
Midden		.921*
Hoog		.711*
Geslacht (Ref. = Man)		.835*
Laatstejaars (Ref. = Nee)		1.004
Doorstuderen in het hbo (Ref. = Nee)		1.464*
Domein (Ref. = Afbouw, hout en onderhoud)		
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		.939
Bouw en infra		.758*
Economie en administratie		1.181
Handel en ondernemerschap		1.078
Horeca en bakkerij		.838
Informatie en communicatietechnologie		.991
Media en vormgeving		.906
Mobiliteit en voertuigen		.596*
Techniek en procesindustrie		.782
Toerisme en recreatie		1.018
Transport, scheepvaart en logistiek		.870
Uiterlijke verzorging		1.142
Veiligheid en sport		1.884*
Voedsel, natuur en leefomgeving		1.015
Zorg en welzijn		1.329*
Intercept	-2.001*	-2.013*
-2*Loglikelihood	72215.832	71281.782
Aantal observaties	87.592	76.263
Aantal respondenten	17.519	15.253

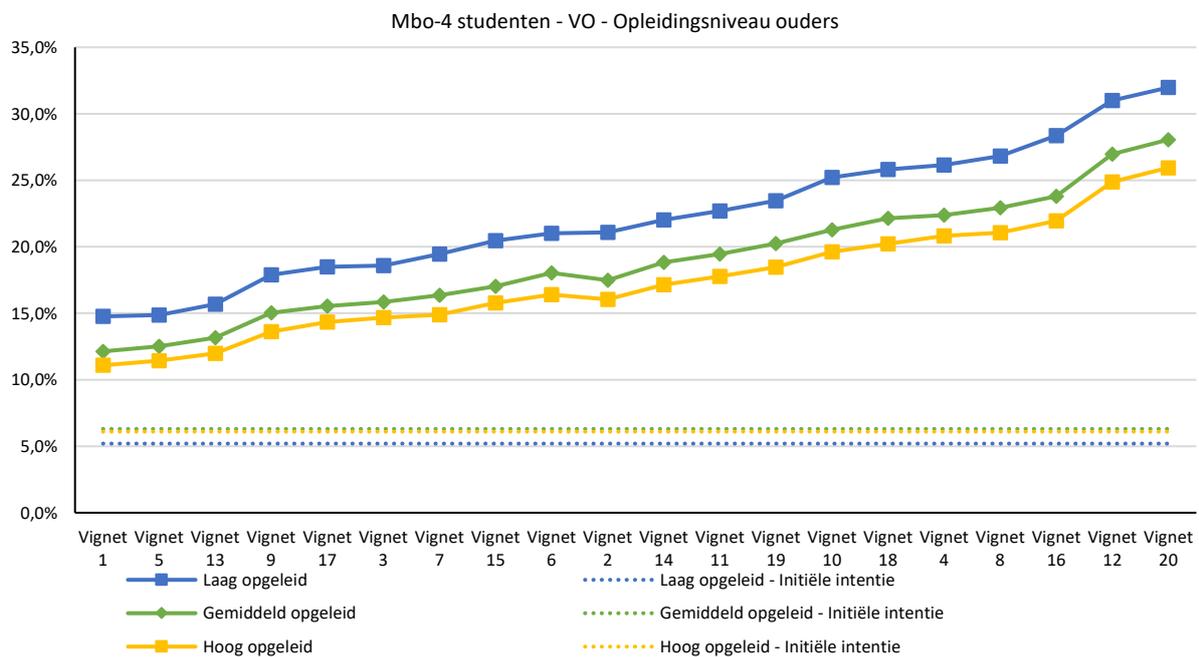
Tabel 34 Keuze voor een lerarenopleiding voortgezet onderwijs of mbo naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

Figuur 5 laat de overwegingsintentie zien van mbo-4 studenten per vignet verdeeld in studenten met laag-, gemiddeld en hoogopgeleide ouders. Hieruit valt op te maken dat 5.2% van de studenten met laagopgeleide ouders overweegt om leraar te worden in het VO/mbo. Onder invloed van het minst aantrekkelijke vignet stijgt dit percentage naar 14.8%. Het meest aantrekkelijke vignet, leidt tot een overwegingsintentie van 32.0% (+17.2 procentpunt).

Initieel overweegt 6.3% van de mbo-4 studenten met gemiddeld opgeleide ouders leraar te worden in het VO/mbo. Onder invloed van vignet 1 stijgt dit percentage naar 12.1%. De meest aantrekkelijke combinatie van voorwaarden (vignet 20) zorgt ervoor dat de overwegingsintentie stijgt naar 28.1% (+16 procentpunt).

6.1% van de mbo-4 studenten met hoogopgeleide ouders zou initieel het lerarenberoep overwegen. Onder invloed van de minst aantrekkelijke voorwaarden, stijgt dit percentage met 5 procentpunt naar 11.1%. Het meest aantrekkelijke vignet leidt tot een overwegingsintentie van 25.9% (+14.8 procentpunt).

Mbo-4 studenten met laagopgeleide ouders hebben initieel de laagste overwegingsintentie, maar hebben onder invloed van de juiste combinatie van voorwaarden de hoogste intentie om voor het lerarenberoep VO/mbo te kiezen. Uit deze analyse blijkt dat hoe lager het opleidingsniveau van de ouders is, des te positiever reageren zij op aangeboden (combinatie van) condities.

Figuur 5 Kansen om leraar te worden in het VO/mbo per vignet voor mbo-4 studenten afhankelijk van het opleidingsniveau van de ouders. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 59.

4.2 Invloed sociaaleconomische status

In de modellen wordt de sociaaleconomische status als extra achtergrondkenmerk toegevoegd, omdat het vermoeden bestaat dat de sociaaleconomische status mogelijk effect heeft op de overwegingsintentie van scholieren en mbo-4 studenten. Daarnaast zijn er mogelijk verschillen in de gevoeligheid van deze subgroepen voor afzonderlijke vignetkenmerken en de optimale samenstelling van een financiële tegemoetkoming.

4.2.1 PO

4.2.1.1 Scholieren

Tabel 35 laat zien dat scholieren een positievere overwegingsintentie hebben wanneer het collegegeld vergoed wordt, er geen terugbetalingsvoorwaarden zijn, het salaris €2.500 bedraagt en het salaris in tien jaar met een factor 2.0 stijgt (OR = 1.727). Meisjes hebben een positievere overwegingsintentie dan jongens (OR = 1.193) en havisten zijn ruim twee keer zo positief als vwo'ers (OR = .469). Scholieren in het laatste jaar van hun opleiding, staan negatiever tegenover het lerarenberoep PO dan niet-laatstejaars. Scholieren met een C&M-profiel zijn het meest positief. Voor elke N&T'er zijn drie C&M'ers bereid om voor een lerarenopleiding PO te kiezen. De sociaaleconomische status heeft ook significant invloed op de overwegingsintentie. Scholieren met een statusscore in kwartiel 2, 3 en 4 wijken significant af van scholieren met een kwartiel 1.

	Model 1	Model 2
Collegegeld vergoed (Ref. = Nee)	1.327*	1.317*
Toelage (Ref. = Nee)	1.060	1.082
Terugbetalen (Ref. = Nooit)	.816*	.808*
Salaris (Ref. = 2.000 euro)	1.487*	1.494*
Stijging (Ref. = 1.5 keer)	1.712*	1.727*
Statusscore (Ref. = Kwartiel 1)		
Kwartiel 2		.767*
Kwartiel 3		.801*
Kwartiel 4		.702*
Geslacht (Ref. = Man)		1.193*
Niveau (Ref. = Havo)		.469*
Laatstejaars (Ref. = Nee)		.824*
Profiel (Ref. = C&M)		
E&M		.624*
N&G		.618*
N&T		.374*
Intercept	-2.569*	-1.538*
-2*Loglikelihood	9652.960	9244.901
Aantal observaties	12.900	12.616
Aantal respondenten	2.580	2.524

Tabel 35 Keuze voor een lerarenopleiding voortgezet onderwijs of mbo naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met scholieren (havo/vwo). Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

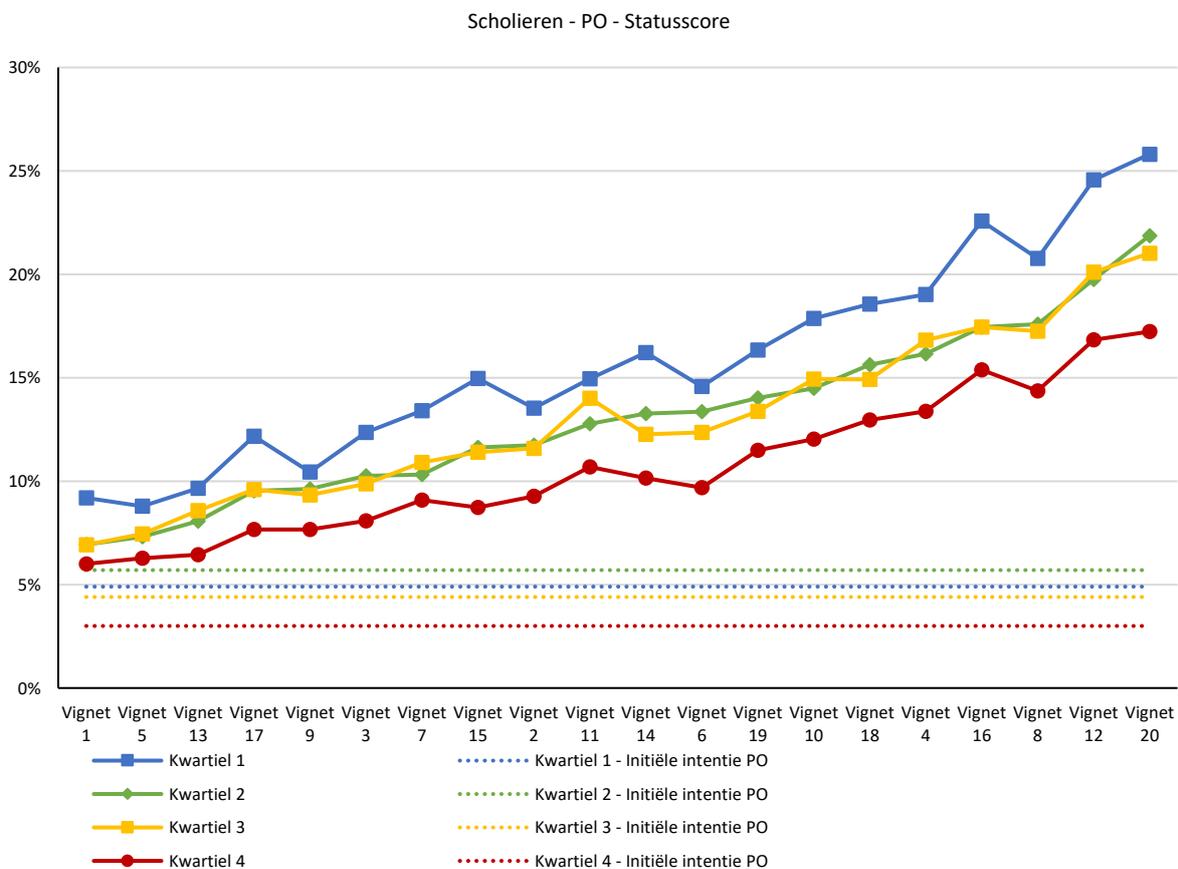
Figuur 6 laat de intentie per vignet zien voor de vier statusgroepen. Van de scholieren die zich in het eerste kwartiel bevinden, heeft 4.9% initieel de intentie om leraar in het PO te worden. Onder invloed van de vignetten stijgt deze intentie al naar 8.8% (vignet 5) om onder invloed van gunstigere voorwaarden door te groeien naar 25.8%.

Scholieren met een statusscore in het tweede kwartiel hebben de hoogste initiële interesse in het lerarenberoep PO: 5.7%. Onder invloed van vignet 1 stijgt deze intentie naar 6.9%. Onder invloed van het meest gunstige vignet (vignet 20) overweegt 21.9% om voor een lerarenopleiding PO te kiezen.

4.4% van de scholieren met een statusscore in het derde kwartiel overweegt een lerarenopleiding PO te doen. Onder invloed van vignet 1 stijgt deze intentie naar 6.9%. Het aanbieden van gunstigere voorwaarden leidt tot een stijging van 14.1 procentpunt. Onder invloed van vignet 20 overweegt 21% namelijk een lerarenopleiding PO te gaan doen.

3% van de scholieren met een statusscore in het vierde kwartiel overweegt initieel een lerarenopleiding PO te doen. Dit percentage verdubbelt onder invloed van vignet 1. De meest gunstige combinatie van voorwaarden leidt tot een overwegingsintentie van 17.2% (+11.2 procentpunt).

Wat opvalt, is dat de intentie van scholieren met een statusscore in het tweede en derde kwartiel overlapt en dat er geen verschillen zijn in de initiële overwegingsintentie en de kansen op basis van de aangeboden vignetten. Scholieren met een statusscore in kwartiel 1 zijn het meest positief en zijn het meest gevoelig voor financiële voorwaarden. Scholieren met een statusscore in het vierde kwartiel zijn het minst positief en ook het minst gevoelig voor financiële maatregelen.

Figuur 6 Kansen om leraar te worden in het basisonderwijs per vignet voor havo/vwo-scholieren afhankelijk van de sociaaleconomische status. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 60.

4.2.1.2 Mbo-4 studenten

Mbo-4 studenten zijn gevoelig voor alle vignetkenmerken (collegegeld, toelage, terugbetalingsvoorwaarden, salaris en salarisstijging). Studenten die van plan zijn om door te studeren in het hbo hebben een positievere overwegingsintentie dan studenten die van plan zijn om te gaan werken (OR = 1.472). De sociaaleconomische status heeft ook effect op de intentie. Studenten met een statusscore in kwartiel 2, 3 of 4 wijken significant af en zijn negatiever dan studenten met een statusscore in kwartiel 1, Tabel 36. Voor studenten die van plan zijn om door te stromen naar het hbo, is de kans op het overwegen van een lerarenopleiding PO 1.4 keer zo groot.

	Model 1	Model 2
Collegegeld vergoed (Ref. = Nee)	1.258*	1.263*
Toelage (Ref. = Nee)	1.070*	1.071*
Terugbetalen (Ref. = Nooit)	.787*	.787*
Salaris (Ref. = 2.000 euro)	1.375*	1.389*
Stijging (Ref. = 1.5 keer)	1.512*	1.532*
Statusscore (Ref. = Kwartiel 1)		
Kwartiel 2		.799*
Kwartiel 3		.755*
Kwartiel 4		.786*
Geslacht (Ref. = Man)		.977*
Laatstejaars (Ref. = Nee)		1.053
Doorstuderen in het hbo (Ref. = Nee)		1.472*
Domein (Ref. = Afbouw, hout en onderhoud)		
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		.922
Bouw en infra		1.013
Economie en administratie		1.906*
Handel en ondernemerschap		1.659*
Horeca en bakkerij		1.336
Informatie en communicatietechnologie		1.311
Media en vormgeving		1.097
Mobiliteit en voertuigen		.930
Techniek en procesindustrie		.961
Toerisme en recreatie		1.980*
Transport, scheepvaart en logistiek		1.409*
Uiterlijke verzorging		1.944*
Veiligheid en sport		2.969*
Voedsel, natuur en leefomgeving		1.269
Zorg en welzijn		2.833*
Intercept	-1.189*	-2.721*
-2*Loglikelihood	79019.653	76503.123
Aantal observaties	87.592	76.263
Aantal respondenten	17.519	15.253

Tabel 36 Keuze voor een lerarenopleiding voortgezet onderwijs of mbo naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

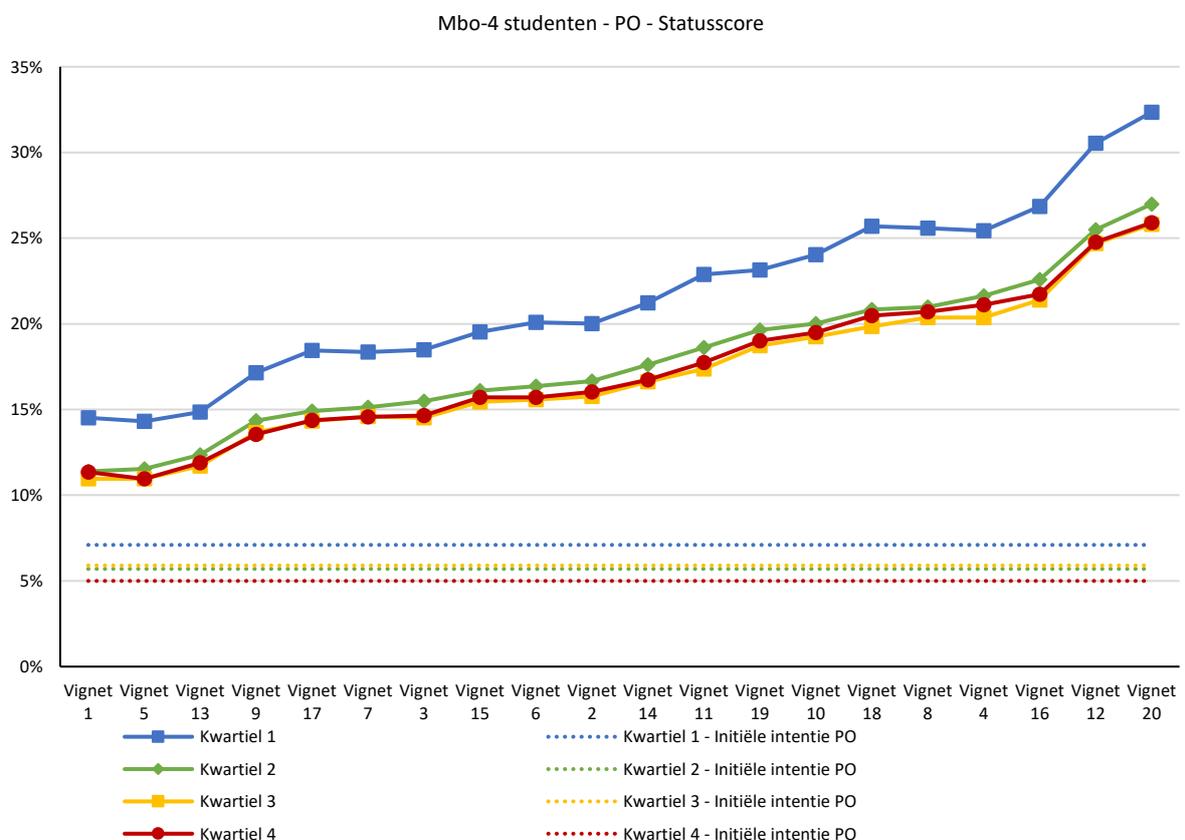
Figuur 7 laat zien dat studenten met een statusscore in het eerste kwartiel een initiële overwegingsintentie hebben van 7.1%. Daarmee hebben zij de hoogste intentie om voor het lerarenberoep PO te kiezen van alle groepen. Onder invloed van de vignetten stijgt de intentie naar 14.3%. Het meest gunstige vignet leidt tot een stijging van 18 procentpunt tot 32.3%.

5.7% van de studenten met een statusscore in het tweede kwartiel overweegt initieel een lerarenopleiding PO te doen. Deze intentie stijgt onder invloed van vignet 1 naar 11.4% en onder invloed van de meest gunstige combinatie van voorwaarden naar 27.0% (+15.6 procentpunt).

Van de studenten met een statusscore in het derde kwartiel kiest 5.9% initieel voor een lerarenopleiding PO. Onder invloed van vignet 1 stijgt deze intentie naar 11%. Vignet 20 leidt ertoe dat 25.8% overweegt om voor een lerarenopleiding PO te kiezen (+14.8 procentpunt).

5% van de studenten met een statusscore in het vierde kwartiel kiest initieel voor een lerarenopleiding PO. Vignet 5 leidt tot een stijging van 6 procentpunt naar 11%. De meest gunstige combinatie van voorwaarden (vignet 20) leidt ertoe dat 25.9% van deze studenten een lerarenopleiding PO zou overwegen te gaan doen.

Wat opvalt, is dat studenten met een statusscore in kwartiel 2, 3 en 4 op elkaar lijken qua initiële intentie om voor het leraarberoep te kiezen en dat zij even gevoelig lijken te zijn voor de verschillende vignetten. Studenten met een statusscore in het eerste kwartiel wijken significant af, hebben een hogere initiële overwegingsintentie en hebben ook een hogere intentie als gevolg van de vignetten. De toename in intentie tussen het minst gunstige en het meest gunstige vignet ligt bij studenten in het eerste kwartiel op 17.8 procentpunt. Bij studenten in het tweede, derde en vierde kwartiel zien we ook een toename in overwegingsintentie, maar de stijging is minder snel. In kwartiel 2 stijgt de intentie met 15.6 procentpunt, in kwartiel 3 met 14.8 procentpunt en in kwartiel 4 met 14.5 procentpunt. Studenten met een statusscore in kwartiel 2, 3 of 4 zijn minder gevoelig voor financiële maatregelen. De optimale combinatie van voorwaarden is voor iedere groep hetzelfde (vignet 20).

Figuur 7 Kansen om leraar te worden in het basisonderwijs per vignet voor mbo-4 studenten afhankelijk van de sociaaleconomische status. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 61.

4.2.2 VO/mbo

4.2.2.1 Scholieren

Het vergoeden van het collegegeld, het verbinden van terugbetalingsvoorwaarden aan de tegemoetkomingen, het startsalaris en de salarisgroefactor, hebben een significant effect op de intentie om leraar in het VO/mbo te worden, Tabel 38. Het aanbieden van een maandelijkse toelage heeft geen effect. Vwo'er staan negatiever tegenover het lerarenberoep VO/mbo dan havisten (OR = .632) en ook laatstejaars zijn minder positief (OR = .830). E&M'ers, N&G'ers en N&T'ers zijn negatiever over het lerarenberoep VO/mbo dan C&M'ers. Wat opvalt, is dat N&G'ers minder negatief zijn over het lerarenberoep VO/mbo dan over het PO vergeleken met C&M'ers (Tabel 35). Scholieren met een statusscore in het tweede, derde of vierde kwartiel wijken af van scholieren met een statusscore in het eerste kwartiel. Scholieren met een statusscore in het eerste kwartiel zijn positiever dan scholieren met een statusscore in kwartiel 2, 3 of 4.

	Model 1	Model 2
Collegegeld vergoed (Ref. = Nee)	1.352*	1.341*
Toelage (Ref. = Nee)	1.069	1.078
Terugbetalen (Ref. = Nooit)	.835*	.832*
Salaris (Ref. = 2.000 euro)	1.543*	1.544*
Stijging (Ref. = 1.5 keer)	1.675*	1.671*
Statusscore (Ref. = Kwartiel 1)		
Kwartiel 2		.784*
Kwartiel 3		.688*
Kwartiel 4		.773*
Geslacht (Ref. = Man)		.760*
Niveau (Ref. = Havo)		.632*
Laatstejaars (Ref. = Nee)		.830*
Profiel (Ref. = C&M)		
E&M		.606*
N&G		.598*
N&T		.539*
Intercept	-2.660*	-1.502*
-2*Loglikelihood	9367.176	9199.090
Aantal observaties	12.905	12.621
Aantal respondenten	2.581	2.525

Tabel 37 Keuze voor een lerarenopleiding voortgezet onderwijs of mbo naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met scholieren (havo/vwo). Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

Figuur 8 laat per statusgroep de initiële overwegingsintentie zien en geeft weer hoe de intentie verandert als gevolg van de verschillende vignetten. 5% van de scholieren met een statusscore in het eerste kwartiel geeft aan een lerarenopleiding VO/mbo te overwegen. Onder invloed van vignet 1 stijgt deze intentie naar 7.1%. De meest gunstige combinatie van voorwaarden (vignet 20) leidt tot een intentie van 21.7% (+14.6 procentpunt).

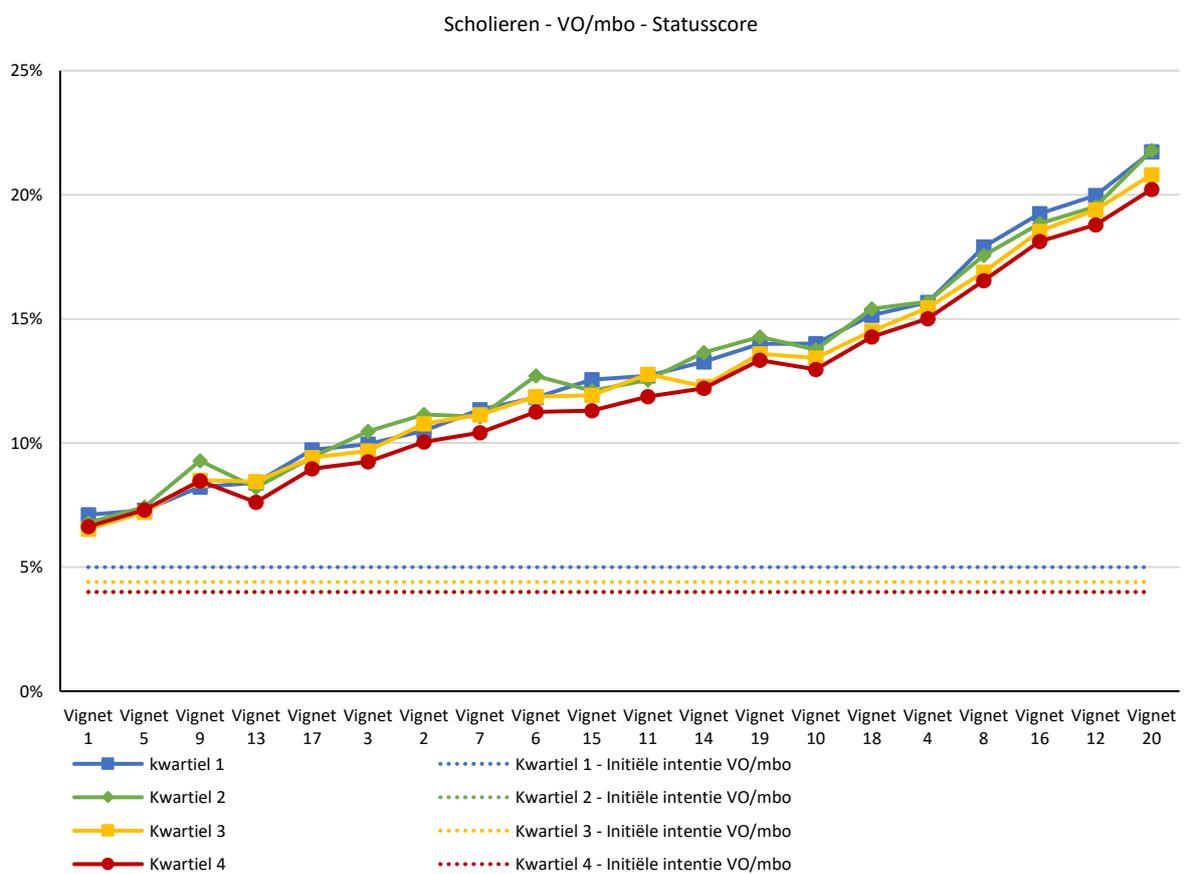
4% van de scholieren met een statusscore in het tweede kwartiel overweegt initieel een lerarenopleiding VO/mbo te gaan doen. Onder invloed van vignet 1 stijgt dit percentage naar 6.8%. Wanneer de meest gunstige combinatie van voorwaarden aangeboden wordt, stijgt de intentie om leraar te worden in het VO/mbo naar 21.8% (+15 procentpunt).

Van de scholieren met een statusscore in het derde kwartiel overweegt 4.4% initieel om leraar te worden in het VO/mbo. Het aanbieden van vignet 1 leidt tot een stijging van 2.1 procentpunt naar 6.5%. Onder invloed van vignet 20 overweegt 20.8% van de scholieren met een statusscore in het derde kwartiel om een lerarenopleiding VO/mbo te gaan doen (+14.3 procentpunt).

4% van de scholieren met een statusscore in het vierde kwartiel overweegt initieel een lerarenopleiding VO/mbo te gaan doen. Vignet 1 brengt een stijging van 2.6 procentpunt teweeg. Onder invloed van de meest gunstige combinatie van voorwaarden stijgt de intentie naar 20.2% (+13.6 procentpunt).

Wat opvalt, is dat de initiële overwegingsintentie van scholieren in de verschillende kwartielen niet anders is. Ook de gevoeligheid voor en de optimale samenstelling van de vignetten wijkt niet af.

Figuur 8 Kansen om leraar te worden in het VO/mbo per vignet voor havo/vwo-scholieren afhankelijk van de sociaaleconomische status. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 62.

4.2.2.2 Studenten

Mbo-4 studenten zijn gevoelig voor alle afzonderlijke condities. Jongens zijn positiever dan meisjes (OR = .814). Laatstejaars reageren niet anders dan niet-laatstejaars, Tabel 38. Mbo-4 studenten die van plan zijn om door te studeren in het hbo, overwegen 1.4 keer zo vaak om een lerarenopleiding VO/mbo te gaan doen in vergelijking tot mbo-4 studenten die van plan zijn om te gaan werken. De sociaaleconomische status heeft invloed op de overwegingsintentie. Hoe hoger de sociaaleconomische status, des te lager de overwegingsintentie.

	Model 1	Model 2
Collegegeld vergoed (Ref. = Nee)	1.278*	1.281*
Toelage (Ref. = Nee)	1.054*	1.055*
Terugbetalen (Ref. = Nooit)	.797*	.797*
Salaris (Ref. = 2.000 euro)	1.360*	1.367*
Stijging (Ref. = 1.5 keer)	1.546*	1.553*
Statusscore (Ref. = Kwartiel 1)		
Kwartiel 2		.810*
Kwartiel 3		.731*
Kwartiel 4		.727*
Geslacht (Ref. = Man)		.814*
Laatstejaars (Ref. = Nee)		1.009
Doorstuderen in het hbo (Ref. = Nee)		1.455*
Domein (Ref. = Afbouw, hout en onderhoud)		
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		.894
Bouw en infra		.745*
Economie en administratie		1.135
Handel en ondernemerschap		1.031
Horeca en bakkerij		.757*
Informatie en communicatietechnologie		.904
Media en vormgeving		.830
Mobiliteit en voertuigen		.533*
Techniek en procesindustrie		.713*
Toerisme en recreatie		.976
Transport, scheepvaart en logistiek		.844
Uiterlijke verzorging		1.120
Veiligheid en sport		1.767*
Voedsel, natuur en leefomgeving		.968
Zorg en welzijn		1.278*
Intercept	-2.003*	-1.981*
-2*Loglikelihood	79150.621	71281.782
Aantal observaties	87.592	76.263
Aantal respondenten	17.519	15.253

Tabel 38 Keuze voor een lerarenopleiding voortgezet onderwijs of mbo naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

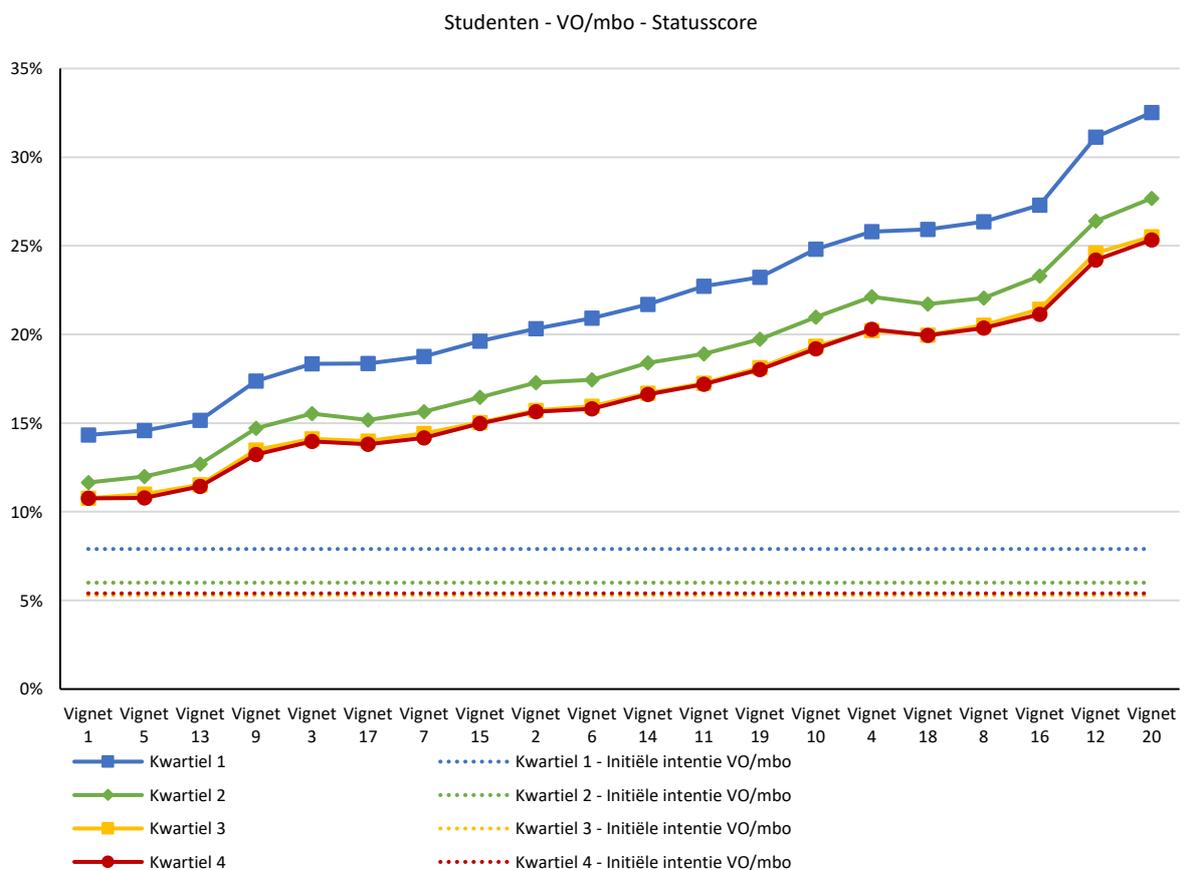
Figuur 9 geeft de kansen weer om voor een lerarenopleiding VO/mbo te kiezen per vignet. Mbo-4 studenten met een statusscore in het eerste kwartiel hebben de hoogste initiële intentie om leraar in het VO/mbo te worden: 7.9%. Onder invloed van vignet 1 stijgt deze intentie naar 14.3%. Onder de meest gunstige combinatie van voorwaarden (vignet 20), zou 32.5% van de studenten in kwartiel 1 overwegen een lerarenopleiding VO/mbo te gaan doen.

Van de studenten met een statusscore in het tweede kwartiel overweegt 6% initieel om een lerarenopleiding VO/mbo te gaan doen. Het aanbieden van vignet 1 leidt tot een stijging van 5.7 procentpunt. 27.7% van de mbo-4 studenten overweegt een lerarenopleiding VO/mbo te doen wanneer zij in aanraking komen met vignet 20.

5.3% van de mbo-4 studenten met een statusscore in het derde kwartiel overweegt initieel een lerarenopleiding VO/mbo te gaan doen. Onder invloed van vignet 1 stijgt dit percentage naar 10.8%. Het aanbieden van de meest gunstige combinatie van voorwaarden leidt tot een score van 25.5%.

Van de studenten in het vierde kwartiel overweegt 5.4% initieel om leraar in het VO/mbo te worden. Het aanbieden van vignet 1 leidt tot een stijging van 5.4 procentpunt. Onder invloed van vignet 20 stijgt de intentie om leraar in het VO/mbo te worden naar 25.3%.

Uit deze resultaten blijkt dat de intentie van mbo-4 studenten om leraar te worden in het VO/mbo zelfs onder invloed van het minst gunstige vignet stijgt (vignet 1). Studenten met een statusscore in het eerste kwartiel hebben de hoogste overwegingsintentie en laten de grootste stijging in interesse zien als gevolg van de vignetten. Wat opvalt, is dat studenten in het derde en vierde kwartiel initieel dezelfde overwegingsintentie hebben en ook even gevoelig blijken te zijn voor (een combinatie van) verschillende financiële voorwaarden.

Figuur 9 Kansen om leraar te worden in het VO/mbo per vignet voor mbo-4 studenten afhankelijk van het opleidingsniveau van de sociaal-economische status. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 63.

4.3 Invloed doorstroomintentie van mbo-4 studenten

4.3.1 PO

Voor het primair onderwijs is bekeken of de intentie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo invloed heeft op de intentie om een lerarenopleiding PO te gaan doen. Tabel 39 laat zien dat het vergoeden van het collegegeld, een maandelijkse toelage, geen terugbetalingsvoorwaarden, een hoger startsalaris en een salarisgroefactor van 2.0 leiden tot een hogere overwegingsintentie. Mbo-4 studenten met de intentie om door te stromen naar het hbo hebben een positievere overwegingsintentie voor het primair onderwijs.

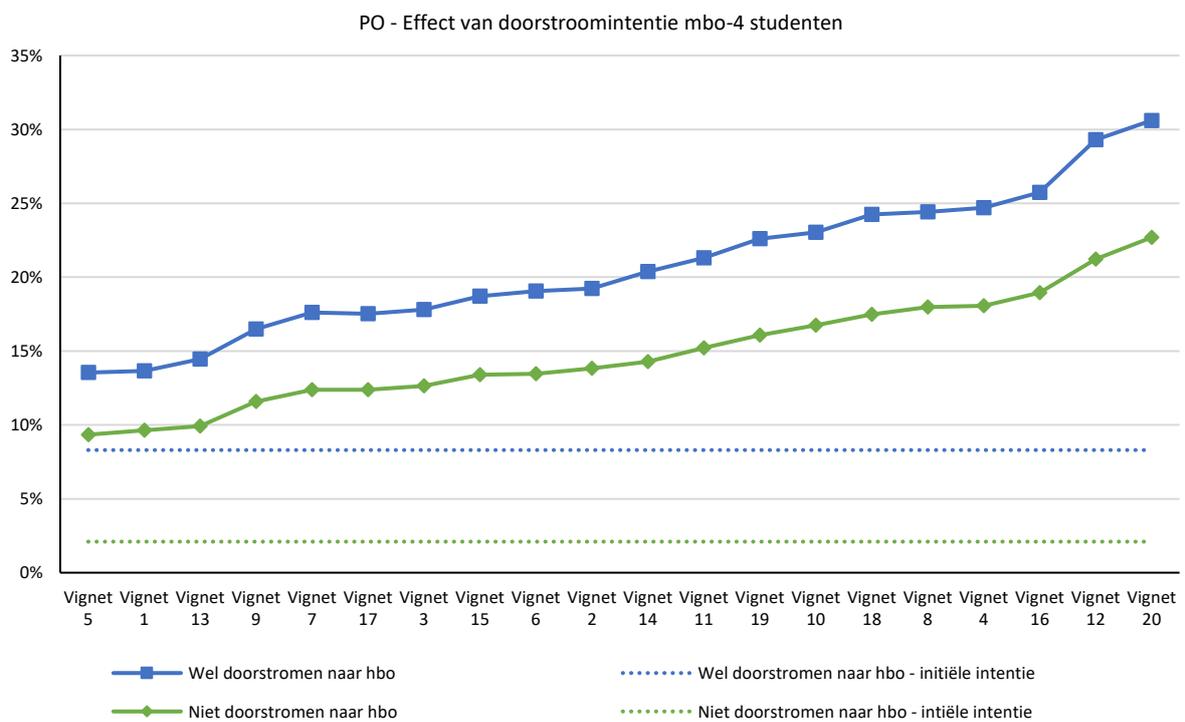
	Model 1	Model 2
Collegegeld vergoed (Ref. = Nee)	1.248*	1.251*
Toelage (Ref. = Nee)	1.074*	1.074*
Terugbetalen (Ref. = Nooit)	.791*	.791*
Salaris (Ref. = 2.000 euro)	1.370*	1.383*
Stijging (Ref. = 1.5 keer)	1.512*	1.531*
Geslacht (Ref. = Man)		.986
Laatstejaars (Ref. = Nee)		1.058*
Doorstroomintentie (Ref. = Nee)		1.467*
Domein (Ref. = Afbouw, hout en onderhoud)		
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		.970
Bouw en infra		1.073
Economie en administratie		2.017*
Handel en ondernemerschap		1.780*
Horeca en bakkerij		1.424*
Informatie en communicatietechnologie		1.385*
Media en vormgeving		1.153
Mobiliteit en voertuigen		.968
Techniek en procesindustrie		1.013
Toerisme en recreatie		2.068*
Transport, scheepvaart en logistiek		1.477*
Uiterlijke verzorging		2.014*
Veiligheid en sport		3.067*
Voedsel, natuur en leefomgeving		1.301
Zorg en welzijn		3.008*
Intercept	-1.982*	-2.956*
-2*Loglikelihood	80932.863	78504.108
Aantal observaties	87.592	85.528
Aantal respondenten	17.519	17.106

Tabel 39 Keuze voor een lerarenopleiding basisonderwijs naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten zonder en met intentie om door te stromen naar het hbo. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

Initieel is 2.1% van de mbo-4 studenten die niet van plan zijn om door te stromen naar het hbo, van plan om een lerarenopleiding PO te gaan doen, Figuur 10. Voor hen is vignet 5 het minst aantrekkelijke vignet. Onder invloed van dit vignet stijgt de intentie om een lerarenopleiding PO te gaan doen met 7.2 procentpunt naar 9.3%. Onder invloed van het meest gunstige vignet (vignet 20) stijgt de intentie naar 22.7% (+13.4 procentpunt in vergelijking tot het minst aantrekkelijke vignet).

8.3% van de mbo-4 studenten die van plan zijn om door te studeren in het hbo, overweegt een lerarenopleiding PO te gaan doen. Onder invloed van vignet 5 stijgt deze intentie naar 13.5% (+5.2 procentpunt). Het meest gunstige vignet leidt tot een stijging van 17.1 procentpunt naar 30.6%.

Voor mbo-4 studenten met en zonder intentie om door te stromen naar het hbo, is de volgorde van de vignetten hetzelfde. Dit betekent dat de optimale samenstelling van een financiële tegemoetkoming voor doorstromers en niet-doorstromers hetzelfde is.

Figuur 10 Effect van de intentie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo op de overwegingsintentie om voor het PO te kiezen op basis van vignetten. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 64.

4.3.2 VO/mbo

Voor het VO/mbo is bekeken of er verschillen zijn tussen mbo-4 studenten met en zonder de intentie om door te stromen naar het hbo. Tabel 40 laat zien dat mbo-4 studenten gevoelig zijn voor vergoeding van het collegegeld, een maandelijkse toelage van €250 euro, geen terugbetalingsvoorwaarden, een startsalaris van €2.500 en een salariegroefactor van 2.0. Het toevoegen van achtergrondkenmerken verandert nauwelijks iets aan de odds ratio's uit model 1. Alleen het aanbieden van een maandelijkse toelage heeft na het toevoegen van de achtergrondkenmerken geen significant effect meer op de intentie om leraar in het VO/mbo te worden. Studenten met de intentie om door te stromen naar het hbo, overwegen ruim 1.4 keer zo vaak om leraar in het VO/mbo te worden dan studenten die van plan zijn om te gaan werken.

	Model 1	Model 2
Collegegeld vergoed (Ref. = Nee)	1.272*	1.274*
Toelage (Ref. = Nee)	1.053*	1.052
Terugbetalen (Ref. = Nooit)	.800*	.800*
Salaris (Ref. = 2.000 euro)	1.360*	1.366*
Stijging (Ref. = 1.5 keer)	1.551*	1.556*
Geslacht (Ref. = Man)		.822*
Laatstejaars (Ref. = Nee)		1.008
Doorstroomintentie (Ref. = Nee)		1.449*
Domein (Ref. = Afbouw, hout en onderhoud)		
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		.953
Bouw en infra		.809
Economie en administratie		1.223
Handel en ondernemerschap		1.109
Horeca en bakkerij		.811
Informatie en communicatietechnologie		.972
Media en vormgeving		.882
Mobiliteit en voertuigen		.560
Techniek en procesindustrie		.769
Toerisme en recreatie		1.045
Transport, scheepvaart en logistiek		.912
Uiterlijke verzorging		1.194
Veiligheid en sport		1.823
Voedsel, natuur en leefomgeving		1.014
Zorg en welzijn		1.386
Intercept	-1.999 *	-2.253*
-2*Loglikelihood	81091.404	80080.438
Aantal observaties	87.592	85.528
Aantal respondenten	17.519	17.106

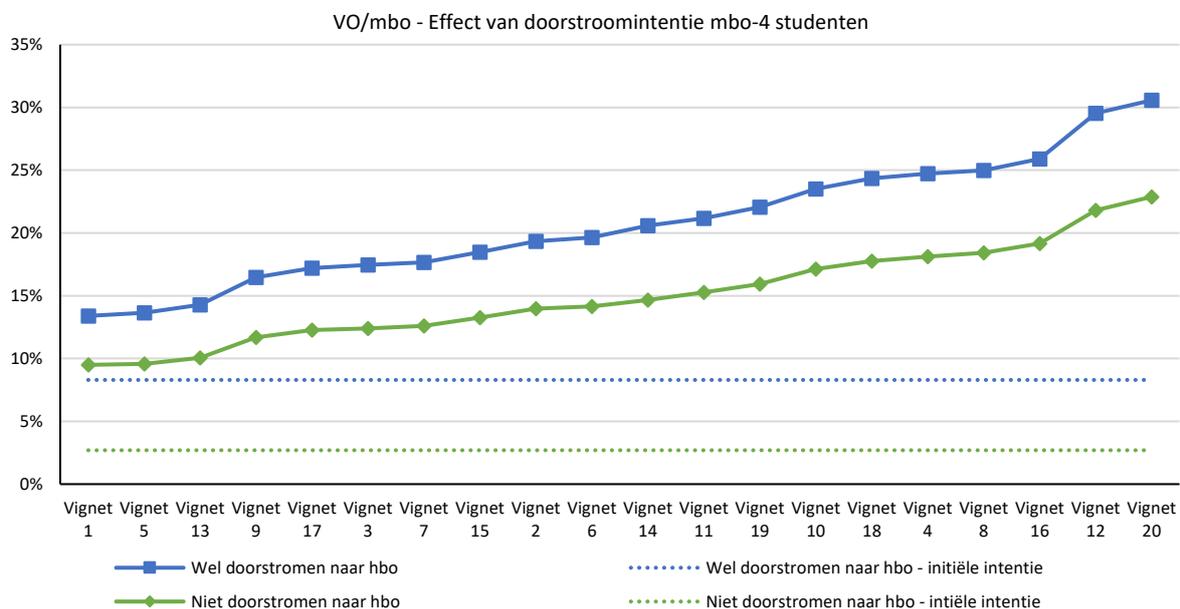
Tabel 40 Keuze voor een lerarenopleiding voortgezet onderwijs of mbo naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten zonder en met intentie om door te stromen naar het hbo. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

Figuur 11 laat de kansen op een positieve overwegingsintentie voor het VO/mbo zien per vignet voor mbo-4 studenten met en zonder doorstroomintentie en vergeleken met de initiële intentie om leraar in het VO/mbo te worden. 2.7% van de mbo-4 studenten zonder intentie om door te stromen naar het hbo, overweegt initieel om leraar te worden in het VO/mbo. Voor mbo-4 studenten met de intentie om door te stromen in het hbo, ligt dit percentage ruim drie keer hoger: 8.3%.

Op basis van vignet 1 – de meest ongunstige combinatie van voorwaarden – zien we dat de overwegingsintentie voor het lerarenberoep VO/mbo voor mbo-4 studenten die geen hbo-opleiding overwegen te doen op 9.5% ligt (+6.8 procentpunt in vergelijking tot de initiële overwegingsintentie) en onder invloed van vignetten stijgt naar 22.9%. Dit houdt in dat er een stijging plaats vindt van 13.4 procentpunt tussen de vignetten.

8.3% van de mbo-4 studenten met doorstroomintentie naar het hbo overweegt initieel om een lerarenopleiding VO/mbo te gaan doen. Onder invloed van het minst aantrekkelijke vignet (vignet 1) stijgt de overwegingsintentie naar 13.4% (+5.1 procentpunt). Onder invloed van de vignetten stijgt de overwegingsintentie om leraar in het VO/mbo te worden naar 30.6%.

Vignet 20 is voor beide groepen het meest aantrekkelijke vignet. In dit vignet wordt collegegeld vergoed, is er een toelage van €250, zijn er geen terugbetalingsvoorwaarden, bedraagt het startsalaris €2.500 en stijgt het salaris in tien jaar met een factor 2.0. Dit betekent dat de optimale inrichting van een financiële tegemoetkoming voor studenten met en zonder intentie om een hbo-opleiding te gaan doen, hetzelfde is.

Figuur 11 Effect van de intentie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo op de overwegingsintentie om voor het VO/mbo te kiezen op basis van vignetten. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 65.

4.4 Conclusie

(4) Heeft het opleidingsniveau van de ouders invloed op de gevoeligheid voor en optimale samenstelling van financiële tegemoetkomingen?

Het opleidingsniveau zorgt voor verschillen in de overwegingsintentie van mbo-4 studenten. Bij scholieren zien we geen significante verschillen tussen de opleidingsniveaus van de ouders en de intentie van scholieren om leraar in het PO of VO/mbo te worden. Over het geheel gezien, hebben mbo-4 studenten scholieren met laagopgeleide ouders een hogere intentie om leraar in het PO of VO/mbo te worden, gevolgd door scholieren en mbo-4 studenten met ouders met een gemiddeld opleidingsniveau. Respondenten met hoogopgeleide ouders overwegen het minst vaak om voor een lerarenopleiding PO of VO/mbo te kiezen. Wat opvalt, is dat in alle groepen de intentie om leraar te worden, stijgt onder invloed van de vignetten. Dit betekent dat er gevoeligheid is voor financiële maatregelen en dat de intentie om leraar te worden in alle groepen stijgt. Scholieren en mbo-4 studenten met laagopgeleide ouders hebben laten de hoogste gevoeligheid voor financiële voorwaarden zien. De optimale samenstelling van een financiële tegemoetkoming is voor alle groepen gelijk.

(5) Heeft de sociaaleconomische status van de ouders invloed op de gevoeligheid voor en optimale samenstelling van financiële tegemoetkomingen?

Sociaaleconomische status heeft in de regressiemodellen een significant effect. Scholieren en studenten met een statusscore vallend in het eerste kwartiel, hebben vaker een positieve initiële overwegingsintentie dan scholieren en studenten met een statusscore in het tweede, derde of vierde kwartiel. Respondenten in het eerste kwartiel reageren ook positiever op de vignetten en laten een grotere stijging zien dan respondenten in de overige kwartielen. Voor alle groepen levert de combinatie van het vergoeden van het collegegeld, een maandelijkse toelage, geen terugbetalingsvoorwaarden, een startsalaris van €2.500 en een groeifactor 2.0 de hoogste intentie op om leraar in het PO of VO/mbo te worden. Er zijn geen verschillen in de optimale samenstelling van een tegemoetkoming tussen de statusgroepen.

(6) Heeft de doorstroomintentie van mbo-4 studenten invloed op de gevoeligheid voor financiële tegemoetkomingen om voor een lerarenopleiding te kiezen?

De intentie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo heeft invloed op de intentie om leraar te worden in het PO en VO/mbo. Studenten die van plan zijn om een hbo-opleiding te gaan doen, overwegen ook vaker om een lerarenopleiding te gaan doen. Daarnaast zijn studenten die een hbo-opleiding willen gaan doen, ook gevoeliger voor (een combinatie van) financiële voorwaarden. Onder invloed van het meest gunstige vignet, stijgt de intentie om leraar in het PO of VO/mbo van mbo-4 studenten die door willen stromen naar het hbo naar boven de 30%. In beide gevallen bedraagt de stijging meer dan 20 procentpunt in vergelijking tot de initiële overwegingsintentie. De optimale inrichting van een financiële tegemoetkoming verschilt niet tussen de mbo-4 studenten met en zonder intentie om door te stromen naar het hbo.

5 Carrièrekansen en verbeteringen in het beeld van het lerarenberoep

5.1 Carrièrekansen

Om inzichtelijk te maken welke mogelijkheden voor verschillende subgroepen het meest aansprekend zijn, is een uitsplitsing gemaakt tussen de mening van havisten, vwo'ers en mbo-4 studenten op basis van hun initiële antwoorden op de vraag of ze een lerarenopleiding PO of VO/mbo zouden overwegen te gaan doen. Deze vragen zijn alleen gesteld aan respondenten die initieel 'misschien', 'waarschijnlijk wel', of 'zeker wel' geantwoord hebben. Tabel 41 laat zien dat respondenten de mogelijkheid tot ontwikkeling als coach, schoolleider of bestuurder het meest interessant vinden als carrièrekansen.

Wat opvalt, is dat vwo'ers die zeker een lerarenopleiding PO overwegen te gaan doen, de mogelijkheden tot specialisatie de belangrijkste carrièrekansen vinden, gevolgd door mogelijkheden tot het verbreden van het leraarsvak door het geven van meer vakken. Havisten die zeker een lerarenopleiding PO overwegen te gaan doen, hebben de grootste voorkeur voor mogelijkheden tot het verbreden in het leraarsvak door het geven van meer vakken, Tabel 42. Voor alle overige groepen geldt dat de mogelijkheid om je ontwikkelen als coach, schoolleider of bestuurder de meest aantrekkelijke carrièrekansen oplevert.

Voor het VO/mbo is de voorkeur wat meer gespreid, maar de voorkeuren die het meest genoemd worden zijn mogelijkheden tot ontwikkeling als coach, schoolleider of bestuurder, mogelijkheden tot specialisatie en mogelijkheden tot het verbreden in het leraarsvak door het geven van meer vakken, Tabel 43.

	Havo	Vwo	Mbo-4
Mogelijkheden tot ontwikkeling als coach, schoolleider, bestuurder	40.8%	47.7%	49.3%
Mogelijkheden tot specialisatie (zoals bijvoorbeeld lesontwikkelaar, leraar onderzoeker, rekenspecialist)	37.6%	37.1%	40.1%
Mogelijkheden tot het verbreden in het leraarsvak door het geven van meer vakken	36.3%	40.3%	34.5%
Mogelijkheden om in een andere onderwijssector les te geven (VO/MBO/HO)	35.7%	41.0%	37.1%
Mogelijkheden om lesgeven te combineren met een baan buiten het onderwijs	29.9%	38.2%	35.9%
Mogelijkheden voor overstap naar carrière buiten het onderwijs (o.a. bedrijfsleven, overheid)	19.0%	24.7%	21.5%
Ik heb daar geen beeld bij	16.7%	14.1%	12.3%

Tabel 41 Welke mogelijkheid/-heden voor een carrière in het leraarsberoep spreekt/spreken je het meest aan? (Meerdere antwoorden mogelijk) - (Overweging PO of VO/mbo: Zeker wel, waarschijnlijk wel, misschien). Percentages voor havo, vwo en mbo-4. Meerder antwoorden mogelijk.

	Havo			Vwo			Mbo-4		
	Misschien	Waarschijnlijk	Zeker wel	Misschien	Waarschijnlijk	Zeker wel	Misschien	Waarschijnlijk	Zeker wel
Mogelijkheden tot ontwikkeling als coach, schoolleider, bestuurder	43.5%	32.1%	37.5%	49.5%	57.1%	47.1%	51.2%	49.4%	50.6%
Mogelijkheden tot specialisatie (zoals bijvoorbeeld lesontwikkelaar, leraar onderzoeker, rekenspecialist)	34.4%	46.4%	32.1%	32.3%	42.9%	70.6%	37.6%	39.7%	44.5%
Mogelijkheden tot het verbreden in het leeraarsvak door het geven van meer vakken	34.4%	42.9%	41.1%	41.9%	35.7%	52.9%	33.4%	36.4%	45.3%
Mogelijkheden om in een andere onderwijssector les te geven (VO/MBO/HO)	37.4%	21.4%	26.8%	33.3%	42.9%	23.5%	32.1%	35.9%	28.5%
Mogelijkheden om lesgeven te combineren met een baan buiten het onderwijs	33.6%	39.3%	14.3%	40.9%	42.9%	11.8%	33.2%	27.9%	23.4%
Mogelijkheden voor overstap naar carrière buiten het onderwijs (o.a. bedrijfsleven, overheid)	24.4%	10.7%	5.4%	25.8%	28.6%	5.9%	23.3%	16.8%	9.8%
Ik heb daar geen beeld bij	16.0%	14.3%	21.4%	17.2%	14.3%	17.6%	14.7%	12.8%	13.9%

Tabel 42 Welke mogelijkheid/-heden voor een carrière in het leraarsberoep spreekt/spreken je het meest aan? (Meerdere antwoorden mogelijk) - (Overweging PO: Zeker wel, waarschijnlijk wel, misschien). Percentages voor havo, vwo en mbo-4. Meerder antwoorden mogelijk. Nb. Op basis van deze gegevens kunnen geen betrouwbare uitspraken gedaan worden omdat de subgroepen te klein zijn.

	Havo			Vwo			Mbo-4		
	Misschien	Waarschijnlijk	Zeker wel	Misschien	Waarschijnlijk	Zeker wel	Misschien	Waarschijnlijk	Zeker wel
Mogelijkheden tot ontwikkeling als coach, schoolleider, bestuurder	36.8%	35.7%	61.5%	47.1%	43.3%	36.4%	48.2%	51.7%	54.1%
Mogelijkheden tot specialisatie (zoals bijvoorbeeld lesontwikkelaar, leraar onderzoeker, rekenspecialist)	41.4%	33.3%	46.2%	39.7%	30.0%	45.5%	40.2%	42.8%	49.3%
Mogelijkheden tot het verbreden in het leeraarsvak door het geven van meer vakken	37.6%	33.3%	42.3%	39.7%	56.7%	72.7%	30.9%	40.9%	48.5%
Mogelijkheden om in een andere onderwijssector les te geven (VO/MBO/HO)	43.6%	50.0%	53.8%	44.8%	53.3%	54.5%	39.6%	51.4%	62.9%
Mogelijkheden om lesgeven te combineren met een baan buiten het onderwijs	32.3%	40.5%	11.5%	40.8%	46.7%	45.5%	39.1%	38.1%	31.6%
Mogelijkheden voor overstap naar carrière buiten het onderwijs (o.a. bedrijfsleven, overheid)	21.8%	16.7%	15.4%	25.3%	30.0%	27.3%	24.1%	22.1%	17.0%
Ik heb daar geen beeld bij	20.3%	0.0%	19.2%	12.1%	13.3%	0.0%	11.7%	6.9%	6.9%

Tabel 43 Welke mogelijkheid/-heden voor een carrière in het leraarsberoep spreekt/spreken je het meest aan? (Meerdere antwoorden mogelijk) - (Overweging VO: Zeker wel, waarschijnlijk wel, misschien). Percentages voor havo, vwo en mbo-4. Meerder antwoorden mogelijk. Nb. Op basis van deze gegevens kunnen geen betrouwbare uitspraken gedaan worden omdat de subgroepen te klein zijn.

5.2 Imagoverbetering

Aan alle respondenten is gevraagd welke factoren zouden kunnen bijdragen aan een beter beeld van het beroep van leraar. Havisten en mbo-4 studenten vinden het vooral belangrijk dat er kleinere klassen komen. Een derde van alle respondenten geeft aan dat het startsalaris omhoog zou moeten en dat er meer doorgroeimogelijkheden zouden moeten zijn in het salaris. Vwo'ers hechten meer waarde aan carrièreperspectief en intellectuele uitdaging. Havisten en mbo-4 studenten geven vaker aan dat een hoger startsalaris zou bijdragen aan een beter beeld van het leraarschap dan vwo'ers, Tabel 44.

Uit een verdiepende analyse blijkt dat voor het lerarenberoep PO havisten met en zonder de ambitie om leraar te worden, denken dat het imago verbeterd kan worden door kleinere klassen, Tabel 45. Voor havisten met de ambitie om leraar te worden ligt het percentage hoger dan bij havisten zonder de ambitie om leraar in het PO te worden. Ook mbo-4 studenten geven aan dat kleinere klassen helpen bij het verbeteren van het imago. Vwo'ers zonder ambitie om leraar in het PO te worden, denken dat meer carrièreperspectief zal bijdragen aan een beter imago. Vwo'ers met de ambitie om leraar te worden, denken vooral dat doorgroeimogelijkheden in het salaris bijdragen aan een verbetering van het imago.

Havisten zonder de ambitie om leraar te worden, vwo'ers met ambitie voor het lerarenberoep VO/mbo en mbo-4 studenten met en zonder ambitie voor het lerarenberoep VO/mbo denken dat kleinere klassen bijdragen aan een positiever imago, Tabel 46. Vwo'ers zonder ambitie om leraar te worden en havisten met ambitie om leraar in het VO/mbo te worden denken dat de oplossing vooral ligt in meer carrièreperspectief. Havisten en mbo-4 studenten met de ambitie om leraar te worden denken vooral dat meer carrièreperspectief bijdraagt aan een positiever imago voor het VO/mbo. Voor het PO denken zij dat carrièreperspectief minder belangrijk is dan voor het VO/mbo.

	Havo	Vwo	Mbo-4
Kleinere klassen	47.0%	40.7%	54.9%
Meer carrièreperspectief	43.5%	55.5%	40.9%
Meer doorgroeimogelijkheden in je salaris	41.0%	38.6%	40.7%
Een hoger startsalaris	36.3%	31.2%	34.4%
Minder negatieve publiciteit	32.5%	24.4%	26.4%
Een meer professionele werkomgeving op scholen	24.4%	28.5%	29.2%
Meer intellectuele uitdaging voor docenten	23.6%	39.1%	20.1%
Een imagocampagne	13.4%	15.2%	12.2%
Minder lesuren voor docenten	10.1%	8.2%	10.4%

Tabel 44 Belangrijkste factoren die kunnen bijdragen aan een beter beeld van het beroep van leraar. (Maximaal drie mogelijkheden). Percentages voor havo, vwo en mbo-4.

	Geen lerarenambitie PO			Lerarenambitie PO		
	Havo	Vwo	Mbo-4	Havo	Vwo	Mbo-4
Kleinere klassen	46.7%	40.7%	54.6%	52.4%	45.2%	59.0%
Meer carrièreperspectief	44.0%	55.6%	41.2%	38.1%	45.2%	35.5%
Meer doorgroeimogelijkheden in je salaris	40.9%	38.2%	40.2%	44.0%	54.8%	48.2%
Een hoger startsalaris	37.0%	31.3%	33.9%	27.4%	29.0%	43.2%
Minder negatieve publiciteit	31.4%	24.0%	26.1%	45.2%	41.9%	31.4%
Een meer professionele werkomgeving op scholen	25.7%	28.7%	29.7%	8.3%	16.1%	21.0%
Meer intellectuele uitdaging voor docenten	23.9%	39.5%	20.4%	20.2%	22.6%	15.0%
Een imagocampagne	13.1%	15.3%	12.5%	16.7%	12.9%	8.3%
Minder lesuren voor docenten	9.8%	8.3%	10.4%	14.3%	6.5%	10.4%

Tabel 45 Belangrijkste factoren die kunnen bijdragen aan een beter beeld van het beroep van leraar. (Maximaal drie mogelijkheden). Percentages voor havo, vwo en mbo-4 voor respondenten zonder en met ambitie om leraar te worden in het PO.

	Geen lererenambitie VO/mbo			Lererenambitie VO/mbo		
	Havo	Vwo	Mbo-4	Havo	Vwo	Mbo-4
Kleinere klassen	47.4%	40.6%	55.1%	42.6%	46.3%	51.6%
Meer carrièreperspectief	43.2%	55.7%	40.7%	48.5%	43.9%	44.1%
Meer doorgroeimogelijkheden in je salaris	40.9%	38.4%	40.2%	44.1%	43.9%	48.1%
Een hoger startsalaris	36.2%	31.2%	34.0%	38.2%	31.7%	40.7%
Minder negatieve publiciteit	32.2%	24.1%	26.5%	36.8%	34.1%	25.2%
Een meer professionele werkomgeving op scholen	24.7%	28.7%	29.4%	19.1%	19.5%	25.7%
Meer intellectuele uitdaging voor docenten	23.7%	39.2%	20.0%	22.1%	34.1%	21.3%
Een imagocampagne	13.5%	15.0%	12.3%	11.8%	22.0%	10.8%
Minder lesuren voor docenten	10.1%	8.3%	10.5%	10.3%	4.9%	9.2%

Tabel 46 Belangrijkste factoren die kunnen bijdragen aan een beter beeld van het beroep van leraar. (Maximaal drie mogelijkheden). Percentages voor havo, vwo en mbo-4 voor respondenten zonder en met ambitie om leraar te worden in het VO/mbo.

5.3 Conclusie

(7) Hebben havisten, vwo'ers en mbo-4 studenten andere voorkeuren voor carrièremogelijkheden?

In alle groepen scoort de mogelijkheid om je naast het beroep van leraar te ontwikkelen als coach, schoolleider of bestuurder hoog. Vwo'ers geven ook vaak aan dat zij zich zouden willen verbreden door extra vakken te geven of door les te geven op een ander niveau (VO, MBO, HO).

(8) Zien respondenten met en zonder ambitie om leraar te worden andere mogelijkheden om het imago van het leraarschap te verbeteren?

Respondenten met en zonder ambitie om leraar te worden, geven aan dat het verkleinen van de klassen kan bijdragen aan een beter beeld van het lerarenberoep. Dit geldt voor het PO en het VO/mbo. Vwo'ers denken dat meer carrièreperspectief bijdraagt aan een beter imago. Vwo'ers met de intentie om leraar te worden in het PO vinden het vooral belangrijk dat er meer doorgroeimogelijkheden zijn in het salaris.

6 Invloed opleidingsniveau ouders en sociaaleconomische status op de intentie om door te stromen naar het hbo

Aan mbo-4 studenten is gevraagd wat zij van plan zijn na de mbo-opleiding. 22.1% van de mbo-4 studenten zegt waarschijnlijk door te gaan studeren in het hbo, 40.5% zegt zeker door te willen studeren in het hbo (Tabel 47). Dit betekent dat 62.6% de intentie heeft om door te studeren in het hbo. Uiteindelijk stroomt in het jaar 2014-2015 35% van de mbo-4 studenten door in het hbo (Van den Broek et al., 2016). Mogelijk heeft het opleidingsniveau van de ouders en de sociaaleconomische status invloed op de toegankelijkheid van het hbo voor mbo-4 studenten. In dit hoofdstuk bekijken we of mbo-4 studenten met laag-, gemiddeld of hoogopgeleide ouders anders antwoordden op de vraag wat zij van plan zijn om na de mbo-4 opleiding te gaan doen. Hiervoor zijn de antwoordcategorieën 'zeker werken', 'waarschijnlijk werken' samengevoegd tot 'nee' en de categorieën 'zeker doorstuderen in het hbo' en 'waarschijnlijk doorstuderen in het hbo' tot 'ja' om antwoord te geven op de vraag: 'Ben je van plan om na de mbo-4 opleiding door te studeren in het hbo?'.

	N(aantal)	Mbo-4 studenten	
			%
Zeker werken	2.161		12.5%
Zeker doorstuderen in het hbo	7.028		40.5%
Waarschijnlijk werken	2.653		15.3%
Waarschijnlijk doorstuderen in het hbo	3.833		22.1%
Weet ik niet	1.667		9.6%
Totaal	17.342		100%

Tabel 47 Achtergrondkenmerken: Plannen van mbo-4 studenten na het afronden van de huidige opleiding.

6.1 Relatie tussen opleidingsniveau ouders en doorstroomintentie (hbo)

Wanneer mbo-4 studenten laagopgeleide ouders hebben, geeft 57.1% aan van plan te zijn om door te stromen naar het hbo. Wanneer ouders hoogopgeleid zijn, stijgt het percentage dat van plan is om door te stromen naar 69%, Tabel 48. Vooral de groep met hoogopgeleide ouders overweegt vaker door te stromen naar het hbo. De doorstroomintentie van mbo-4 studenten die zich niet in het laatste jaar van hun studie bevinden, ligt voor mbo-4 studenten met gemiddelde en hoogopgeleide ouders hoger dan voor laatstejaars. Verschillen tussen niet-laatstejaars en laatstejaars zijn niet groot, Tabel 49.

Uit een regressieanalyse blijkt dat mbo-4 studenten die ouders in de middengroep vallen qua opleiding niet significant afwijken van mbo-4 studenten met laagopgeleide ouders wat betreft doorstroomintentie (OR = 1.093), Tabel 50. Na toevoeging van achtergrondkenmerken, wordt dit verschil marginaal significant ($p = .048$). Mbo-4 studenten met hoogopgeleide ouders wijken significant af van mbo-4 studenten met laagopgeleide ouders (OR = 1.671). Laatstejaars geven significant vaker aan dat zij niet van plan zijn om door te stromen naar het hbo. In vergelijking tot mbo-4 studenten uit het domein Afbouw, hout en onderhoud, geven studenten uit alle domeinen aan vaker aan te overwegen om door te stromen naar het hbo.

Opleidingsniveau ouders	Niet doorstromen in het hbo		Wel doorstromen in het hbo	
	N	%	N	%
Laag	435	42.9%	579	57.1%
Midden	3.316	40.7%	4.837	59.3%
Hoog	1.940	31.0%	4.322	69.0%

Tabel 48 Relatie tussen de doorstroomintentie van mbo-4 studenten en het opleidingsniveau van de ouders.

Opleidingsniveau ouders	Laatstejaars	Niet doorstromen in het hbo		Wel doorstromen in het hbo	
		N	%	N	%
Laag	Nee	287	43.8%	369	56.3%
	Ja	148	41.3%	210	58.7%
Midden	Nee	2.113	39.2%	3.271	60.8%
	Ja	1.203	43.4%	1.566	56.6%
Hoog	Nee	1.291	30.6%	2.926	69.4%
	Ja	649	31.7%	1.396	68.3%

Tabel 49 Relatie tussen de doorstroomintentie van mbo-4 studenten, het opleidingsniveau van de ouders en de opleidingsfase.

	Model 1	Model 2
Opleidingsniveau (Ref. = Laag)		
Midden	1.093	1.145*
Hoog	1.671*	1.775*
Geslacht (Ref. = Man)		1.019
Laatstejaars (Ref. = Nee)		.869*
Domein (Ref. = Afbouw, hout en onderhoud)		
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		1,546*
Bouw en infra		3,616*
Economie en administratie		4,035*
Handel en ondernemerschap		3,070*
Horeca en bakkerij		2,036*
Informatie en communicatietechnologie		2,336*
Media en vormgeving		2,105*
Mobiliteit en voertuigen		1,066*
Techniek en procesindustrie		1,663*
Toerisme en recreatie		1,810*
Transport, scheepvaart en logistiek		1,490
Uiterlijke verzorging		1,325
Veiligheid en sport		3,061*
Voedsel, natuur en leefomgeving		1,609*
Zorg en welzijn		2,297*
Intercept	-.288	-.564
-2*Loglikelihood	20149.844	19818.393
Aantal respondenten	15.429	15.427

Tabel 50 Relatie tussen doorstroomintentie naar het hbo en het opleidingsniveau van de ouders. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

6.2 Relatie tussen sociaaleconomische status en doorstroomintentie

In deze sectie bekijken we of de toegankelijkheid van het hbo voor mbo-4 studenten afhankelijk is van de sociaaleconomische status. Tabel 51 laat zien dat het percentage mbo-4 studenten dat van plan is om door te stromen in het hbo boven de 60% ligt en dat er geen verband is tussen de sociaaleconomische status en de intentie om door te stromen naar het hbo. Tabel 52 laat de verdeling van statuscores en doorstroomintentie zien voor mbo-4 studenten die wel of niet in het laatste jaar van hun opleiding zitten. Hieruit blijkt dat – ongeacht het kwartiel waarin studenten zich bevinden – laatstejaars minder vaak van plan zijn om door te stromen naar het hbo. Het grootste verschil is zichtbaar in kwartiel 3: 4,5 procentpunt.

Tabel 53 laat een regressieanalyse zien waarin gekeken wordt of de sociaaleconomische status invloed heeft op de doorstroomintentie. Hieruit blijkt dat er sociaaleconomische status geen effect heeft op de doorstroomintentie. Laatstejaars geven vaker aan niet van plan te zijn om door te stromen naar het hbo (OR = .870). Als alternatief is de statusscore ook lineair opgenomen in een aparte regressieanalyse. Ook hier bleek de statusscore geen effect te hebben op de doorstroomintentie naar het hbo (OR = 1.001), zie bijlage Tabel 54. Hieruit kunnen we concluderen dat de intentie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo niet bepaald wordt door de sociaaleconomische status.

Sociaaleconomische status	Niet doorstromen in het hbo		Wel doorstromen in het hbo	
	N	%	N	%
Kwartiel 1	1.576	37,1%	2.671	62,9%
Kwartiel 2	1.622	38,1%	2.630	61,9%
Kwartiel 3	1.614	38,2%	2.613	61,8%
Kwartiel 4	1.511	36,2%	2.668	63,8%

Tabel 51 Relatie tussen de doorstroomintentie van mbo-4 studenten en de sociaaleconomische status.

Opleidingsniveau ouders	Laatstejaars	Niet doorstromen in het hbo		Wel doorstromen in het hbo	
		N	%	N	%
Kwartiel 1	Nee	1.040	36,4%	1.814	63,6%
	Ja	536	38,5%	857	61,5%
Kwartiel 2	Nee	1.040	37,7%	1.722	62,3%
	Ja	582	39,1%	908	60,9%
Kwartiel 3	Nee	1.048	36,7%	1.805	63,3%
	Ja	566	41,2%	808	58,8%
Kwartiel 4	Nee	992	35,4%	1.814	64,6%
	Ja	519	37,8%	854	62,2%

Tabel 52 Relatie tussen de doorstroomintentie van mbo-4 studenten, het opleidingsniveau van de ouders en de opleidingsfase.

	Model 1	Model 2
Statusscore (Ref. = Kwartiel 1)		
Kwartiel 2	.957	.981
Kwartiel 3	.955	.988
Kwartiel 4	1.043	1.071
Geslacht (Ref. = Man)		
Laatstejaars (Ref. = Nee)		.870*
Domein (Ref. = Afbouw, hout en onderhoud)		
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		.434*
Bouw en infra		.661*
Economie en administratie		1.497*
Handel en ondernemerschap		1.703*
Horeca en bakkerij		1.316*
Informatie en communicatietechnologie		.898
Media en vormgeving		1.012
Mobiliteit en voertuigen		.916
Techniek en procesindustrie		.448*
Toerisme en recreatie		.685*
Transport, scheepvaart en logistiek		.746*
Uiterlijke verzorging		.649*
Veiligheid en sport		.505*
Voedsel, natuur en leefomgeving		1.375*
Zorg en welzijn		.695*
Intercept	-.528	-.585
-2*Loglikelihood	22341.654	21962.316
Aantal respondenten	16.905	16.903

Tabel 53 Relatie tussen doorstroomintentie naar het hbo en de sociaaleconomische status. Geschatte odds ratio's en random effect variatie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

6.3 Conclusie

(9) In hoeverre speelt het opleidingsniveau van de ouders een rol in de ambitie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo?

Het opleidingsniveau van de ouders speelt een rol in de ambitie van mbo-4 studenten om door te stromen in het hbo. Hoe hoger het opleidingsniveau van de ouders, des te groter is de doorstroomintentie. Vooral de doorstroomintentie van mbo-4 studenten met hoogopgeleide ouders wijkt af van studenten met gemiddeld of laagopgeleide ouders. Studenten met hoogopgeleide ouders geven 1.7 keer zo vaak aan dat zij van plan zijn om door te stromen in het hbo in vergelijking tot studenten met laagopgeleide ouders.

(10) In hoeverre speelt de sociaaleconomische status een rol in de ambitie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo?

De sociaaleconomische status speelt – in tegenstelling tot het opleidingsniveau van de ouders – geen rol. Dit is opvallend omdat de sociaaleconomische status in zekere zin samenhangt met het opleidingsniveau. Meer dan 60% van de studenten geeft aan – ongeacht de statusgroep – te overwegen om door te stromen naar het hbo. Wanneer studenten in het laatste jaar zitten, neemt de intentie om door te stromen naar het hbo iets af.

7 Bronvermelding

- Auguste, B., Kihn, P., & Miller, M. (2010). Closing the talent gap: Attracting and retaining top-third graduates to careers in teaching. New York, NY: McKinsey & Company, 1-46. http://mckinseysociety.com/downloads/reports/Education/Closing_the_talent_gap.pdf
- Bahlmann, M., Van Egmond, R. J., Eustatia, B., & Pillen-Warmerdam, D. (2017). Effecten op de overwegingsintentie van scholieren en mbo-4 studenten om leraar te worden. Leiden, Qompas, 1-100. <https://static.qompas.nl/corporate/Effecten-op-de-overwegingsintentie-van-scholieren-en-mbo-4-studenten-Rapport-Eindversie.pdf>
- Brink, M., Kurver, B., & Broek, A. van den. (2015). Invulling en inrichting van een tegemoetkoming studiekosten lerarenopleidingen voortgezet onderwijs. Nijmegen, ResearchNed, 1-43. http://www.researchned.nl/wp-content/uploads/2015/08/Invulling-en-inrichting-tegemoetkoming-studiekosten-lerarenopleidingen_eindrapport.pdf
- Broek, A. van den., Wartenbergh, F., Bendig-Jacobs, J., Braam, C., & Nooij, J. (2016). Monitor beleidsmaatregelen 2015. Nijmegen, ResearchNed, 1-193. https://www.mboraad.nl/sites/default/files/monitor_beleidsmaatregelen_2015.pdf
- Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). (2016). Statusscores. https://www.scp.nl/Formulieren/Statusscores_opvragen.
Versie juni 2017.

8 Bijlage

8.1 Tabellen en figuren

Figuur 1 Kansen per vignet laten zien dat er een positieve kans op de overwegingsintentie ten opzichte van de initiële overwegingsintentie (zeker wel leraar PO of VO/mbo en waarschijnlijk wel) is op basis van vignet 1. Dit is het minst gunstige vignet. Initiële overwegingsintenties zijn: havo/vwo-scholieren PO: 4.5%, VO/mbo: 6.0% en mbo-4 studenten PO: 4.3%, VO/mbo: 6.2%. De kansen lopen op naar mate de voorwaarden gunstiger worden. De elementen van alle twintig vignetten zijn te vinden in bijlage 8.3. Bron: Bahlmann, Van Egmond, Eustatia & Pillen-Warmerdam, 2017.	7
Figuur 2 Kansen om leraar te worden in het PO per vignet voor havo/vwo-scholieren afhankelijk van het opleidingsniveau van de ouders. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 56.	28
Figuur 3 Kansen om leraar te worden in het PO per vignet voor mbo-4 studenten afhankelijk van het opleidingsniveau van de ouders. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 57.	30
Figuur 4 Kansen om leraar te worden in het VO/mbo per vignet voor havo/vwo-scholieren afhankelijk van het opleidingsniveau van de ouders. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 58.	32
Figuur 5 Kansen om leraar te worden in het VO/mbo per vignet voor mbo-4 studenten afhankelijk van het opleidingsniveau van de ouders. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 59.	34
Figuur 6 Kansen om leraar te worden in het basisonderwijs per vignet voor havo/vwo-scholieren afhankelijk van de sociaaleconomische status. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 60.	36
Figuur 7 Kansen om leraar te worden in het basisonderwijs per vignet voor mbo-4 studenten afhankelijk van de sociaaleconomische status. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 61.	38
Figuur 8 Kansen om leraar te worden in het VO/mbo per vignet voor havo/vwo-scholieren afhankelijk van de sociaaleconomische status. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 62.	40
Figuur 9 Kansen om leraar te worden in het VO/mbo per vignet voor mbo-4 studenten afhankelijk van het opleidingsniveau van de sociaaleconomische status. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 63.	42
Figuur 10 Effect van de intentie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo op de overwegingsintentie om voor het PO te kiezen op basis van vignetten. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 64.	44
Figuur 11 Effect van de intentie van mbo-4 studenten om door te stromen naar het hbo op de overwegingsintentie om voor het VO/mbo te kiezen op basis van vignetten. Exacte waarden zijn te vinden in Tabel 65.	46
Tabel 1 Overzicht van de effecten van de verschillende maatregelen. In de kolommen havo/vwo en mbo-4 geven de plussen aan dat er een positief effect gevonden is op de overwegingsintentie van de maatregel level 2 ten opzichte van level 1 op de overwegingsintentie. Een nul geeft aan dat er geen verschil gevonden is en een min geeft aan dat de maatregel een negatief effect heeft op de overwegingsintentie PO en VO/mbo. Bron: Bahlmann, Van Egmond, Eustatia & Pillen-Warmerdam, 2017.	6
Tabel 2 Responsberekening	9
Tabel 3 Responsberekening naar achtergrondkenmerken	10
Tabel 4 Percentage respondenten dat initieel aangaf leraar in het basisonderwijs te willen worden. Verdeeld in achtergrondkenmerken. De categorieën 'zeker wel' en 'waarschijnlijk wel' zijn samengevoegd en afgezet tegen wel/niet leraar willen worden.	11

Tabel 5 Percentage respondenten dat initieel aangaf leraar in het voortgezet onderwijs of mbo te willen worden. Verdeeld in achtergrondkenmerken. De categorieën 'zeker wel' en 'waarschijnlijk wel' zijn samengevoegd en afgezet tegen wel/niet leraar willen worden.	12
Tabel 6 Achtergrondkenmerken: Het hoogste opleidingsniveau van ouder(s) verdeeld per niveau.....	13
Tabel 7 Achtergrondkenmerken: Het hoogste opleidingsniveau van ouder(s) verdeeld per niveau.....	13
Tabel 8 Relatie tussen het opleidingsniveau van de ouders en de overweging van respondenten om leraar te worden in het PO weergegeven per opleidingsniveau voor havo en vwo.	14
Tabel 9 Keuze voor een lerarenopleiding basisonderwijs naar opleidingsniveau van ouders en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met havo- en vwo-scholieren. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	14
Tabel 10 Relatie tussen het opleidingsniveau van de ouders en de overweging van respondenten om leraar te worden in het PO weergegeven per opleidingsniveau voor mbo-4 studenten.....	15
Tabel 11 Keuze voor een lerarenopleiding basisonderwijs naar opleidingsniveau van ouders en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	15
Tabel 12 Relatie tussen het opleidingsniveau van de ouders en de overweging van respondenten om leraar te worden in het VO/mbo weergegeven per opleidingsniveau van ouders voor havo en vwo.....	16
Tabel 13 Keuze voor een lerarenopleiding VO/mbo naar opleidingsniveau van ouders en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met havo- en vwo-scholieren. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	16
Tabel 14 Relatie tussen het opleidingsniveau van de ouders en de overweging van respondenten om leraar te worden in het VO/mbo weergegeven per opleidingsniveau van ouders voor mbo-4 studenten.	17
Tabel 15 Keuze voor een lerarenopleiding VO/mbo naar opleidingsniveau van ouders en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	17
Tabel 16 Gemiddelde, minimum- en maximumwaarden van statusscores verdeeld per kwartiel.....	18
Tabel 17 Relatie tussen statusscore en de overweging van respondenten om leraar te worden in het PO weergegeven per statusscore voor havo en vwo.....	19
Tabel 18 Keuze voor een lerarenopleiding PO naar statusscore en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met havo- en vwo-scholieren. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	19
Tabel 19 Relatie tussen statusscore en de overweging van respondenten om leraar te worden in het PO weergegeven per statusscore voor mbo-4 studenten.	20
Tabel 20 Keuze voor een lerarenopleiding PO naar statusscore en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	20
Tabel 21 Relatie tussen statusscore en de overweging van respondenten om leraar te worden in het VO/mbo weergegeven per statusscore voor havo en vwo.....	21
Tabel 22 Keuze voor een lerarenopleiding VO/mbo naar statusscore en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met havo- en vwo-scholieren. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	21
Tabel 23 Relatie tussen statusscore en de overweging van respondenten om leraar te worden in het VO/mbo weergegeven per statusscore voor mbo-4 studenten.	22
Tabel 24 Keuze voor een lerarenopleiding VO/mbo naar statusscore en andere achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	22
Tabel 25 Aantal mbo-4 studenten dat van plan is om (zeker/waarschijnlijk) door te stromen naar het hbo.	23
Tabel 26 Doorstroomintentie naar het hbo uitgesplitst per jaar.	23
Tabel 27 Relatie tussen de doorstroomintentie van mbo-4 studenten en de overweging om leraar te worden in het PO.	24
Tabel 28 Relatie tussen doorstroomintentie en keuze voor het PO van mbo-4 studenten. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	24
Tabel 29 Relatie tussen de doorstroomintentie van mbo-4 studenten en de overweging om leraar te worden in het VO/mbo.	25
Tabel 30 Relatie tussen doorstroomintentie en keuze voor het VO/mbo van mbo-4 studenten. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	25
Tabel 31 Keuze voor een lerarenopleiding basisonderwijs naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met scholieren (havo/vwo). Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	27
Tabel 32 Keuze voor een lerarenopleiding basisonderwijs naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	29
Tabel 33 Keuze voor een lerarenopleiding voortgezet onderwijs of mbo naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met scholieren (havo/vwo). Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	31
Tabel 34 Keuze voor een lerarenopleiding voortgezet onderwijs of mbo naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	33
Tabel 35 Keuze voor een lerarenopleiding voortgezet onderwijs of mbo naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met scholieren (havo/vwo). Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	35

Tabel 36 Keuze voor een lerarenopleiding voortgezet onderwijs of mbo naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	37
Tabel 37 Keuze voor een lerarenopleiding voortgezet onderwijs of mbo naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met scholieren (havo/vwo). Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	39
Tabel 38 Keuze voor een lerarenopleiding voortgezet onderwijs of mbo naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	41
Tabel 39 Keuze voor een lerarenopleiding basisonderwijs naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten zonder en met intentie om door te stromen naar het hbo. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	43
Tabel 40 Keuze voor een lerarenopleiding voortgezet onderwijs of mbo naar vignet- en achtergrondkenmerken. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten zonder en met intentie om door te stromen naar het hbo. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	45
Tabel 41 Welke mogelijkheid/-heden voor een carrière in het leraarsberoep spreekt/spreken je het meest aan? (Meerdere antwoorden mogelijk) - (Overweging PO of VO/mbo: Zeker wel, waarschijnlijk wel, misschien). Percentages voor havo, vwo en mbo-4. Meerder antwoorden mogelijk.....	48
Tabel 42 Welke mogelijkheid/-heden voor een carrière in het leraarsberoep spreekt/spreken je het meest aan? (Meerdere antwoorden mogelijk) - (Overweging PO: Zeker wel, waarschijnlijk wel, misschien). Percentages voor havo, vwo en mbo-4. Meerder antwoorden mogelijk. Nb. Op basis van deze gegevens kunnen geen betrouwbare uitspraken gedaan worden omdat de subgroepen te klein zijn.....	49
Tabel 43 Welke mogelijkheid/-heden voor een carrière in het leraarsberoep spreekt/spreken je het meest aan? (Meerdere antwoorden mogelijk) - (Overweging VO: Zeker wel, waarschijnlijk wel, misschien). Percentages voor havo, vwo en mbo-4. Meerder antwoorden mogelijk. Nb. Op basis van deze gegevens kunnen geen betrouwbare uitspraken gedaan worden omdat de subgroepen te klein zijn.....	49
Tabel 44 Belangrijkste factoren die kunnen bijdragen aan een beter beeld van het beroep van leraar. (Maximaal drie mogelijkheden). Percentages voor havo, vwo en mbo-4.....	50
Tabel 45 Belangrijkste factoren die kunnen bijdragen aan een beter beeld van het beroep van leraar. (Maximaal drie mogelijkheden). Percentages voor havo, vwo en mbo-4 voor respondenten zonder en met ambitie om leraar te worden in het PO.....	50
Tabel 46 Belangrijkste factoren die kunnen bijdragen aan een beter beeld van het beroep van leraar. (Maximaal drie mogelijkheden). Percentages voor havo, vwo en mbo-4 voor respondenten zonder en met ambitie om leraar te worden in het VO/mbo.....	51
Tabel 47 Achtergrondkenmerken: Plannen van mbo-4 studenten na het afronden van de huidige opleiding.....	52
Tabel 48 Relatie tussen de doorstroomintentie van mbo-4 studenten en het opleidingsniveau van de ouders.....	52
Tabel 49 Relatie tussen de doorstroomintentie van mbo-4 studenten, het opleidingsniveau van de ouders en de opleidingsfase.....	53
Tabel 50 Relatie tussen doorstroomintentie naar het hbo en het opleidingsniveau van de ouders. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	53
Tabel 51 Relatie tussen de doorstroomintentie van mbo-4 studenten en de sociaaleconomische status.....	54
Tabel 52 Relatie tussen de doorstroomintentie van mbo-4 studenten, het opleidingsniveau van de ouders en de opleidingsfase.....	54
Tabel 53 Relatie tussen doorstroomintentie naar het hbo en de sociaaleconomische status. Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	55
Tabel 54 Relatie tussen doorstroomintentie naar het hbo en de sociaaleconomische status (lineair). Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$	59
Tabel 55 Schematische opbouw vignetten.....	59
Tabel 56 Overwegingsintentie voor het leraarschap PO voor scholieren (havo/vwo) verdeeld per vignet op basis van opleidingsniveau van de ouders (laag, midden, hoog).....	64
Tabel 57 Overwegingsintentie voor het leraarschap PO voor mbo-4 studenten verdeeld per vignet op basis van opleidingsniveau van de ouders (laag, midden, hoog).....	64
Tabel 58 Overwegingsintentie voor het leraarschap VO/mbo voor scholieren (havo/vwo) verdeeld per vignet op basis van opleidingsniveau van de ouders (laag, midden, hoog).....	65
Tabel 59 Overwegingsintentie voor het leraarschap VO/mbo voor mbo-4 studenten verdeeld per vignet op basis van opleidingsniveau van de ouders (laag, midden, hoog).....	65
Tabel 60 Overwegingsintentie voor het leraarschap PO voor scholieren (havo/vwo) verdeeld per vignet op basis van sociaaleconomische status per kwartiel.....	66
Tabel 61 Overwegingsintentie voor het leraarschap PO voor mbo-4 studenten verdeeld per vignet op basis van sociaaleconomische status per kwartiel.....	66
Tabel 62 Overwegingsintentie voor het leraarschap VO/mbo voor scholieren (havo/vwo) verdeeld per vignet op basis van sociaaleconomische status per kwartiel.....	67
Tabel 63 Overwegingsintentie voor het leraarschap VO/mbo voor mbo-4 studenten verdeeld per vignet op basis van sociaaleconomische status per kwartiel.....	67
Tabel 64 Overwegingsintentie voor het leraarschap PO voor mbo-4 studenten verdeeld per vignet op basis van intentie om door te stromen naar het hbo.....	68
Tabel 65 Overwegingsintentie voor het leraarschap VO/mbo voor mbo-4 studenten verdeeld per vignet op basis van intentie om door te stromen naar het hbo.....	68

8.2 Relatie tussen sociaaleconomische status en doorstroomintentie (lineair)

	Model 1	Model 2
Sociaaleconomische status (lineair)	1.001	1.009
Geslacht (Ref. = Man)		.959
Laatstejaars (Ref. = Nee)		.869*
Domein (Ref. = Afbouw, hout en onderhoud)		
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		1.515
Bouw en infra		3.440*
Economie en administratie		3.909*
Handel en ondernemerschap		3.019*
Horeca en bakkerij		2.068*
Informatie en communicatietechnologie		2.322*
Media en vormgeving		2.102*
Mobiliteit en voertuigen		1.030
Techniek en procesindustrie		1.569*
Toerisme en recreatie		1.712*
Transport, scheepvaart en logistiek		1.490
Uiterlijke verzorging		1.157
Veiligheid en sport		3.155*
Voedsel, natuur en leefomgeving		1.592*
Zorg en welzijn		2.290*
Intercept	-515	-234
-2*Loglikelihood	22346.717	21966.451
Aantal respondenten	16.905	16.903

Tabel 54 Relatie tussen doorstroomintentie naar het hbo en de sociaaleconomische status (lineair). Geschatte odds ratio's en random effect variantie binnen een logistisch multilevel model met mbo-4 studenten. Significante resultaten zijn weergegeven met een *. Het significantieniveau dat gehanteerd wordt is: $\alpha = .05$.

8.3 Schematische opbouw vignetten

	Collegегeld vergoed (ca. €2000,-)	Maandelijks toelage €250,-	Terugbetalen bij niet afronden opleiding	Bruto startsalaris per maand	Salaris na tien jaar in relatie tot startsalaris
1	Nee	Nee	n.v.t.	2000	1.5 keer
2	Nee	Nee	n.v.t.	2000	2.0 keer
3	Nee	Nee	n.v.t.	2500	1.5 keer
4	Nee	Nee	n.v.t.	2500	2.0 keer
5	Ja	Nee	Ja	2000	1.5 keer
6	Ja	Nee	Ja	2000	2.0 keer
7	Ja	Nee	Ja	2500	1.5 keer
8	Ja	Nee	Ja	2500	2.0 keer
9	Ja	Nee	Nee	2000	1.5 keer
10	Ja	Nee	Nee	2000	2.0 keer
11	Ja	Nee	Nee	2500	1.5 keer
12	Ja	Nee	Nee	2500	2.0 keer
13	Ja	Ja	Ja	2000	1.5 keer
14	Ja	Ja	Ja	2000	2.0 keer
15	Ja	Ja	Ja	2500	1.5 keer
16	Ja	Ja	Ja	2500	2.0 keer
17	Ja	Ja	Nee	2000	1.5 keer
18	Ja	Ja	Nee	2000	2.0 keer
19	Ja	Ja	Nee	2500	1.5 keer
20	Ja	Ja	Nee	2500	2.0 keer

Tabel 55 Schematische opbouw vignetten.

8.4 Uitgewerkte vignetten

- I. Stel, je begint met een **bruto startsalaris van 2000 euro** per maand en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **3000 euro** per maand (1.5 keer het startsalaris).
- II. Stel, je begint met een **bruto startsalaris van 2000 euro** per maand en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **4000 euro** per maand (2.0 keer het startsalaris).
- III. Stel, je begint met een **bruto startsalaris van 2500 euro** per maand en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **3750 euro** per maand (1.5 keer het startsalaris).
- IV. Stel, je begint met een **bruto startsalaris van 2500 euro** per maand en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **5000 euro** per maand (2.0 keer het startsalaris).
- V. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro). Dit bedrag moet je terugbetalen als je de opleiding niet afrondt. Je **bruto startsalaris is 2000 euro** per maand en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **3000 euro** per maand (1.5 keer het startsalaris).
- VI. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro). Dit bedrag moet je **terugbetalen** als je de opleiding niet afrondt. Je **bruto startsalaris is 2000 euro** per maand en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **4000 euro** per maand (2.0 keer het startsalaris).
- VII. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro). Dit bedrag moet je **terugbetalen** als je de opleiding niet afrondt. Je **bruto startsalaris is 2500 euro** per maand en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **3750 euro** per maand (1.5 keer het startsalaris).
- VIII. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro). Dit bedrag moet je **terugbetalen** als je de opleiding niet afrondt. Je **bruto startsalaris is 2500 euro** per maand en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **5000 euro** per maand (2.0 keer het startsalaris).
- IX. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro). Dit bedrag hoeft je **niet terug te betalen**. Je **bruto startsalaris is 2000 euro** per maand en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **3000 euro** per maand (1.5 keer het startsalaris).
- X. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro). Dit bedrag hoeft je **niet terug te betalen**. Je **bruto startsalaris is 2000 euro** per maand en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **4000 euro** per maand (2.0 keer het startsalaris).
- XI. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro). Dit bedrag hoeft je **niet terug te betalen**. Je **bruto startsalaris is 2500 euro** per maand en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **3750 euro** per maand (1.5 keer het startsalaris).
- XII. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro). Dit bedrag hoeft je **niet terug te betalen**. Je **bruto startsalaris is 2500 euro** per maand (op je bankrekening) en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **5000 euro** per maand (2.0 keer het startsalaris).
- XIII. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro) en je krijgt een maandelijkse toelage van **250 euro**. Het totale bedrag moet je **terugbetalen** als je de opleiding niet afrondt. Je **startsalaris is 2000 euro** (op je bankrekening) en binnen tien jaar groeit je salaris naar **3000 euro** (1.5 keer het startsalaris).
- XIV. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro) en je krijgt een maandelijkse toelage van **250 euro**. Het totale bedrag moet je **terugbetalen** als je de opleiding niet afrondt. Je **bruto startsalaris is 2000 euro** per maand en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **4000 euro** per maand (2.0 keer het startsalaris).
- XV. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro) en je krijgt een maandelijkse toelage van **250 euro**. Het totale bedrag moet je **terugbetalen** als je de opleiding niet afrondt. Je **bruto startsalaris is 2500 euro** per maand en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **3750 euro** per maand (1.5 keer het startsalaris).
- XVI. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro) en je krijgt een maandelijkse toelage van **250 euro**. Het totale bedrag moet je **terugbetalen** als je de opleiding niet afrondt. Je **bruto startsalaris is 2500 euro** per maand en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **5000 euro** per maand (2.0 keer het startsalaris).
- XVII. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro) en je krijgt een maandelijkse toelage van **250 euro**. Het totale bedrag hoeft je **niet terug te betalen**. Je **bruto startsalaris is 2000 euro** en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **3000 euro** per maand (1.5 keer het startsalaris).
- XVIII. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro) en je krijgt een maandelijkse toelage van **250 euro**. Het totale bedrag hoeft je **niet terug te betalen**. Je **bruto startsalaris is 2000 euro** en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **4000 euro** per maand (2.0 keer het startsalaris).
- XIX. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro) en je krijgt een maandelijkse toelage van **250 euro**. Het totale bedrag hoeft je **niet terug te betalen**. Je **bruto startsalaris is 2500 euro** en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **3750 euro** per maand (1.5 keer het startsalaris).
- XX. Stel, je krijgt je **collegegeld volledig vergoed** (2000 euro) en je krijgt een maandelijkse toelage van **250 euro**. Het totale bedrag hoeft je **niet terug te betalen**. Je **bruto startsalaris is 2500 euro** per maand en binnen tien jaar groeit je bruto salaris naar **5000 euro** per maand (2.0 keer het startsalaris).

Nb. Aan ieder vignet is de volgende zin toegevoegd: “Ter vergelijking: het gemiddelde bruto startsalaris van een afgestudeerd hbo’er is 2000 euro. Bruto betekent dat hier nog belasting vanaf gaat”. Deze zin is toegevoegd om duidelijk te maken wat bruto betekent en om respondenten een referentiekader te bieden wat betreft startsalaris.

8.5 Vragenlijst

Ik ben een

- Man
- Vrouw

Wat is je geboortejaar?

Wat zijn de vier cijfers van je postcode?

Het hoogste opleidingsniveau van mijn ouders/verzorgers is: *Als je ouders een verschillend opleidingsniveau hebben, vul dan het hoogste opleidingsniveau in.*

- Basisonderwijs
- Vmbo
- Mbo 1,2
- Mbo 3,4
- Hbo
- Wetenschappelijk onderwijs/Universiteit
- Weet ik niet

Op wat voor opleidingsniveau zit je momenteel?

- Vmbo -> einde vragenlijst (niet binnen doelgroep)
- Havo
- Vwo
- Mbo
- Hogeschool (hbo) -> einde vragenlijst (niet binnen doelgroep)
- Universiteit (wo)-> einde vragenlijst (niet binnen doelgroep)
- Ik ga niet naar school/Ik studeer niet -> einde vragenlijst (niet binnen doelgroep)

In welk jaar zit je nu? (*havisten*)

- Havo 3 -> einde vragenlijst (niet binnen doelgroep)
- Havo 4
- Havo 5

In welk jaar zit je nu? (*vwo'ers*)

- Vwo 3 -> einde vragenlijst (niet binnen doelgroep)
- Vwo 4
- Vwo 5
- Vwo 6

Met welk profiel ga je eindexamen doen? *Als je een dubbel profiel hebt, kies dan het voor jou belangrijkste profiel*

- C&M
- E&M
- N&G
- N&T

Op welk mbo-niveau studeer je? (*mbo'ers*)

- Mbo-1 -> einde vragenlijst (buiten doelgroep)
- Mbo-2 -> einde vragenlijst (buiten doelgroep)
- Mbo-3 -> einde vragenlijst (buiten doelgroep)
- Mbo-4

In welk domein studeer je nu? (*mbo'ers*)

- Afbouw, hout en onderhoud
- Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek
- Bouw en infra
- Economie en administratie
- Handel en ondernemerschap
- Horeca en bakkerij
- Informatie en communicatietechnologie
- Media en vormgeving
- Mobiliteit en voertuigen
- Techniek en procesindustrie
- Toerisme en recreatie
- Transport, scheepvaart en logistiek
- Uiterlijke verzorging

- Veiligheid en sport
- Voedsel, natuur en leefomgeving
- Zorg en welzijn

In welk jaar zit je nu? (mbo'ers)

- Mbo jaar 1
- Mbo jaar 2
- Mbo jaar 3
- Mbo jaar 4

Zit je nu in je laatste jaar? (Alleen voor mbo-4 jaar 3 en jaar 4)

- Ja
- Nee

In hoeverre overweeg je om een lerarenopleiding *basisonderwijs* te gaan doen?

In hoeverre overweeg je om een lerarenopleiding *voortgezet onderwijs* of *mbo* te gaan doen?

- Totaal niet
- Waarschijnlijk niet
- Misschien
- Waarschijnlijk wel
- Zeker wel

Introductie vignetten: In de volgende vragen geven we je verschillende voorwaarden die mogelijk je keuze voor een lerarenopleiding kunnen beïnvloeden. Je ziet steeds een voorwaarde en daarna vragen we je of je onder die voorwaarde zou overwegen om een lerarenopleiding te gaan doen. Je krijgt vijf van deze voorwaarden te zien. *Hierop volgen de vignetten, zie 8.4.*

Zou je onder deze voorwaarden kiezen voor een lerarenopleiding *basisonderwijs* (Pabo)?

Zou je onder deze voorwaarden kiezen voor een lerarenopleiding *voortgezet onderwijs* of *mbo*?

- Zeker niet
- Waarschijnlijk niet
- Misschien
- Waarschijnlijk wel
- Zeker wel

Stel je ontvangt een toelage of toelage als je een lerarenopleiding zou gaan doen. Hoe zou je deze het liefst willen ontvangen?

- Per jaar, voordat de studie begint
- Elke maand tijdens mijn studie
- Geen voorkeur

Kun je aangeven in hoeverre je het eens met ben de volgende stellingen in relatie tot het beroep dat je het liefst wilt uitoefenen.

1 – Zeer oneens, 2 – Oneens, 3 – Neutraal, 4 – Eens, 5 – Zeer eens

1. Het trekt het type mensen aan waarmee ik graag wil werken.
2. Ik zou trots zijn om mensen te vertellen dat het mijn baan is.
3. Het zou in positieve zin uitdagend zijn.
4. Ik zou in een goed uitgeruste professionele werkomgeving werken.
5. Als ik het goed zou doen in dit beroep, zou het financieel beloond worden.
6. Het geeft me carrièremogelijkheden en de mogelijkheid om me professioneel te blijven ontwikkelen.
7. Ik kan een gezin onderhouden met dit beroep en met deze carrière.
8. Het biedt een salaris dat substantieel zal groeien in de komende 7 tot 10 jaar.
9. Mensen in dit beroep worden als succesvol beschouwd.
10. Mijn familie zou trots zijn om te vertellen dat ik dit beroep uitoefen.
11. Het betaalt een concurrerend startsalaris.
12. Alleen topstudenten kunnen een baan krijgen in dit veld.
13. Het biedt baanzekerheid.
14. Met dit werk kun je wat betekenen voor andere mensen.

Nu krijg je nog eens dezelfde stellingen, maar nu vragen we jou deze stellingen te beantwoorden voor het lerarenberoep. Dus in hoeverre ben jij het eens met de volgende stellingen als we het hebben over het beroep van leraar in het *basisonderwijs*?

Nu krijg je nog eens dezelfde stellingen, maar nu vragen we jou deze stellingen te beantwoorden voor het lerarenberoep. Dus in hoeverre ben jij het eens met de volgende stellingen als we het hebben over het beroep van leraar in het *voortgezet onderwijs* of *mbo*?

Je hebt eerder aangegeven dat je (zeker geen/waarschijnlijk geen/misschien/waarschijnlijk wel) interesse hebt in een lerarenopleiding (basisonderwijs/voortgezet onderwijs of mbo). Speelt een van de onderstaande redenen een rol bij het afzien van beroep van leraar in het basisonderwijs? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Omgang met kinderen spreekt me niet aan
- Laag salaris
- Weinig carrièreperspectief
- Weinig professionele cultuur in het onderwijs
- Lage status van het lerarenberoep
- Zwaar beroep
- Hoge werkdruk
- Weinig intellectuele uitdaging
- Door mijn eigen ervaring als leerling in het onderwijs
- Hoge toelatingseisen

Wat zijn volgens jou de belangrijkste factoren die kunnen bijdragen aan een beter beeld van het beroep van leraar?

(Maximaal drie mogelijkheden)

- Een hoger startsalaris
- Meer doorgroeimogelijkheden in je salaris
- Meer carrièreperspectief (bv. specialisatiemogelijkheden)
- Minder lesuren voor docenten
- Kleinere klassen
- Een imagocampagne (zoals de "geschikt-ongeschikt" campagne van defensie)
- Een meer professionele werkomgeving op scholen
- Meer intellectuele uitdaging voor docenten
- Minder negatieve publiciteit

Welke mogelijkheid/-heden voor een carrière in het leraarsberoep spreekt/spreken je het meest aan (meerdere antwoorden mogelijk)-(Overweging PO of VO: Zeker wel, waarschijnlijk wel, misschien)

- Mogelijkheden tot specialisatie in het leraarsvak (zoals bijvoorbeeld lesontwikkelaar, leraar onderzoeker, reken-specialist)
- Mogelijkheden tot het verbreden in het leraarsvak door het geven van meer vakken
- Mogelijkheden tot ontwikkeling als coach, schoolleider, bestuurder
- Mogelijkheden om in een andere onderwijssector les te geven (VO/MBO/HO)
- Mogelijkheden om lesgeven te combineren met een baan buiten het onderwijs
- Mogelijkheden voor overstap naar carrière buiten het onderwijs (o.a. bedrijfsleven, overheid)
- Ik heb daar geen beeld bij

Het gemiddelde bruto maandelijkse startsalaris van een hbo-er is 2000 euro. Kun je aangeven wat volgens jou de startsalarissen en maximumsalarissen zijn voor het beroep dat je graag wilt uitoefenen en voor leraren in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs of mbo?

1. Wat denk je dat het bruto maandelijks *startsalaris* is in het beroep dat jij zou willen uitoefenen?
2. Wat denk je dat het bruto maandelijks *startsalaris* is van een leraar in het *basisonderwijs*?
3. Wat denk je dat het bruto maandelijks *maximumsalaris* is van een leraar in het *basisonderwijs*?
4. Wat denk je dat het bruto maandelijks *startsalaris* is van een leraar in het *voortgezet onderwijs* of *mbo*?
5. Wat denk je dat het bruto maandelijks *maximumsalaris* is van een leraar in het *voortgezet onderwijs* of *mbo*?

Wat ga je doen na het mbo? (mbo'ers)

- Zeker werken
- Zeker doorstuderen in het hbo
- Waarschijnlijk werken
- Waarschijnlijk doorstuderen in het hbo
- Weet ik nog niet

8.6 Overwegingsintenties op basis van opleidingsniveau ouders

Vignet-nummer	Collegegeld vergoed (ca. €2.000.-)	Maandelijkse toelage €250.-	Terugbetalen bij niet afronden opleiding	Bruto start-salaris per maand	Salaris na tien jaar in relatie tot start-salaris	Opleidingsniveau ouders van scholieren		
						Laag	Midden	Hoog
5	Ja	Nee	Ja	2.000	1.5 keer	8.4%	9.3%	7.2%
1	Nee	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	9.6%	8.6%	7.2%
13	Ja	Ja	Ja	2.000	1.5 keer	11.6%	9.9%	8.0%
3	Nee	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	12.2%	11.8%	9.8%
17	Ja	Ja	Nee	2.000	1.5 keer	12.5%	11.4%	9.5%
9	Ja	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	12.6%	11.2%	8.9%
2	Nee	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	15.0%	13.4%	11.3%
19	Ja	Ja	Nee	2.500	1.5 keer	15.1%	16.2%	13.4%
7	Ja	Nee	Ja	2.500	1.5 keer	15.3%	12.7%	10.5%
11	Ja	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	15.8%	15.5%	12.2%
15	Ja	Ja	Ja	2.500	1.5 keer	16.2%	14.2%	11.1%
10	Ja	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	17.0%	17.4%	14.2%
6	Ja	Nee	Ja	2.000	2.0 keer	17.3%	15.2%	11.8%
18	Ja	Ja	Nee	2.000	2.0 keer	19.2%	17.7%	14.9%
14	Ja	Ja	Ja	2.000	2.0 keer	19.2%	14.7%	12.6%
4	Nee	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	21.2%	19.1%	15.7%
12	Ja	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	22.0%	23.9%	19.1%
8	Ja	Nee	Ja	2.500	2.0 keer	24.1%	20.3%	16.4%
20	Ja	Ja	Nee	2.500	2.0 keer	26.5%	24.2%	20.4%
16	Ja	Ja	Ja	2.500	2.0 keer	27.3%	20.8%	17.6%

Tabel 56 Overwegingsintentie voor het leraarschap PO voor scholieren (havo/vwo) verdeeld per vignet op basis van opleidingsniveau van de ouders (laag, midden, hoog).

Vignet-nummer	Collegegeld vergoed (ca. €2.000.-)	Maandelijkse toelage €250.-	Terugbetalen bij niet afronden opleiding	Bruto start-salaris per maand	Salaris na tien jaar in relatie tot start-salaris	Opleidingsniveau ouders van mbo-4 studenten		
						Laag	Midden	Hoog
5	Ja	Nee	Ja	2.000	1.5 keer	14.3%	12.4%	11.2%
1	Nee	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	14.5%	12.2%	11.1%
13	Ja	Ja	Ja	2.000	1.5 keer	14.9%	13.1%	11.9%
9	Ja	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	17.3%	15.0%	13.5%
17	Ja	Ja	Nee	2.000	1.5 keer	18.1%	15.7%	14.2%
3	Nee	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	18.2%	16.1%	14.7%
7	Ja	Nee	Ja	2.500	1.5 keer	18.9%	16.3%	14.8%
6	Ja	Nee	Ja	2.000	2.0 keer	19.7%	17.7%	15.7%
15	Ja	Ja	Ja	2.500	1.5 keer	20.0%	17.1%	15.8%
2	Nee	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	20.4%	17.4%	15.7%
14	Ja	Ja	Ja	2.000	2.0 keer	20.9%	18.6%	16.8%
11	Ja	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	22.0%	19.7%	17.7%
19	Ja	Ja	Nee	2.500	1.5 keer	23.2%	20.6%	18.6%
10	Ja	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	24.5%	21.0%	19.2%
18	Ja	Ja	Nee	2.000	2.0 keer	25.3%	22.1%	20.0%
8	Ja	Nee	Ja	2.500	2.0 keer	25.7%	22.6%	20.6%
4	Nee	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	25.8%	22.4%	20.7%
16	Ja	Ja	Ja	2.500	2.0 keer	27.7%	23.8%	21.7%
12	Ja	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	30.5%	27.0%	24.7%
20	Ja	Ja	Nee	2.500	2.0 keer	31.9%	28.2%	25.9%

Tabel 57 Overwegingsintentie voor het leraarschap PO voor mbo-4 studenten verdeeld per vignet op basis van opleidingsniveau van de ouders (laag, midden, hoog).

Vignet-nummer	Collegegeld vergoed (ca. €2.000.-)	Maandelijkse toelage €250.-	Terugbetalen bij niet afronden opleiding	Bruto start-salaris per maand	Salaris na tien jaar in relatie tot start-salaris	Opleidingsniveau ouders van scholieren		
						Laag	Midden	Hoog
1	Nee	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	8.5%	6.9%	6.6%
5	Ja	Nee	Ja	2.000	1.5 keer	9.0%	8.0%	7.1%
13	Ja	Ja	Ja	2.000	1.5 keer	10.7%	8.8%	7.9%
9	Ja	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	11.6%	9.2%	8.3%
17	Ja	Ja	Nee	2.000	1.5 keer	12.3%	10.0%	9.1%
3	Nee	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	12.9%	10.0%	9.6%
2	Nee	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	14.3%	10.9%	10.4%
11	Ja	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	15.4%	13.5%	12.0%
7	Ja	Nee	Ja	2.500	1.5 keer	15.5%	11.7%	10.6%
6	Ja	Nee	Ja	2.000	2.0 keer	15.8%	12.7%	11.5%
15	Ja	Ja	Ja	2.500	1.5 keer	16.3%	12.9%	11.6%
19	Ja	Ja	Nee	2.500	1.5 keer	17.3%	14.4%	13.4%
14	Ja	Ja	Ja	2.000	2.0 keer	17.5%	13.1%	12.6%
10	Ja	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	17.8%	13.9%	13.2%
18	Ja	Ja	Nee	2.000	2.0 keer	19.3%	15.4%	14.5%
4	Nee	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	19.8%	16.2%	15.1%
8	Ja	Nee	Ja	2.500	2.0 keer	22.6%	18.3%	16.7%
12	Ja	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	23.2%	20.9%	18.9%
16	Ja	Ja	Ja	2.500	2.0 keer	25.5%	19.2%	18.4%
20	Ja	Ja	Nee	2.500	2.0 keer	26.8%	21.7%	20.6%

Tabel 58 Overwegingsintentie voor het leraarschap VO/mbo voor scholieren (havo/vwo) verdeeld per vignet op basis van opleidingsniveau van de ouders (laag, midden, hoog).

Vignet-nummer	Collegegeld vergoed (ca. €2.000.-)	Maandelijkse toelage €250.-	Terugbetalen bij niet afronden opleiding	Bruto start-salaris per maand	Salaris na tien jaar in relatie tot start-salaris	Opleidingsniveau ouders van mbo-4 studenten		
						Laag	Midden	Hoog
1	Nee	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	14.8%	12.1%	11.1%
5	Ja	Nee	Ja	2.000	1.5 keer	14.9%	12.5%	11.4%
13	Ja	Ja	Ja	2.000	1.5 keer	15.7%	13.2%	12.0%
9	Ja	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	17.9%	15.0%	13.6%
17	Ja	Ja	Nee	2.000	1.5 keer	18.5%	15.6%	14.3%
3	Nee	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	18.6%	15.9%	14.7%
7	Ja	Nee	Ja	2.500	1.5 keer	19.5%	16.4%	14.9%
15	Ja	Ja	Ja	2.500	1.5 keer	20.5%	17.0%	15.8%
6	Ja	Nee	Ja	2.000	2.0 keer	21.0%	18.0%	16.4%
2	Nee	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	21.1%	17.5%	16.0%
14	Ja	Ja	Ja	2.000	2.0 keer	22.0%	18.8%	17.2%
11	Ja	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	22.7%	19.5%	17.8%
19	Ja	Ja	Nee	2.500	1.5 keer	23.5%	20.3%	18.5%
10	Ja	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	25.2%	21.3%	19.6%
18	Ja	Ja	Nee	2.000	2.0 keer	25.8%	22.1%	20.2%
4	Nee	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	26.2%	22.4%	20.8%
8	Ja	Nee	Ja	2.500	2.0 keer	26.8%	22.9%	21.1%
16	Ja	Ja	Ja	2.500	2.0 keer	28.4%	23.8%	21.9%
12	Ja	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	31.0%	27.0%	24.9%
20	Ja	Ja	Nee	2.500	2.0 keer	32.0%	28.1%	25.9%

Tabel 59 Overwegingsintentie voor het leraarschap VO/mbo voor mbo-4 studenten verdeeld per vignet op basis van opleidingsniveau van de ouders (laag, midden, hoog).

8.7 Overwegingsintenties op basis van sociaaleconomische status

Vignet-nummer	Collegegeld vergoed (ca. €2.000.-)	Maandelijkse toelage €250.-	Terugbetalen bij niet afronden opleiding	Bruto start-salaris per maand	Salaris na tien jaar in relatie tot start-salaris	Statusscore scholieren			
						Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
5	Ja	Nee	Ja	2.000	1.5 keer	8.8%	7.3%	7.4%	6.3%
1	Nee	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	9.2%	6.9%	6.9%	6.0%
13	Ja	Ja	Ja	2.000	1.5 keer	9.7%	8.1%	8.6%	6.4%
9	Ja	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	10.4%	9.6%	9.3%	7.7%
17	Ja	Ja	Nee	2.000	1.5 keer	12.2%	9.5%	9.6%	7.7%
3	Nee	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	12.4%	10.3%	9.9%	8.1%
7	Ja	Nee	Ja	2.500	1.5 keer	13.4%	10.3%	10.9%	9.1%
2	Nee	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	13.5%	11.7%	11.6%	9.3%
6	Ja	Nee	Ja	2.000	2.0 keer	14.6%	13.4%	12.4%	9.7%
11	Ja	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	15.0%	12.8%	14.0%	10.7%
15	Ja	Ja	Ja	2.500	1.5 keer	15.0%	11.6%	11.4%	8.7%
14	Ja	Ja	Ja	2.000	2.0 keer	16.2%	13.3%	12.3%	10.2%
19	Ja	Ja	Nee	2.500	1.5 keer	16.3%	14.0%	13.4%	11.5%
10	Ja	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	17.9%	14.5%	14.9%	12.0%
18	Ja	Ja	Nee	2.000	2.0 keer	18.6%	15.6%	14.9%	13.0%
4	Nee	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	19.0%	16.2%	16.8%	13.4%
8	Ja	Nee	Ja	2.500	2.0 keer	20.8%	17.6%	17.3%	14.4%
16	Ja	Ja	Ja	2.500	2.0 keer	22.6%	17.4%	17.5%	15.4%
12	Ja	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	24.6%	19.7%	20.1%	16.8%
20	Ja	Ja	Nee	2.500	2.0 keer	25.8%	21.9%	21.0%	17.2%

Tabel 60 Overwegingsintentie voor het leraarschap PO voor scholieren (havo/vwo) verdeeld per vignet op basis van sociaaleconomische status per kwartaal.

Vignet-nummer	Collegegeld vergoed (ca. €2.000.-)	Maandelijkse toelage €250.-	Terugbetalen bij niet afronden opleiding	Bruto start-salaris per maand	Salaris na tien jaar in relatie tot start-salaris	Statusscore mbo-4 studenten			
						Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
5	Ja	Nee	Ja	2.000	1.5 keer	14.3%	11.5%	11.0%	11.0%
1	Nee	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	14.5%	11.4%	11.0%	11.4%
13	Ja	Ja	Ja	2.000	1.5 keer	14.9%	12.4%	11.7%	11.9%
9	Ja	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	17.1%	14.4%	13.7%	13.6%
7	Ja	Nee	Ja	2.500	1.5 keer	18.3%	15.1%	14.6%	14.6%
17	Ja	Ja	Nee	2.000	1.5 keer	18.4%	14.9%	14.3%	14.4%
3	Nee	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	18.5%	15.5%	14.5%	14.7%
15	Ja	Ja	Ja	2.500	1.5 keer	19.5%	16.1%	15.4%	15.7%
2	Nee	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	20.0%	16.7%	15.8%	16.0%
6	Ja	Nee	Ja	2.000	2.0 keer	20.1%	16.4%	15.6%	15.7%
14	Ja	Ja	Ja	2.000	2.0 keer	21.2%	17.6%	16.6%	16.7%
11	Ja	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	22.9%	18.6%	17.4%	17.7%
19	Ja	Ja	Nee	2.500	1.5 keer	23.1%	19.6%	18.7%	19.0%
10	Ja	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	24.0%	20.0%	19.2%	19.5%
4	Nee	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	25.4%	21.6%	20.4%	21.1%
8	Ja	Nee	Ja	2.500	2.0 keer	25.6%	21.0%	20.4%	20.7%
18	Ja	Ja	Nee	2.000	2.0 keer	25.7%	20.8%	19.8%	20.5%
16	Ja	Ja	Ja	2.500	2.0 keer	26.8%	22.6%	21.4%	21.7%
12	Ja	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	30.5%	25.5%	24.7%	24.8%
20	Ja	Ja	Nee	2.500	2.0 keer	32.3%	27.0%	25.8%	25.9%

Tabel 61 Overwegingsintentie voor het leraarschap PO voor mbo-4 studenten verdeeld per vignet op basis van sociaaleconomische status per kwartaal.

Vignet-nummer	Collegegeld vergoed (ca. €2.000.-)	Maandelijkse toelage €250.-	Terugbetalen bij niet afronden opleiding	Bruto start-salaris per maand	Salaris na tien jaar in relatie tot start-salaris	Statusscore scholieren			
						Kwartiel 1	Kwartiel 2	Kwartiel 3	Kwartiel 4
1	Nee	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	7.1%	6.8%	6.5%	6.6%
5	Ja	Nee	Ja	2.000	1.5 keer	7.3%	7.4%	7.2%	7.3%
9	Ja	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	8.2%	9.3%	8.5%	8.5%
13	Ja	Ja	Ja	2.000	1.5 keer	8.4%	8.2%	8.5%	7.6%
17	Ja	Ja	Nee	2.000	1.5 keer	9.7%	9.4%	9.4%	9.0%
3	Nee	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	10.0%	10.5%	9.7%	9.2%
2	Nee	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	10.5%	11.1%	10.8%	10.0%
7	Ja	Nee	Ja	2.500	1.5 keer	11.3%	11.1%	11.1%	10.4%
6	Ja	Nee	Ja	2.000	2.0 keer	11.8%	12.7%	11.9%	11.3%
15	Ja	Ja	Ja	2.500	1.5 keer	12.6%	12.1%	11.9%	11.3%
11	Ja	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	12.7%	12.5%	12.8%	11.9%
14	Ja	Ja	Ja	2.000	2.0 keer	13.3%	13.6%	12.3%	12.2%
19	Ja	Ja	Nee	2.500	1.5 keer	14.0%	14.3%	13.6%	13.3%
10	Ja	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	14.0%	13.8%	13.4%	13.0%
18	Ja	Ja	Nee	2.000	2.0 keer	15.2%	15.4%	14.5%	14.3%
4	Nee	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	15.7%	15.7%	15.4%	15.0%
8	Ja	Nee	Ja	2.500	2.0 keer	17.9%	17.6%	16.9%	16.5%
16	Ja	Ja	Ja	2.500	2.0 keer	19.2%	18.8%	18.5%	18.1%
12	Ja	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	20.0%	19.5%	19.4%	18.8%
20	Ja	Ja	Nee	2.500	2.0 keer	21.7%	21.8%	20.8%	20.2%

Tabel 62 Overwegingsintentie voor het leraarschap VO/mbo voor scholieren (havo/vwo) verdeeld per vignet op basis van sociaaleconomische status per kwartiel.

Vignet-nummer	Collegegeld vergoed (ca. €2.000.-)	Maandelijkse toelage €250.-	Terugbetalen bij niet afronden opleiding	Bruto start-salaris per maand	Salaris na tien jaar in relatie tot start-salaris	Statusscore mbo-4 studenten			
						Kwartiel 1	Kwartiel 2	Kwartiel 3	Kwartiel 4
1	Nee	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	14.3%	11.7%	10.8%	10.8%
5	Ja	Nee	Ja	2.000	1.5 keer	14.6%	12.0%	11.0%	10.8%
13	Ja	Ja	Ja	2.000	1.5 keer	15.2%	12.7%	11.5%	11.4%
9	Ja	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	17.4%	14.7%	13.5%	13.2%
3	Nee	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	18.3%	15.5%	14.1%	14.0%
17	Ja	Ja	Nee	2.000	1.5 keer	18.4%	15.2%	14.0%	13.8%
7	Ja	Nee	Ja	2.500	1.5 keer	18.7%	15.6%	14.4%	14.2%
15	Ja	Ja	Ja	2.500	1.5 keer	19.6%	16.4%	15.0%	15.0%
2	Nee	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	20.3%	17.3%	15.7%	15.6%
6	Ja	Nee	Ja	2.000	2.0 keer	20.9%	17.4%	16.0%	15.8%
14	Ja	Ja	Ja	2.000	2.0 keer	21.7%	18.4%	16.7%	16.6%
11	Ja	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	22.7%	18.9%	17.3%	17.2%
19	Ja	Ja	Nee	2.500	1.5 keer	23.2%	19.7%	18.1%	18.0%
10	Ja	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	24.8%	21.0%	19.3%	19.2%
4	Nee	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	25.8%	22.1%	20.2%	20.3%
18	Ja	Ja	Nee	2.000	2.0 keer	25.9%	21.7%	20.0%	19.9%
8	Ja	Nee	Ja	2.500	2.0 keer	26.4%	22.1%	20.5%	20.4%
16	Ja	Ja	Ja	2.500	2.0 keer	27.3%	23.3%	21.4%	21.1%
12	Ja	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	31.1%	26.4%	24.6%	24.2%
20	Ja	Ja	Nee	2.500	2.0 keer	32.5%	27.7%	25.5%	25.3%

Tabel 63 Overwegingsintentie voor het leraarschap VO/mbo voor mbo-4 studenten verdeeld per vignet op basis van sociaaleconomische status per kwartiel.

8.8 Overwegingsintentie op basis van doorstroomintentie

Vignet-nummer	Collegegeld vergoed (ca. €2.000.-)	Maandelijksse toelage €250.-	Terugbetalen bij niet afronden opleiding	Bruto start-salaris per maand	Salaris na tien jaar in relatie tot start-salaris	Mbo-4 studenten	
						Geen doorstroomintentie (initieel 2.1%)	Wel doorstroomintentie (initieel 8.3%)
5	Ja	Nee	Ja	2.000	1.5 keer	9.3%	13.5%
1	Nee	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	9.6%	13.6%
13	Ja	Ja	Ja	2.000	1.5 keer	9.9%	14.5%
9	Ja	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	11.6%	16.5%
7	Ja	Nee	Ja	2.500	1.5 keer	12.4%	17.6%
17	Ja	Ja	Nee	2.000	1.5 keer	12.4%	17.5%
3	Nee	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	12.6%	17.8%
15	Ja	Ja	Ja	2.500	1.5 keer	13.4%	18.7%
6	Ja	Nee	Ja	2.000	2.0 keer	13.5%	19.1%
2	Nee	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	13.8%	19.2%
14	Ja	Ja	Ja	2.000	2.0 keer	14.3%	20.4%
11	Ja	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	15.2%	21.3%
19	Ja	Ja	Nee	2.500	1.5 keer	16.1%	22.6%
10	Ja	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	16.7%	23.0%
18	Ja	Ja	Nee	2.000	2.0 keer	17.5%	24.2%
8	Ja	Nee	Ja	2.500	2.0 keer	18.0%	24.4%
4	Nee	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	18.1%	24.7%
16	Ja	Ja	Ja	2.500	2.0 keer	18.9%	25.7%
12	Ja	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	21.2%	29.3%
20	Ja	Ja	Nee	2.500	2.0 keer	22.7%	30.6%

Tabel 64 Overwegingsintentie voor het leraarschap PO voor mbo-4 studenten verdeeld per vignet op basis van intentie om door te stromen naar het hbo.

Vignet-nummer	Collegegeld vergoed (ca. €2.000.-)	Maandelijksse toelage €250.-	Terugbetalen bij niet afronden opleiding	Bruto start-salaris per maand	Salaris na tien jaar in relatie tot start-salaris	Mbo-4 studenten	
						Geen doorstroomintentie (initieel 2.7%)	Wel doorstroomintentie naar hbo (8.3%)
1	Nee	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	9.5%	13.4%
5	Ja	Nee	Ja	2.000	1.5 keer	9.6%	13.6%
13	Ja	Ja	Ja	2.000	1.5 keer	10.1%	14.3%
9	Ja	Nee	Nee	2.000	1.5 keer	11.7%	16.5%
17	Ja	Ja	Nee	2.000	1.5 keer	12.3%	17.2%
3	Nee	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	12.4%	17.5%
7	Ja	Nee	Ja	2.500	1.5 keer	12.6%	17.7%
15	Ja	Ja	Ja	2.500	1.5 keer	13.3%	18.5%
2	Nee	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	14.0%	19.3%
6	Ja	Nee	Ja	2.000	2.0 keer	14.2%	19.6%
14	Ja	Ja	Ja	2.000	2.0 keer	14.7%	20.6%
11	Ja	Nee	Nee	2.500	1.5 keer	15.3%	21.2%
19	Ja	Ja	Nee	2.500	1.5 keer	15.9%	22.1%
10	Ja	Nee	Nee	2.000	2.0 keer	17.1%	23.5%
18	Ja	Ja	Nee	2.000	2.0 keer	17.8%	24.4%
4	Nee	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	18.1%	24.7%
8	Ja	Nee	Ja	2.500	2.0 keer	18.4%	25.0%
16	Ja	Ja	Ja	2.500	2.0 keer	19.2%	25.9%
12	Ja	Nee	Nee	2.500	2.0 keer	21.8%	29.5%
20	Ja	Ja	Nee	2.500	2.0 keer	22.9%	30.6%

Tabel 65 Overwegingsintentie voor het leraarschap VO/mbo voor mbo-4 studenten verdeeld per vignet op basis van intentie om door te stromen naar het hbo.